

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת משפטים תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

ובית הלל סברי משום ארייא גורו - והמירא טומאתה, ומשום הכי צריכה ויהיו
 בבחלתה, לא דבולו עלמא פשוט נישא גורו - דקילא טומאה. והאי דאמר לה דתיהדר
 לגורוהא - קנסא בעלמא הוא דקנסה. איבעיא ליה - הא דאמר רבי יהודה ולא היתה
 נזירה אלא ארבע עשרה. בשנמנמא קאמר. ואליבא דבית שמאי - דבשעתה לארץ
 והיתה עושה שלשים יום כבית שמאי, נטמא
 בטומאתו ולא וסותרת את הלל, ושעתה שני
 שנים אחרים בבחלתה. או דלמא שלא נטמא
 - אלא בשביל שבת בארץ העמים ועלתה
 לארץ ישראל עשה שבע שנים בבחלתה,
 ואליבא דבית הלל. תא שמע עלתה לארץ וא'
 מלקא דתקא בו' - האי סלקא דתקא בשנמנמא,
 ואליבא דבית שמאי, אי הכי ארבע עשרה שנה
 תשלשים יום מביעית ליה. שהרי בתוך עשרה
 נטמא, וסותרה כל שלמפרע שבע שנה
 תשלשים יום - אם כן שבע שנים ותשלשים יום
 היה לה למנות תחתיה. אלא מדלא תני הכי
 אלא ארבע עשרה שנה - משום מינה דבלא
 נטמא מיירי רבי יהודה, ואליבא דבית הלל.
 ענין אחרי איבעיא ליה: הא דאמר רבי יהודה
 לא היתה נזירה אלא ארבע עשרה שנה -
 כשנטמא ויהא טומאה אודת סוף שבעה
 ראשונים, אבל לא יום מלאה, ועדיין שי' לה יום
 אחד או שנים מן השבע שנים, ולבסוף שבת
 שנים עלתה לארץ ומנתה שבע שנים ארבע
 שהרי סותרת שבע שנים ראשונים לדברי הלל,
 דהא נטמא - הרי ארבע עשרה שנה. ולהכי
 לא אמר בית שמאי דצריכה למנות שלשים יום
 בארץ, דהא סגי לה באותן שבע שנים שהיא
 מונה בארץ. תא שמע עלתה לארץ בו', ואי
 סלקא דתקא בשנמנמא, ואליבא דבית שמאי
 דנטמא סוף שבע ראשונים ויהיה נטמא
 בסוף ארבע עשרה. בדאמר תנא קמא - אי הכי
 ארבע עשרה שנה ותשלשים יום איבעי ליה לרבי
 יהודה למנות. דכיון שנטמא בסוף ארבע
 עשרה יום מלאה, דכיון שהיה צריכה למנות על
 שלשים, דהא סבירא ליה דכי נטמא ביום
 מלאה מנה שלשים. תניא מנה הכי, ולרבי
 יהודה אית ליה דכי נטמא ביום מלאה מנה
 שלשים. וכיון דסבירא ליה הכי - ודאי הא
 דאמר רבי יהודה לא היתה נזירה אלא ארבע
 עשרה שנה - בשלא נטמא, וקא פליג אתנא
 קמא, וסבירא ליה לרבי יהודה ולא נטמא
 כלל, אלא לסוף שבע שנים עלתה לארץ,
 והורה שנטמא נזירה עוד שבע שנים. ובלשון הזה ק' רבי יצחק הלוי לפני
 רבינו הקבלה (ב"ב דף ג' ע"ג). כ"ת אחת - אחד אומר שתי שנים קיבל עליו נזירות, ואחד
 אומר מש שנים. שבת שמאי אומרים נחלקה העדות - והוא ואין שם שני ערים על
 שתי שנים. ובית הלל אומרים - מכל מקום שני ערים מעידים על שתי שנים. ויש בכלל
 המש שתיים. ויש בכלל עדותן. אבל בשני כיתי עדים. אחת אומרת שתיים ואחת אומרת
 המש - והיא וכלי שני חלקי המש שתיים. אמר רב הבל מורים במנה - שנחלקה עדותן.
 מאי קאמר אלימא כחאד אומר חמש ולא שתיים ואחד אומר שתיים ולא חמש - פשיטא
 דנחלקה עדותן, דהא קא מבחשי אחרדי. אלא - כגון שהאחד אומר "אחת שתיים",
 והאחד אומר "שלוש ארבע חמש".

הא

- שתיקה כהודאה דמיא ושי' לומר: שהנודר מבחש כל אחת ואחת. דאי מודה לאחת - למה לא יהיה כהודאתה אי נמי. באומר איני יודע, והשתא עריך ליה לפרוץ את העדות. אי נמי. כששוקה
 ובא שתי דביתות יחד, ולא הוי שתיקותה כהודאה, דלא מודה ודאי. אמר: מה לי לבחושין - את שתיקה מבחשין או תא חת. ובית הלל אמרו: יש בכלל המש שתיים, ומנותן שתיים,
 ויבורו ויש לעיל ליה עי' רשב"א. ויהיב **תנאי** רשאי ביה שמאי בו' - כל זה לא היה עריך, ודאי בירשא קיימין. ולשון מור' משונה. **מתניתין** - דתני דפליגי בית שמאי ובית הלל בשתי כתי עדות
 - והלא בחאי' תנא דרבי ישמעאל. **אמר** רב הבל מורים במנה - שנחלקה העדות. לרבי ישמעאל, דאמר דפליגי בתו' שמאי ובית הלל בלא אחת, ויהיב
 כשואמר אחד שתיים, ואחד אומר חמש. אבל אם מונה, כדמסקא ואיל - נחלקה העדות. **מאי** קאמר - כלומר, והכי דמי מונה דקאמ' אלימא דקא מבחשי אחרדי להדיא, ודבב
 חמש ולא שתיים בו' - פשיטא דנחלקה עדותן, ומאי קא משמע לן בו'?

לימא כהא קפלימיה דבית שמאי סברי ארץ העמים משום גושא גזרו ובית הלל סברי משום
 ארייא גזרו - אית ספרי דרסי' הכי, דבית שמאי סברי ארץ העמים משום גושא
 גזרו ועלה ולא על ארייא. ומתו' ליינס בה בשריה דהיה ומגדלו. ובית הלל סברי אפילו על
 ארייא גזרו, ומשום הכי והמירו לסתור הכל. וקשה לגיטא זו, דמאי טעמא דבית שמאי
 נזרו ולא גזרו כי אם משום גושא - מכל מקום
 לסתור הכל נזיר יהודה אית הדיקרות דאיט
 מטמא בארץ, ואפילו הכי סותר הלל כולו נראה
 ודיקסין איפסאי בית שמאי סברי משום ארייא
 גזרו, והמירו בארץ העמים. ובית הלל סברי
 משום גושא גזרו. ואם תאמר: והשתא נמי, מאי
 טעמא דבית שמאי? אטו משום דהמירו בה יותר
 מקבר לא יסותר אלא שלשים יום לומר: דאין
 הכי נמי, דכיון דהמירו בה לנזור על ארץ -
 גזרו לכל דארתה טומאה אינה אלא מדרבנן, ולכן
 סגי לן דיהתה שלשים יום, ולא מיהלפא בטומאה
 דארייא. ובית הלל סברי: משום גושא גזרו,
 וכיון דריהה קבר - עריך שישתור הכל, ומשום
 דמיהלפא ארץ העמים בקברות. וכענין סבירא זו
 איבא פריק 'כוח גזרו' (נזיר ד"ב) קאמרי' אי
 משום ארייא - למי לן הואה, אבל אי משום
 גושא - ניהא. דטעמא דהואה כשאר טומאות.
 ולפי זה הכי גיטסין לא, ודכולי עלמא קמיש
 ארייא גזרו. ולכן ניהא לבית שמאי דאי קמיש
 אלא שלשים יום, ובית הלל סברי: אף על גב דגזרו
 לכל דטומאה דרבנן הוא, ואינה כשאר אוהל -
 קיטנין ליה בחלתה נזירות. ובקנסא הוא דפליגי
בשנמנמא ואליבא דבית שמאי - ואמר
 רבי יהודה דצריכה למנות שלשים יום בארץ
 ישראל, ונטמאה בסוף שלשים יום בארץ ישראל,
 ומנחה עוד שנים שניים. שהרי הצריכה לסתור כל
 נזירות. ומנצא דלרבי יהודה היתה ארבע עשרה
 שנים ושלשים יום. והיינו דוקא לבית שמאי, דאין
 עריך למנות בארץ ישראל קא שלשים יום בלי.
 דאי לבית הלל - זקיקה לחזור ולמנות בארץ
 ישראל שנים שבע עשרה ימים, אי נטמאה מנן
 כנטמאה. דלעיל היה כן שנמנמא בסוף מנן של
 הארץ, ואם כן היתה צריכה לזא נזירות ששים
 ואחת שנה. או דלמא שבעה ארבע נטמאה, ודרבי
 יהודה אליבא דבית הלל דוקא, ודלביט שמאי לא
 הצריכה לארבע עשרה שנים, ובשבע שנים
 ותשלשים יום סגי. **תא** שמע עלתה לארץ ישראל
 וכו' אי סלקא דתקא בשנמנמא ואליבא דבית
 שמאי אי הכי רבי יהודה אומר לא היתה נזירה
 אלא ארבע עשרה שנה ארבע עשרה שנה ותשלשים יום מביעי ליה - ואי גיטסין מה שכתוב
 בספריים ועוד מתניתין. ואם תאמר: והלא חסרא שלשים יום והוי מובלעים בשבע שנים הראשונים,
 כגון ששעתה בחוצה לארץ שבע שנים חרש, ושלישים יום נקטא בארץ - והרי שבע
 שנים ולא יותר. ונטמאה בסוף שלשים יום של חקטא, ושעתה עוד שנים - ויהי ארבע
 עשרה פן וכלו עתה עתה. למה לן להאריך דברי' תנא קמא? לא יכא דברי רבי יהודה
 דלקרק' מנפיהו ושי' לומר: שהיה כתיבי דברי תנא קמא - לא יאבוודו ולתנא קמא לא מיירי
 בהכלעה, דתני: ולבסוף שנים שנים נטמאת ומנצאת נזירה עשרים ואחת שנה (ושלשים
 יום). ואם כן וכו' רבי רבי יהודה לא מיירי בהכלעה, ואם כן ארבע עשרה שנים ותשלשים יום
 מביעי ליה. **מאי** שתי כתי עדים מעידות אותו אלו מעידין שגדו שני נזירות ואלו מעידין
 שגדו חמש נחלקה עדותן - ואין כאן נזירות כלל. ואם תאמר: והכי דמי? אם שחק ובגדו

נזיר, מי שאמר - פרק שלישי דף כ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

1 אלא אחד אמר "אתה ושתי" ואחד אמר "שלוש וארבע חמש" ואינם מכחישים בפירוש
2 זה את זה. והוא קטן שמענו לו רב. דכין דכל דור חדו נחמתינא, שזה אינו אותו שמים בתב
3 אהת, אלא אמר "אתה ושתי", הדי "שלוש וארבע חמש" ו"את ושתיים" - כאילו אמר:
4 לא אתה ושתיים נדר, אלא של שלוש וארבע וחמש. והה שאמר "אתה ושתיים" - כאילו אמר:
5 ולא נדר שלש ושתיים.

6 **הבי** רבין למה לו השתא יש לומר מיתראת
7 איתן קולתא דא לכי שכן. ולא גריסין: אמר
8 רב. והבי פירשהו. דפרחי: [אמאי] קאמר דהוי
9 הבחשה - משום דאמרין בין דהו [אמר] "שלש
10 ארבע חמש" ולא אמר גם "אתה ושתיים" - של
11 כאילו אמר בפירוש. ולא אתה ושתיים נדר. אמאי?
12 נמצא דלא היה הבחשה, ומה שלא הוביז "אתה
13 ושתיים" - דמה לו לחוכי? מיתראת, היינו
14 "שלש וארבע חמש", אמר, קולתא לא אמר! לא
15 מצני למימר ד"את ושתיים" בכלל דבריו, ומסוין
16 הוא על האחר. אלא דרבי לא היה הבחשה.
17 **אמר** מערבא אין הבחשה במנוה - הודאי כי
18 אמר אידך "שלוש וארבע חמש" - לא
19 מיטע שלא אמר הנודר "אתה ושתיים". ובידשולמי
20 דסדורין משמע דמנוה יהו הבחשה אפילו טפי,
21 כאילו אמר, ולא אתה ושתיים [אלא] שלש
22 וארבע. דקאמר התם: אמר רב: מחלוקת בכלל,
23 אבל בפרט לכלי' עלמא נחלקה עדותו, ואין כאן
24 נידוח. ורבי יוחנן אמר: בפרט נחלקה, אבל בכלל
25 - לכלי' עלמא יש בכלל חמש שתיים.

הדרן עלך מי שאמר

1 **מי** שאמר "הריני נזיר", ושמע חבירו ואמר "ואני",
2 "ואני" - פולחם נזירים. הותר הראשון - והותרו
3 כולן. הותר האחרון - האחרון מותר, וכולם אסורין.
4 **אמר** "הריני נזיר", ושמע חבירו ואמר "פי כפיו ושערו
5 משקרו" - תרי זה נזיר. "הריני נזיר", ושמע אשתו
6 ואמרה "ואני" - מיפר את שלהו ושלף קנים. "הריני
7 נזיר", ושמע בעלה ואמר "ואני" - אינו יכול להפר.
8 וישאיהו נזיר ואתה, ואמרה "אמן" - מיפר את שלהו,
9 וישלף קנים. "הריני נזיר והאתה" ואמר "אמן" - אינו
10 יכול להפר. **גמרא** ויתב ריש לקיש קמיה רבדין והודה
11 נשיאהו ויתב וקאמר: והוא שהתפסו כולן בתוך כדי
12 דיבור. וכמה תוך כדי דיבור - כדי שאילת שלום,
13 וכמה כדי שאילת שלום - כדי שאומר שלום תלמיד
14 לרב. - אמר ליה: טוב לא שבקת רוחא לתלמידא.
15 תנא

1 הא למה לי - למה נזיר ומיתראת. השתא יש לומר מיתראת אמר רב - היכא דהו שתי
2 את זה. והוא קטן שמענו לו רב. דכין דכל דור חדו נחמתינא, שזה אינו אותו שמים בתב
3 אהת, אלא אמר "אתה ושתי", הדי "שלוש וארבע חמש" ו"את ושתיים" - כאילו אמר:
4 לא אתה ושתיים נדר, אלא של שלוש וארבע וחמש. והה שאמר "אתה ושתיים" - כאילו אמר:
5 ולא נדר שלש ושתיים.
6 והבי רבין למה לו השתא יש לומר מיתראת
7 איתן קולתא דא לכי שכן. ולא גריסין: אמר
8 רב. והבי פירשהו. דפרחי: [אמאי] קאמר דהוי
9 הבחשה - משום דאמרין בין דהו [אמר] "שלש
10 ארבע חמש" ולא אמר גם "אתה ושתיים" - של
11 כאילו אמר בפירוש. ולא אתה ושתיים נדר. אמאי?
12 נמצא דלא היה הבחשה, ומה שלא הוביז "אתה
13 ושתיים" - דמה לו לחוכי? מיתראת, היינו
14 "שלש וארבע חמש", אמר, קולתא לא אמר! לא
15 מצני למימר ד"את ושתיים" בכלל דבריו, ומסוין
16 הוא על האחר. אלא דרבי לא היה הבחשה.
17 **אמר** מערבא אין הבחשה במנוה - הודאי כי
18 אמר אידך "שלוש וארבע חמש" - לא
19 מיטע שלא אמר הנודר "אתה ושתיים". ובידשולמי
20 דסדורין משמע דמנוה יהו הבחשה אפילו טפי,
21 כאילו אמר, ולא אתה ושתיים [אלא] שלש
22 וארבע. דקאמר התם: אמר רב: מחלוקת בכלל,
23 אבל בפרט לכלי' עלמא נחלקה עדותו, ואין כאן
24 נידוח. ורבי יוחנן אמר: בפרט נחלקה, אבל בכלל
25 - לכלי' עלמא יש בכלל חמש שתיים.

הדרן עלך מי שאמר

1 **משנה** פי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו
2 ואמר ואני כו' - וכן חבירו אמר "ואני". הותר
3 ראשון שנשאל על נידוחו. הותרו כולן -
4 שכולן תלו נידוחן בראשון. **גמרא** ויתב ריש
5 לקיש קמיה רבדין יהודה נשיאת ויתב וקאמר -
6 כי תנן במתניתין "כולן נזירים" - בנזן
7 שהתפסו כולן בתוך כדי דבור של ראשון,
8 דבדין שאילת תלמיד לרב, דאית ביה שלש
9 תבות "שלום עלך רבי" התפסו כולן. ומתניתין דקמי: "ואני", דלא תני אלא תריץ
10 דוקא קמי. דכי שקלת לדאדא יתיבה מקמא אמר "הריני נזיר" ומצרפת ליה לתוך
11 דאמר "ואני", שכולן שלשה נזיר בתוך כדי שאילת שלום תלמיד לרב, והיוצין
12 בני משלשה תבות. טוב לא שבקת רוחא לתלמידא - דלימא ליה אלא תת מילי.
13 ולא משום דאית ליה לרבי יהודה נשיאה דלימא ליה טפי, אלא מילתא בעלמא קא
14 משמע לן, ומסייע ליה לריש לקיש.
15 תנא

1 לחכם והתני לו נדרו - גם האחרונים הותרו, לפי שאמרו "ואני כמנוה", ותלו נזירותם בגדרו.
2 הותר האחרון על ידי חכם - הוא אמר וכולן אסורים, אם לא יתירו גם הם נזירותם על ידי
3 חכם. אבל כלל החדר - לא, שלא תלו נזירותם בגדר האחרון. פי כפיו שיער כשעור הרי
4 זה נזיר - בגמרא מפרש. **הריני** נזיר ושמעהו אשתו ואמרה ואני מיפר את שלה ושלו קים
5 - דלא תהי כלל נזרו בגמרה. אלא אחרת, היא אמרה "ואני נזירה מנזר" אחר שהיא כבר
6 נזר בנייה. **הריני** נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר - בגמרא ביה לאבדוד
7 מינה דבעל מיעקר קא עקר נזר אשתו ומעיקר. ולכן אינו יכול להפר, משום מהל - אי כ'
8 תיבטל גם את שלו, שנדרו תלוי בגמרה, וכדתנן לעיל: הותר הראשון - והותרו כולן שבאו
9 מתחתיה דראשון, ואינו רשאי לגרום לה כדי להפיר נדרו מנזלה. בכתבינו יאל דרבי, ורש"י: הוא אינו מיהל, אבל אחרים מחלין לו. והדי בגמרא: דלעולם מינו גיז מהפרה ואילך משהשתא,
10 אבל כי בני מיפר את שלה ושלו קים - מכל מקום חל נדרה עד תעה, וניזירותה אינו יכול להפר, דכין דאמר "ואני" - קים לה נדרה. **הריני** נזיר ואת - כלומר, וכו' גם את רצה ליהוד
11 דאמר לה "ואת" - לא היה קיים, שאין הנדר חל עליה אלא שבאמרה "אמן", ועדין אינו יודע אם תקבלו את לאו, ולכן לא היה קיים. **הריני** נזירה ואתה - הכי רסנ ביה: והשמע
12 בעלה ואמר "אמן" - אינו יכול להפר. אי מיעקר וקא עקר - נמצא, משום דאין כי תיבטל נידוחו. ואי מינו גיז - משום דהוי קיים כי אמר "אמן", כמו "ואני" כדלעיל. (שיך לקמן דף ג)
13 (עמוד א) **הרי** זו סופגת את הארבעים - בגמרא (בבא): מות ארבעים מן היתרה, אבל מות מדרת בלי מנון, אלא מוכן עד שתצא נפשו, או עד שמקבל עליה. ומתקפא לרבי דבא לה לוקה על עשברה,
14 לאיסורא. כיון דעלה בידה היתר - אינה סופגת, תנא נמי רשאי וסופגת. (שיך לקמן דף ב) עמוד א) **רבי** יהודה אמר איהו סופגת את הארבעים הספוג מכת מדרות - מדרבנן, שנתכונה
15 לשמא דוקא ארבעים ותו לא. דדוקא כשאין רצה לקיים אותה הגמיה מכין אותו בלי מספר, אבל אכל שכבר עברה - למה תלקה יותר מדאורייתא אם לא הפריה גמיה מראי **ותבי** רבי
16 עמוד א) כן לקיש דרבי יהודה נשיאה ויתב וקאמר הוה שהתפסו כולם בתוך כדי דיבור - כדמפרש הוה: כי שאלת שלום תלמידי לרב, היינו "שלום עלך רבי" שלש תבות. הכי
17 נמי יכלין שלשה אנשים להתפס עממן בראשון שנדר בנייה, שכל אחד אמר "ואני" הם שלש תבות. דאפילו האחרון תוך כדי דיבור מן הראשון, אבל הרביעי אינו יכול להתפס עצמו
18 לומר אפילו אמר "ואני", שכבר שוה כדי דיבור מן הראשון, ולכן לא יחיל נידוח ארבעי. **אמר** ליה תו לא שבקת רוחא לתלמידא - כלומר, תלמיד שמע לאחד שנדר בנייה, ובקש
19 לשון "ואני" בתוך כדי דבור לפניו, והוא חייב להקדים לו שלום ולומר "שלום עלך רבי" והם שלש תבות - שוב לא יחיל להתפס בנייה אם יאמר "ואני"; שכבר שהה כדי דיבור. ואין
20 זו צריא, אלא דאיינו גם הרביעי נתפס, והואיל לא שהה כלל לאחר כדי דבור, אלא האלתר אחר כדי דבור אמר "ואני", אבל החמישי דאין יתנפס, שהוה קצת אחר כדי דיבור.
21 תנא

הדרן עלך מי שאמר

1 **מי** שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני
2 - כלומר, שנים שנטע לראשון שקבל נידוחו,
3 והאחר אמר "ואני", וכן השני אמר "ואני" -
4 כולם נזירים. הותר הראשון, אלא הראשון בא
5 לחכם והתני לו נדרו - גם האחרונים הותרו, לפי שאמרו "ואני כמנוה", ותלו נזירותם בגדרו.
6 הותר האחרון על ידי חכם - הוא אמר וכולן אסורים, אם לא יתירו גם הם נזירותם על ידי
7 חכם. אבל כלל החדר - לא, שלא תלו נזירותם בגדר האחרון. פי כפיו שיער כשעור הרי
8 זה נזיר - בגמרא מפרש. **הריני** נזיר ושמעהו אשתו ואמרה ואני מיפר את שלה ושלו קים
9 - דלא תהי כלל נזרו בגמרה. אלא אחרת, היא אמרה "ואני נזירה מנזר" אחר שהיא כבר
10 נזר בנייה. **הריני** נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר - בגמרא ביה לאבדוד
11 מינה דבעל מיעקר קא עקר נזר אשתו ומעיקר. ולכן אינו יכול להפר, משום מהל - אי כ'
12 תיבטל גם את שלו, שנדרו תלוי בגמרה, וכדתנן לעיל: הותר הראשון - והותרו כולן שבאו
13 מתחתיה דראשון, ואינו רשאי לגרום לה כדי להפיר נדרו מנזלה. בכתבינו יאל דרבי, ורש"י: הוא אינו מיהל, אבל אחרים מחלין לו. והדי בגמרא: דלעולם מינו גיז מהפרה ואילך משהשתא,
14 אבל כי בני מיפר את שלה ושלו קים - מכל מקום חל נדרה עד תעה, וניזירותה אינו יכול להפר, דכין דאמר "ואני" - קים לה נדרה. **הריני** נזיר ואת - כלומר, וכו' גם את רצה ליהוד
15 דאמר לה "ואת" - לא היה קיים, שאין הנדר חל עליה אלא שבאמרה "אמן", ועדין אינו יודע אם תקבלו את לאו, ולכן לא היה קיים. **הריני** נזירה ואתה - הכי רסנ ביה: והשמע
16 בעלה ואמר "אמן" - אינו יכול להפר. אי מיעקר וקא עקר - נמצא, משום דאין כי תיבטל נידוחו. ואי מינו גיז - משום דהוי קיים כי אמר "אמן", כמו "ואני" כדלעיל. (שיך לקמן דף ג)
17 (עמוד א) **הרי** זו סופגת את הארבעים - בגמרא (בבא): מות ארבעים מן היתרה, אבל מות מדרת בלי מנון, אלא מוכן עד שתצא נפשו, או עד שמקבל עליה. ומתקפא לרבי דבא לה לוקה על עשברה,
18 לאיסורא. כיון דעלה בידה היתר - אינה סופגת, תנא נמי רשאי וסופגת. (שיך לקמן דף ב) עמוד א) **רבי** יהודה אמר איהו סופגת את הארבעים הספוג מכת מדרות - מדרבנן, שנתכונה
19 לשמא דוקא ארבעים ותו לא. דדוקא כשאין רצה לקיים אותה הגמיה מכין אותו בלי מספר, אבל אכל שכבר עברה - למה תלקה יותר מדאורייתא אם לא הפריה גמיה מראי **ותבי** רבי
20 עמוד א) כן לקיש דרבי יהודה נשיאה ויתב וקאמר הוה שהתפסו כולם בתוך כדי דיבור - כדמפרש הוה: כי שאלת שלום תלמידי לרב, היינו "שלום עלך רבי" שלש תבות. הכי
21 נמי יכלין שלשה אנשים להתפס עממן בראשון שנדר בנייה, שכל אחד אמר "ואני" הם שלש תבות. דאפילו האחרון תוך כדי דיבור מן הראשון, אבל הרביעי אינו יכול להתפס עצמו
22 לומר אפילו אמר "ואני", שכבר שוה כדי דיבור מן הראשון, ולכן לא יחיל נידוח ארבעי. **אמר** ליה תו לא שבקת רוחא לתלמידא - כלומר, תלמיד שמע לאחד שנדר בנייה, ובקש
23 לשון "ואני" בתוך כדי דבור לפניו, והוא חייב להקדים לו שלום ולומר "שלום עלך רבי" והם שלש תבות - שוב לא יחיל להתפס בנייה אם יאמר "ואני"; שכבר שהה כדי דיבור. ואין
24 זו צריא, אלא דאיינו גם הרביעי נתפס, והואיל לא שהה כלל לאחר כדי דבור, אלא האלתר אחר כדי דבור אמר "ואני", אבל החמישי דאין יתנפס, שהוה קצת אחר כדי דיבור.
25 תנא

ניויר מי שאמר - פרק רביעי דף קא עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" ר"נ

1 תניא נמי הכי - בדבעין שיהו נתפסין תוך כדי דבור. הוא אסור - הראשון שאמר
2 "דריני ניויר" - ומשום שאמר "זאני" - מותר. לפי ששהה כדי דבור. האם לא ששה -
3 הרי זה ניויר כמותו. לימא מטייל ליה מי שאמר הריני ניויר ושבע חבירו ואמר ואני זאני
4 - ומדלא קתני אלא תוך תרין - שמע מינה דמשום דאי קתני טפי לא הוי כדי דבור של
5 ראשון, ואנן בעינן דליתיה תוך כדי דיבור. ותו
6 לא. מהבא אל תסיע ליה. דרבך הוא דהיה ויהי
7 למתני עד מנא, אלא לא אורחיה. דתנא כי
8 ורובלא. דמחור על העיריות בפרימטיה שבת,
9 והולך ומכריז ומגדיל שי לי מחפזין וכו',
10 והערך, הכי נמי לחשיב לזיוול. ואי לא משום
11 דוקא, ליתני חד ותו לא, ולשמענן דכי ויכ
12 (נמי) לודא הויא דה בתוך כדי דבור. אי הכי נמי
13 - אלא משום דלא משכתת בה אמנעו דאיבעי
14 ליה למתנא - משום הכי נמי תני 'זאני ואני'.
15 איבעי ליה חד בחבריה מתפיס - (ולא כרש
16 לקש, ואפילו עד מנא מיתפסו ואולין. א
17 שמע זאני ואני - מדלא קתני טפי - שמע מינה
18 דהיינו טעם - דבקמא מתפיסן. ראשון הוא
19 דשוי - כלומר, משום ראשון דאשתרי
20 אשתרו נמי כולה. הוא אלא הותר אמנעו - לא
21 ידא מותר אחרון שלטמה הימנו. ושמע מינה
22 דטעמא דתי משום דבקמא מתפיסן. ליעולם
23 אימא לך חד בחבריה מתפיס - וכי הותר
24 אמנעו - הותר נמי אחרון. הוא אלא קתני לא
25 - משום דלא אפשר. דאידיד דבעי למתנא כי
26 הותר ראשון הותרו כולן, משום שאם אי
27 איתא - אין אמנעו ואן אחרון. אי הני
28 אמנעו - לא מצי למתנא הותרו כולן, דהא
29 איבא ראשון דלא משתרו כו'. כפימאסן תאחרון
30 מותר וכולן אסורים - ואפילו אתו שהתפיס
31 לאחר שליש - שמע מינה דבקמא מתפיסן
32 ומשום הכי לא משתרו. אמר ליה מהבא ליבא
33 בלשעה מימי, דהבא מימי דליבא אחרינא -
34 מהבא דהא דקאמר 'כולן אסורים' - אמנעו
35 וראשון קאי. אבל אמנעו דאיבא אחרינא
36 בתריה - כלומר, דאי לא ידיקת מינה ליהאי
37 גיסא - דוק מינה לאידך גיסא. דמדקמא
38 אחרון מותר כולן אסורין, דליבא אחרינא
39 בחריה - מכלל דאי הותר אמנעו, דאית ליה
40 אחרוני בתריה - ואשתרו נמי הוואו בתריה.
41 דמתפיסין בתריה, ושמע מינה דחד בחבריה מתפיס.
42 לעולם אימא לך קמא מתפיסן והאי אחרון
43 דקאמר היינו אמנעו - דקאמר לך דאפילו של
44 אחרון לא הותר, משום דבקמא מתפיסן. והאי
45 דקאמר ליה אחרון - דקמא וליבא אחרינא.
46 דתנא ראשון תנא אחרון. תא שמע דתניא
47 בחריה כי הותר האמנעו הימנו ולמפת מותר
48 - דהיינו אחרון, שמע מינה דכל תיבא חד
49 בחבריה אחרון, ושמע מינה. משום קאמר -
50 כפי - דמשמע דקאמר 'פי ניויר ושערי ניויר',
51 מי הוי ניויר?

1 תניא נמי הכי - פירוש כרבי שמעון בן לקיש. 'מי שאמר ניויר ושבע חבירו ושהה
2 כדי דבור - פירוש: כדי דבור דזוקא ולא יותר, ואומר ניויר "זאני" - אדא אסור,
3 פירוש: הראשון שנבדד בחבירו מותר. אלמא דלא מצי לאיתפסיי אלא שהן כולם תוך
4 כדי דבור, אבל דרביעי ששהה אחר כדי דבור - לא. כרש לקיש. 'למא' מטייל ליה מי
5 שאמר הריני ניויר - מתניתין ניויר - וכו'. וקתני
6 'זאני' ותו לא. לרבי יהודה נשיאמי מיני למתני
7 'זאני' זאני ארבע פעמים, ואם תאמר: ולרבי
8 שמעון בן לקיש נמי חניני 'זאני' שלש
9 פעמים וכו'. לרבי יהודה קאמר: בשלמא לרבי
10 שמעון בן לקיש (ולא איצטריחא ליה למתני אלא
11 שתי פעמים 'זאני' - לאשמענן דגם הימנו נתפס
12 בראשון, שהוא תוך כדי דבור, ואף על גב
13 דאמנעו מפסיק בדבורו בין ראשון לשני, דהוא
14 הדין דגם שלשלישי שיאמר 'זאני' יתפס בראשון,
15 דאין שום סברא דחלק בין שני שלשלישי, ששלים
16 עמדם תוך כדי דבור. אבל לרבי יהודה נשיאמי,
17 אי איתא דרביעי נמי נתפס בראשון - ליתני,
18 דהא דאי חדוש הוא, ואיצטריחא ליה
19 לאשמענן, אף על גב דשהו כבר תוך כדי דבור,
20 כיון שזאת סמוך לאלתר לכדי דבור ומשני. אמ
21 תנא כי ורובלא כו' כלומר, אי הכי נמי דהוי מצי
22 לאיתניי ארבע פעמים 'זאני', ולא חש למנות כל
23 מה שזדה יכיל למנות.
24 **ומשני** נמי דבני נמוש קתני סיפא וכו'
25 מכלל דאיבא אמנעו משום הכי קתני
26 זאני - ואם תאמר: דהאי גופא תוקשי,
27 דליתני 'זאני', וסיפא ליתני דהתר ארבען -
28 הותר השני, הותר השני - לא הותר הראשון ויש
29 לומר: ללמנא דאמר לקמן חד בחבריה מתפיס,
30 נקט למידק מיניה אחרון הוא דליבא אחריני
31 בתריה. אבל אמנעו דאיבא אחריני בתריה,
32 ומשתרי אתו שאחריו, כדרייק לקמן. ולמאן
33 דאמר דבקמא מתפיסן ותני אמנעו למידק
34 בכסמך. ראשון הוא דשירי של אחריו, דאמנעו
35 - לא הותר של אחריו. דבקמא מתפיס. **הד**
36 בתריה מתפיס - דהיינו כל אחד כסמך לו,
37 בתוך כדי דבור לחבירו. וא דלמא בקמא, אסור
38 'דריני ניויר' מתפיסן כולם. **מתפיסן** אולו
39 לעולם - ואפילו מנא. ואי בקמא מתפיסן - טפי
40 מנדי דבור לא היה מתפיסן, לרבי שמעון בן לקיש
41 דבאת ליה. ולרבי יהודה נשיאמי אפילו רביעי,
42 כיון דקאמר לכדי דבור לאלתר. **תא** שמע מי
43 שאמר הריני ניויר וכו' דאי סלקא דעתך דד
44 בחבריה מתפיס - ליתני 'זאני' 'זאני' טובא.
45 **מכלל** דאיבא אמנעו משום הכי בתני זאני ואני
46 ולדקדק (דאיבא) אמנעו, כמו שדקדק והולך
47 ליתני פנים מתניתין. **ראשון** הוא דשוי -
48 אותם שאחריו (כי ניויר) מתפיסן. מלא קתני
49 הותר אמנעו הותר אחרון. **אחרון** לא ליבא
50 אחריני בתריה - הלכך, כשהותר הוא - כולן
51 אסורין. אבל לאמנעו, דאיבא אחריני בתריה -
52 לא מצי למיתני. הותר הוא כולן אסורים, בשל
53 אחרון נמי הותר. **שמע** מינה חד בחבריה
54 מתפיסן - מדלא תנא הותר האמנעו הוא מותר
55 וכולן אסורין. דאחרון היינו אמנעו. אידיד דתנא ראשון - תנא שמע דתניא בתריה וכו' הותר אמנעו הימנו ולמטה מותר -
56 אלמא חד בחבריה מתפיסין.
57 ושיך לעמוד ב' **דאמר** ב' כפי מין - כלומר, במתניתין שאני, האילו ושמע חבירו שנדר - דאי קאמר הכי לעיני אסור ין. אבל בבירייתא דקאמר מעצמו, בלא שמועה דחבירו נוד -
58 אלא כלום הוא. כיון דאין ועצמה והלחיה וב' אפי' נמי מין - ומני אפילו לודי שמעון, דאמר עובד (גב) עד שידור כולן. והבא ביה, דלא גרע מיתור. וכן
59 מדיניי משלטל ומכלכל' דפרק קמא, וכו'. דהיי נוד. ואם תאמר: בו' זאני נמי 'דריני' (מנא) דהובי קאמר די כיון מלמעלה למתני, **אחריו** כולן מלמטה ויש לומר:
60 דאין הכי נמי, דאי שמע לחבירו שנדר בניויר, ואמר 'כדי כיד' - מתני. והכי נמי תניא בתוספתא (פרק שליש) ב'רישא דבביתא בחדיא: 'ידי כיד', 'דגלי כורגל' - הרי הו' נוד?
די

1 **תניא נמי הכי: מי שאמר "הריני ניויר" ושמע חבירו,**
2 **ושקה כדי דבור, ואמר "זאני" - הוא אסור ותבירו**
3 **מותר. וכמה כדי דבור - כדי שאילתי שלום תלמידו**
4 **לרב. לימא מטייל ליה: מי שאמר "הריני ניויר"**
5 **ושמע חבירו ואמר "זאני" וזני לא. - תנא כי**
6 **ורובלא לחשיב לזיוול! - וליתני חד ולשמענן הני!**
7 **הקא נמו, ומשום דקתני סיפא "הותר הראשון**
8 **הותרו כולן, הותר האחרון - האחרון מותר וכולן**
9 **אסורין" מכלל דאיבא אמנעו - ומשום הכי קתני**
10 **"זאני" "זאני" איבעי ליה: חד בחבריה מתפיסן, או**
11 **דלמא בקמא מתפיסן? למואי נפקא מינה - לאתפסין**
12 **וביול. אי אמרת חד בחבריה מתפיס - מתפיסן**
13 **ואולין לעולם. ואי אמרת בקמא מתפיס - טפי מנדי**
14 **דבור לא מתפיסן, מאי? תא שמע: "הריני ניויר"**
15 **ושמע חבירו ואמר "זאני" "זאני" - ותו לא מדי.**
16 **שמע מינה: בקמא הוא דמתפיס. דאי סלקא דעתך**
17 **חד בחבריה מתפיס - ליתני טובא "זאני". - תנא**
18 **כי ורובלא לחשיב לזיוול! - וליתני חד ולשמענן**
19 **כולן! - אידי דקתני: הותר הראשון - הותרו כולן,**
20 **הותר האחרון - האחרון מותר וכולן אסורין, מכלל**
21 **דאיבא אמנעו - משום הכי קתני "זאני" "זאני"**
22 **תא שמע: הותר הותר הראשון - הותרו כולן, ראשון הוא**
23 **דשירי, הא אמנעו - לא. שמע מינה: בקמא מתפיסן.**
24 **אימא לך: לעולם חד בחבריה מתפיסן, ואידי דבעי**
25 **מיתנא הותרו כולן, דאי תנא אמנעו איבא ראשון**
26 **דלא משתרי, משום הכי קתני ראשון. תא שמע:**
27 **הותר האחרון - האחרון מותר וכולן אסורין, דלא**
28 **איבא אחרינא בתריה. אבל אמנעו, דאיבא אחרינא**
29 **בתריה - משתרי, שמע מינה: חד בחבריה מתפיסן -**
30 **לעולם אימא לך בקמא מתפיסן, ומאי אחרון דקתני**
31 **אמנעו, ואידי דתנא ראשון - תנא אחרון, תא**
32 **שמע, דתניא בתריה: הותר הראשון - הותרו כולן,**
33 **הותר האחרון - האחרון מותר וכולן אסורין, הותר**
34 **אמנעו - הימנו ולמטה מותר, הימנו ולמעלה אסור.**
35 **שמע מינה: חד בחבריה מתפיסן, שמע מינה. "הריני**
36 **ניויר ושמע חבירו ואמר פי כפיו ושערי בשערו" וכו'.
37 משום דאמר "פי כפיו ושערי בשערו" הרי ניויר?**

1 ירי נזירה בו - והוא הדין במתנתין אי לא פי כפוי, אלא פי נזירי ושערי נזירי - לא
2 אמר כלום. ואין תועמה לתויה בו.
3 בעל מעיקר קא עקר - הנדר מעיקרא שבמפר לאשתו. הדין באילו לא חל מעולם. כמו
4 חכם שעוקר נזיר מעיקרו. או מינו גיז - מהפירה ואילך הוא דמתעטל הנדר. ועד
5 ההפירה הדין מוקיים. אמרנן מעיקר עקר
6 הבירחה נמי משתראי. שהרי הוא באילו לא חל
7 הנדר מעולם. ואי אמרנן מינו גיז - היא
8 משתראי והבירחה אסורה. לפי שחיתה
9 הראשונה בכל דין נזירות עד הפירה. ושפיר
10 מתוספת בה שניה. והפירה הראשונה אינה מעולת
11 לשניה. ונוד דלגיב הדין חזר הנדר הראשון
12 החזרו תוס' ודין מינו גיז - היינו משום דחכם בעיקר הנדר
13 מעיקר. ומצא באילו לא חל מעולם. אבל בעל
14 שעמירי בלא חרטה - אינו עקר הנדר מעיקרו.
15 אלא מינו גיז. והוא הדין דנצי דנצי למימר דנפק
16 מינה אם שנתה ביה ונתמנה ונלחח בשמיר ואחר
17 כך הפיר לה. דאי מעיקר עקר - אינה לוקה. ואי
18 מינו גיז - לוקה. וכן לענין אם נתמנה בשמיר
19 ואחר כך הפיר. אי מינו גיז - לא הבאי עלת
20 הדין ואשם. היינו מעיקר עקר - לא הבאי עלת
21 ואשם. שהרי חל הבירחה עד תהא. אלא שמע
22 מינה בעל מעיקר עקר - ובחזרתה הוא מותר
23 במיתה. דלא חל הנדר בבירחה. ולכן אינו מפר
24 דאינו מפר לעצמו. אלא אחרים מוחלין לו. ונצרך
25 ענין. דלא דמי לאחרים. דכיון דרשאי להפיר
26 לאשתו ותריץ הרב רבט אילוה דהכי פירשה. אי
27 אבירת בשמיר מעיקר עקר אינו יכול להפיר.
28 דשפיטא קיימין לה. שאם לא קיים חל - לא היה
29 בירוח שום דבר. אלא אי אמרת מינו גיז - אם
30 כן אינו חל הנדר בבירחה. ובין שאין חל בבירוח -
31 ממילא הוי מפר. כמאן דאמר קיים לכי דמי
32 אי איתשיל אקמחונו מצי מפר - (ובמאי) שאמר
33 'קיים לכי', דאמר רב תנשאלין על ההקמה.
34 דהכי בריבא ביה ויתון גבירין טסא.
35 האשה שנדרה בניור הדפרישה בדמותה -
36 חטא נשלה ושלמיים. אם שלו היתה
37 הבדומה. ופרש"י בדמותה של בעלה - היא
38 ותרתה בעדי. כלומר. וחלין היא כיון שהפיר לה
39 בעלה. ובדמפרש קלמן (ברא). דכי ומקנה לה
40 בעלה - מילתא דצריך לה. כלומר אם לא הפיר
41 לה. שצריכה לקרננות נזיר. ובמילתא דלא צריכה
42 כגון שהפיר לה בעלה ואינה צריכה לקרננות נזיר
43 - לא מצי לה. ואי סלקא עתה בעל מעיקר
44 קא עקר תופק ליה. ועוד הנדר מעיקרו.
45 ולא חל הנדר מעולם. הדין באדם המפריש בתומו
46 לנזירות ונשאל לחכם היתרה. הדין (נזיר לא.א.)
47 דנפק לחולין.
48 והיינו טעמא דכיון דצריכה כפרה - על
49 שציערה עצמה מן הדין. וכרבי אלעזר
50 דקפרי. דאמר נזיר חטא הוא - היה ליה חטאת (השוק) שמתו בעליה. אף על דהפיר לה.
51 לענין ואילו על הבחמה דין חטאת. אם הבחמה (ושלח) הוא. גמורה ומקדיש לה.
52 הויכי שמי אסורין ללא הפיר לה בעל - כלל. צריכה למימר ולקוח: דהא נזיר הוא
53 ופשיטה הוא דלקוח. אלא פשיטא דהפיר לה הבעל אחר שבטמאה ואחר ששתתה.
54 ואפילו הכי לוקה. דבדחייא שנתא דרשתתה ביה דוי חזיר. ושדמי מעמיה הבעל מינו גיז.
55 לעולם מעיקר עקר - ומיזיר דהפיר לה. ודקאמרת צריכה למימר - משום סיפא
56 דאיצטריך ליה למונייני אינה סופנת. חגי רישא אב ספא סופנת. וסיפא איצטריכא ליה למונייני. לאפוקי מדרכי יתורה. דאמר רכי נמי הפיר לה בעלה ושחתה יין - לוקה מכת
57 מרדות. ואם האומר מצי איראי דהפיר לה ואחר כך חזתה שנתה לאצמבעין שנתה ונתמנה ואחר כך (שתתה) הפיר לה. ודיאנתה סופנת כיון דמעיקר עקרי ויש לומר: ומשום רבי יתודה נקט
58 חכי. דאפילו בדפיר ואחר כך שתתה סופנת מכת מרדות אף על גב דבכר דהפיר. כיון דלאסורא נתכותה.

1 והיינו בו' או החבל בו' - ופה ושפיר לא הדי דבר שדעמנה לתויה בו. דאי גיזו לשפיר
2 וחתך לניב שפתים - לא מיתא אפי' רב יתודה דאפי' הכי יעשה פי כפוי מין - ודיאיל
3 דפרשיה הכי - הדי נזיר. אפיה הריני נזירה ושמן בעלה ואפי' ואני שניהם יזוין ואינו
4 יכול להפיר לה - דכיון דאמר "ואני" - גלי אדעתיה דניחא לה בנאי דקא נזירא איהא.
5 והשתא מקיים לה. ואי אמרת מעיקר עקר -
6 בעל את הנדר מעיקרו. אישתכח דבדחיא
7 שנתא דקאמרת הבירחה "ואני" דלא חיל עלה
8 נזירות כלל. ואי אפירת מינו גיז - הדין
9 ולחבא לא חילי עלה נזירות. אבל למפרע חזת
10 נזירה. איהא אישתראי והבירחה אפירא - דלכי
11 אמרה "ואני" - חזת הבירחה נזירה מעליא.
12 ואי סלקא דיעך בעל מינו גיז - את הנדר
13 מכאן ולחבא. אמאי אינו יכול להפיר משום
14 דקאמר "ואני" נישא דהאי דאמר "ואני". דלכי
15 הוא דקאמר הכי. דתהוי נזירה לפי שעה עד
16 דליקבל עלה נזירות. וליגינה לנזירות אשתו
17 מכאן ולחבא. ונזירות ידידה תיחול עליה
18 בדקמריא. דהא אינו מפר מכאן ולחבא אלא
19 לאו שמע מינה - דבעל כי מפר לנזירות אשתו
20 - מעיקר עקר לה. ומשום הכי אינו יכול להפיר
21 לה. שאם היא מפרת לה - מנצא מפר את שלה.
22 דמעיקר עקר. והיינו טעמא דאיתא יכול להפיר
23 את שלה. משום דבדחייא שנתא "ואני"
24 - ניהא ליה דתהוי נזירה עד דחילי עליה
25 לנזירות. דהא קיים לה לפי שעה. ומתחיא שנתא
26 ואילך לא מצי מפר. משום דבעל מעיקר עקר.
27 דלעולם איתא אינו יכול להפיר. אבל
28 בפיר. והבא למפרע לא מצי מפר. דהא קיים
29 לה לפי שעה. לא לעולם מינו גיז - אינו חל
30 טעמא דלא מצי מפר לה. דכיון דאמר לה
31 "ואני" - כמאן דאמר לה קיים ונזירותי דמי.
32 ולחכי ואי מתשיל אקמחונו. אהא דקאמ
33 לה ברישא - מצי מפר. ואי לא - לא מצי
34 מפר. ואם שכל היתא הבחמה - ובכונן שותקה
35 ללא אחר לנזירותה. ואמר לה "על נפת שאין
36 לבעלך רשות בדי". והיינו כפמא - דתמותה.
37 דכיון שהפרישה לשם חטאת מעיקרא. והשתא
38 לא מצטרבה לכפרה. דהא הפיר לה בעלה
39 ועקר את הנדר מעיקרו - והיא לה בחטאת
40 שמתו בעליה. דגמריי דלמיתה אולא. לפי שאין
41 כפרה למתים. ואית דבפרשי: כיון דצריכה
42 כפרה על שציערה עצמה מן הדין. והשתא לא
43 צריכה. והפיר לה בעלה מעיקרא - והיא לה
44 בחטאת שמתו בעליה. דגמריי דלמיתה אולא.
45 דאפילו לא חילעוז הקפרי מיהדי דלא קרבה
46 אפילו על העבר. משום דהיא לה בחטאת
47 שמתו בעליה. משום דבחטאת בהמה גמריין
48 דתמותה. אבל בחטאת העוף - לא גמריין
49 דתמותה. אלא פשיטא דהפיר לה בעל - וקתני
50 דסופנת את הארבעים על שחיתה שותה יין ונתמנה אפילו קודם שדפיר לה. לעולם
51 איפא לך מעיקר עקר לה בעל - והבא במאי עסקין סופנת את הארבעים - כגון דלא
52 חפרי לה. ודקאמרת אי לא הפיר לה בעל צריכה למימר - דהיא לא צריכה. אלא משום
53 דקתני סיפא בו. אינה סופנת - דצריכה למימר. וסלקא דערך דהספנת כיון דנתכותה
54 לאסורא.

1 והיינו בו' או החבל בו' - ופה ושפיר לא הדי דבר שדעמנה לתויה בו. דאי גיזו לשפיר
2 וחתך לניב שפתים - לא מיתא אפי' רב יתודה דאפי' הכי יעשה פי כפוי מין - ודיאיל
3 דפרשיה הכי - הדי נזיר. אפיה הריני נזירה ושמן בעלה ואפי' ואני שניהם יזוין ואינו
4 יכול להפיר לה - דכיון דאמר "ואני" - גלי אדעתיה דניחא לה בנאי דקא נזירא איהא.
5 והשתא מקיים לה. ואי אמרת מעיקר עקר -
6 בעל את הנדר מעיקרו. אישתכח דבדחיא
7 שנתא דקאמרת הבירחה "ואני" דלא חיל עלה
8 נזירות כלל. ואי אפירת מינו גיז - הדין
9 ולחבא לא חילי עלה נזירות. אבל למפרע חזת
10 נזירה. איהא אישתראי והבירחה אפירא - דלכי
11 אמרה "ואני" - חזת הבירחה נזירה מעליא.
12 ואי סלקא דיעך בעל מינו גיז - את הנדר
13 מכאן ולחבא. אמאי אינו יכול להפיר משום
14 דקאמר "ואני" נישא דהאי דאמר "ואני". דלכי
15 הוא דקאמר הכי. דתהוי נזירה לפי שעה עד
16 דליקבל עלה נזירות. וליגינה לנזירות אשתו
17 מכאן ולחבא. ונזירות ידידה תיחול עליה
18 בדקמריא. דהא אינו מפר מכאן ולחבא אלא
19 לאו שמע מינה - דבעל כי מפר לנזירות אשתו
20 - מעיקר עקר לה. ומשום הכי אינו יכול להפיר
21 לה. שאם היא מפרת לה - מנצא מפר את שלה.
22 דמעיקר עקר. והיינו טעמא דאיתא יכול להפיר
23 את שלה. משום דבדחייא שנתא "ואני"
24 - ניהא ליה דתהוי נזירה עד דחילי עליה
25 לנזירות. דהא קיים לה לפי שעה. ומתחיא שנתא
26 ואילך לא מצי מפר. משום דבעל מעיקר עקר.
27 דלעולם איתא אינו יכול להפיר. אבל
28 בפיר. והבא למפרע לא מצי מפר. דהא קיים
29 לה לפי שעה. לא לעולם מינו גיז - אינו חל
30 טעמא דלא מצי מפר לה. דכיון דאמר לה
31 "ואני" - כמאן דאמר לה קיים ונזירותי דמי.
32 ולחכי ואי מתשיל אקמחונו. אהא דקאמ
33 לה ברישא - מצי מפר. ואי לא - לא מצי
34 מפר. ואם שכל היתא הבחמה - ובכונן שותקה
35 ללא אחר לנזירותה. ואמר לה "על נפת שאין
36 לבעלך רשות בדי". והיינו כפמא - דתמותה.
37 דכיון שהפרישה לשם חטאת מעיקרא. והשתא
38 לא מצטרבה לכפרה. דהא הפיר לה בעלה
39 ועקר את הנדר מעיקרו - והיא לה בחטאת
40 שמתו בעליה. דגמריי דלמיתה אולא. לפי שאין
41 כפרה למתים. ואית דבפרשי: כיון דצריכה
42 כפרה על שציערה עצמה מן הדין. והשתא לא
43 צריכה. והפיר לה בעלה מעיקרא - והיא לה
44 בחטאת שמתו בעליה. דגמריי דלמיתה אולא.
45 דאפילו לא חילעוז הקפרי מיהדי דלא קרבה
46 אפילו על העבר. משום דהיא לה בחטאת
47 שמתו בעליה. משום דבחטאת בהמה גמריין
48 דתמותה. אבל בחטאת העוף - לא גמריין
49 דתמותה. אלא פשיטא דהפיר לה בעל - וקתני
50 דסופנת את הארבעים על שחיתה שותה יין ונתמנה אפילו קודם שדפיר לה. לעולם
51 איפא לך מעיקר עקר לה בעל - והבא במאי עסקין סופנת את הארבעים - כגון דלא
52 חפרי לה. ודקאמרת אי לא הפיר לה בעל צריכה למימר - דהיא לא צריכה. אלא משום
53 דקתני סיפא בו. אינה סופנת - דצריכה למימר. וסלקא דערך דהספנת כיון דנתכותה
54 לאסורא.

תנא

נזיר, מי שאמר - פרק רביעי דף כב עמוד ב - מותח מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ורבי - איכא למפשט בעיא דרמי במרייתא דלעיל, ואין לדחות דהיה זו שבת חלק ביהם, ורואי נמי אהרדי. אמרתי לה דרמי בעיקר - פירוש: האשה שנדרה בניו, ושנעה בחירתה ואמרה לה "הרני בעיקר". כולו אמרה הרני בסוף, לשון "ואתה תשפוני עקב" (בראשית 1), כלומר: בסוף דרכך, אם

תורת את - גם אני אהיה מותרת. שלא מקבל עליו נזירות וכו'. או דלמא כי הוה רמי דליפר לה בעלה, ואסורה, כי "בעיקר" יש לפרש כמו עקב אשר שמע אברהם בקולה וגו' (שם כו), ואפילו אם תורת הראשונה - הנדרה אסורה, בדברתה לחיות כמעיקרא קודם שיפר לה בעלה, וכסאמרה: בעיקרן כאילו אמרה "ואני", דאמרינן לעיל במרייתא: היא מותרת וחבירתה אסורה, ודחיל דהוה עליה נזירות - לא פקע בהרת הראשונה, דבעל מינו גיח. ואי סלקא דעתך כי אמר בעיקרן בעיקרא מתפסים - ואפילו תורת הראשונה השניה אסורה, אם כן במתניתין נמי, אמאי אינו מיפר לה ליפר לה דידה, ולקום דידתה אלא שמע מינה כבולה מלתא מתפסי, ואתה סאמרה: בעיקרן - היא נמי מותרת, ואריכות לשון בעלמא הוא. חזני דעת הבעל כי אמר לה "ואני" - דעתיה אבולה מילתא, אם תורת היא - שם הוא יתיה מותר, ולא יחול. הלכך לא מצי מיפר, דקאי בילא אה דבר, ואם חתמה והא במתניתין לא אמר כי היא "ואני" ויש למרה, דהכי דממי לה, דכי הויב דאשת דהרני "הרני בעיקרן" - כבולה מתפסי, דהכי נמי בעל - כבולה מילתא מתפסי דהני רודאי איניש בעלמא שאמר "ואני" דעתו כמעיקרא, מפני שאין ברזל לחת, ואינו נתון דעתו לדחיה, אבל בעל שבידו לחתיה - דעתו לתורה יותר משאר מתפסים, והוי כאילו אמר "הרני בעיקרן". ורודי: לא, לעולם כמעיקרא מתפסי, ונכיל מקום אינו יכול להפר ובא, כיון דאמר "ואני כאומר קיים ליכ" דמי, אי מתשיל אדוקתו - מיפר, ואי לא - לא.

ורמינו הרני נזיר ואת אמרה אמן שניהם אסורין ואי לאו שניהם מותרים מפני שתלה נזרו בנדרה - וסבירא לה דבעל מעיקר קא עקר, ואי יפר לה - גם שלו יתור, וקאין בילא

יחל, וסבירא לה לתנא ברייתא דהכי קאמר: הרני נזיר את אם את, ואפילו לא אמר "אמן", ולכך אמר אברה "ואני" - שנהן אסורין, והיינו דקפרינן אמתניתין, דקתני כי אמר לה "הרני נזיר ואת" - דמיפר שלה ושלו קיים, אם לאו, שלא אמרה "אמן" - שניהם מותרין, מפני שתלה נזרו בנדרה, ולא רצינן לחיות נזיר אם לא תהיה גם היא נזירה. אמר רב יהודה תני בריה: מיפר שלה ושלו קיים, במתניתין, ותני ברישא: שניהם אסורין עד שלא יפר, ולא כמו שהיונו אמר בעיקרא שנינו יכול להפר את, וסבירא לה דבעל מעיקר בנדרה, דקאמר, ואם לאו שניהם מותרין - אפילו היה יכול להפר שלה, משום דסבירא ליה להאי תנא דבעל מינו גיח, וחוה חידושו דתאם לאשמעינן, אבל רישא דקתני: אסורין כל שנתן את חפר - אין זה שום חידוש, דפשטא דשניהם אסורין כל זמן שלא חפר. אבי אמר אפילו אמר ברייתא כגון דאמר ואן אתה נזירה בנדרה מתניתין דקתני הרני נזיר ואת משום דכי מיפר שלה ושלו קיים - (ופירוש: ברייתא כגון דאמר לה "הרני נזיר ואם את", שתלה נזרו בנדרה, כלומר: אם את נזירה - גם מירוחי יחול, ולפיכך שניהם אסורין, ויכול להפר, בדומשטע לישנא "שישניהם אסורין", והיינו טעמא - לפי שתלה נזרו בנדרה, ואי יפר את שלה - אם את שלו יתבטל, וקאי בילא יחל, וסבירא ליה דבעל מעיקר עקר, ומתניתין דקתני "הרני נזיר ואת", מירוש: שאינו תולה נזרו בנדרה, אלא הוא מקבל אנפשיה ממה נפשך, ואת, פירוש - שאינו תולה נזרו בנדרה, אלא הוא מקבל מירוח אנפשיה, ואת, דקאמר - ששאל לו מה היא מציא ליה נזירות אפשיה "ואת דקאמר - ששאל, בחמייה, בלשון שאלה קאמר לה, כלומר: רצה את לדחות נזרות כמו כן; באשה

מר זוטרא בריה דרב טרי אמר - הא דמיבעיא לך הכא אשה שנדרה בניו, ושנעה בחירתה ואמרה "ואני", ושנעה בעלה לה ראשונה חפר לה, אפילו לטון אבדל בעל מינו גיח - היינו דבעי רמי בר חמא בפרק קמא דמסכת נזרים, היי עלי בבשר וחי שלימים - כגון שמונה לפניו בשר וזב שלימים, ומותי נמי דהיתרא קמיה ואמר "זה הוה" מרד? מר מתפסי איניש בעיקרא מתפסי - כד חזיינן? וכוזי שלמנן קודם ויקרא, ואסירא. או ריבא בענא מתפסי - בהיתרא דאית ביה, והיינו לאתרי ויקרא, שחותר שכל באבולה, ושירא בענא - ליתן לכסוף, דכר דבר שהוא חם מוצטן ליתן, והכי נמי לגבי חך איתתא, כי אמרה "ואני", אי אמרת דבעיקרא מתפסי - הויא לה כקודם הפירא. ואי אמרת דמיתפסה בענא - הויא לה כלאחר הפרה ושירא. מי דמי תתם כי אמר הרי עלי בבשר וחי שלימים - אפילו אמרת דבענא מתפסי, אפילו הכי אסור. דהוויב שלמינס לאתר ויקת גזמי משקיש קריש, דאינו נאכל אלא דשני ימים ולילה אחד. דאיכא למימר הכי איתפסי בענא, דאם לא כן - מאי אתני דביהויב? אבל הא כן - ולא דמי כלל, והמבא לא תפשוט. איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא - דאמר: אף על גב דלאחר ויקת גזמי משקיש קריש, כיון דמצי ביאה ליה חרץ לחומת עורה בכל העיה, אי אמרת בענא תפסי - דרמי שרי, איל הכי איבעיא לך, (דרא) אמרה לה, הרני בעיקרן ואם בעלה של ראשונה חפר, אליבא דאן דאמר בעל מינו גיח מרד? וכו' אמתין: הא דקאמרה לה "הרני בעיקרן" כבולה מלתא משמע, אם נזירות - נזירות, אם להפר - הפר, וכיון דהפר בעלה לראשונה - מישתרא נמי בתרתה, (והאי) בעיקרן משמע: בסוף, או ולמא כמיקמי דליפר לה בעלה - משמע, דמשמע כגון דאמרה "הרני נזירה מותרין עד סוף נזירותך", דהיינו סתור להפרה דבעל נזירותה משנח ואולח עד שלא תלה בעל, וכשהפר לה בעל - אזלה לה בסוף נזירותה, ולעולם מייקמי דליפר לה בעל קאמרה, וכי חפר לה בעלה לראשונה - אסורה בחירתה, תא שפע האשה שנדרה בניו ושפע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר, ואי סלקא דעתך רבי אמר לה הרני בעיקרן כמעיקרא - מקמי הפרה משמע, וקיימא לך נמי דבעל מינו גיח, וכל שכן היכא דאמר "ואני" סתם, ולא אמר "בעיקרן", דמשמע דבעיקרא מתפסי - אם כן אשכחן דכי קאמר לה "ואני" משמע דנחיא ליה דתתקיים עילוה נזירות עד דלימנא אדור "ואני" ולקבל עליו נזירות, ולפר לה נזירות דידה, ומקיים נזירות דידה. הא לאו איתפסי בנדרה אלא בעל הפרה אלא לאו שמע קיים ליכ" דמי, היינו נזיר ואת אמרה הינן מיפר את שלה - נמצא מיפר את שלה. ואי אשה אחרת דאמרה לה "הרני בעיקרן", כיון דהפר בעל לראשונה - איזו נמי מותרת, לא לקיים - אימא לך דבעיקרא מתפסי, והבא - טעמא נמי דלא מצי מיפר לה, כיון דאמר לה "ואני כאומר קיים ליכ" דמי, היינו נזיר ואת אמרה הינן מיפר את שלה - דאמר דאמר לה "ואת" לא הוי קיום, לפי שאין אדם יכול לחיות את אשתו בניו, מפני שתלה נזרו בנדרה - דמשמע דקאמר: הרני נזיר את אם את תזא נזירה, וכיון לא אמרה "אמן" - שניהם מותרין, אבי אפילו תיבא - שניהם מותרין, אלא קשא, ובמקום עסקן בברייתא - כגון דאמר לה "הרני נזיר ואת", דמשמע דקאמר לה: הרני נזיר את תזא נזירה, והלכך, היכא דאמרה "אמן" - שניהם אסורין, וכי לא אמרה "אמן" - שניהם מותרין, שכן הוא תולה נזרו בנדרה.

ומתניתין

ומתניתין

1 **באשה** שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר - ראי ידעה, אמאי צריכה סליחה
2 ובפרה לכתב
3 **והוא** לא ידע ואשם ונשא עונו - בקרא דאשם תלוי כתיב, ועלה בידו בשר חזיר, כנון
4 תחיתא אתא, ספק היא של חלב וספק היא של שומן - דסברא ליה לתנא קמא
5 דאשם תלוי אפילו אחתיבה אתא מחייב.

6 **איסו** בן יחודה אמר ואלו ידע ואשם ונשא
7 עונו, ולא פירש צרא כדלעיל אלא כנון
8 שתי תחיתוב, אתא של חלב ואחא של שומן.
9 דסברא ליה לאיסי בן יחודה ולא מחייב אשם
10 תלוי אלא אחתיבה אתא משתי תחיתוב. **על** דבר
11 זה ידיו - ראשי תחיתוב ידע ואשם ונשא,
12 הכתוב מדבר באשם תלוי. **פסח** מיהא קעדי -
13 משמע דאבילה נסה שמה אבילה. וקשה: דברק
14 בתרא דיומא (ב.ב.א) קאמרינן: ואוכל אבילה נסה
15 ביזם הכפורים - פטור, ולא נסה אבילה ואומר
16 רבינו מה: דתרי עיניו אבילות נסות שי, והוא
17 ודיומא - כנון שנפשו קצה באבילה מרוב
18 שובעו, תבא - שאין נפשו קצה, אלא שאינו
19 רעב לאכול לתאיבו. **מי** דמי אן חד דרך
20 קאמרינן - שהצדיק הולך בו והשע כשל
21 באותו דרך עצמו, והבאיה הם שני דרכים - שזה
22 בא על אשתו וזה בא על אחותו. **ללוט** יטעל
23 בנותיה וזה שנתחוב לעבדה אבילות נסות שי.
24 - והיינו כמאן דאמר בפרק "ארבע מיתות"
25 (סנהדרין תנ"ג), גזי אסור בבית. ואפילו למאן
26 דאמר מותר - כבר פירשו (האומות) מעצמן
27 מעירות. **ודלמא** אידו נמי לשם שמיס ממוק -
28 שלא מציעו בו שהיה שטוף בימה. ומשני: אורבך,
29 שטוף היה, שאמר "עבד לוט", וכל הפסוק
30 דרשנן לעיבד.

31 **והא** מינס קאניס - שדרי השקודו ירו, ובהאי
32 עובדא לא היה כוונתו לעבדה כלל,
33 ואמאי קרית ליה פושע? **למה** נקוד על ירו
34 דובקמה - לומר קל דתרי הוא כמאן וליחיה
35 דבקמה ידע. ושיך לעמוד בו **אח** נפשע מקרית
36 עז זה לוט - שנקרא אח לאברהם, כדכתיב: כי
37 אנשים אחים אנטר, "מקרית עז" - זה אברהם,
38 כדכתיב: "יבשו עז אל צור חוצבתם". ומדינים

1 **דאי** תנא גבי אשה - התם הוא דבגעינן כפירה וסליחה, משום דמקרא לאיסורא איפונו.
2 **אבל** חתיבה ספק של חלב ספק של שומן, דלהיתרא איפונו - לא בעי כפירה וסליחה. ואי
3 **אימר** תדא - דאיבא איסורא, אבל אשה דהפר לה בעלה, דהתירא - לא תיבעי כפירה וסליחה. ואי
4 **אימנא:** הינו תרתי הוא דכגו להון בכפירה וסליחה, דלא איבעי איסורא, אבל שתי תחיתוב אחת של חלב ואחת של שומן,
5 **דאיבעי** איסורא - לא סגי ליה בכפירה וסליחה, דלא איבעי איסורא, אלא רבה פר בה תרי **איסו** רבי יוחנן: מאי דכתיב "כי
6 ישירם דרבי" ה' וצדיקים יבשלו? **בם** ופשעים יבשלו? **בם**? **מי** משל לשני בני אדם שחוקו, אחד אכל מנחה ואחד אכל
7 לשום אכילה נפה; וזה שאלו **מנחה** - וצדיקים יבשו **בם**, וזה שאכלו לשום אכילה נפה - ופשעים יבשלו **בם**. אמר ליה
8 ריש לקיש: האי רשע קרית ליה?! נהי דלא קא עביד מנחה מן המוכר - פסח מיהא קא עביד; אלא, משל לשני בני אדם, זה
9 אשתו ואחותו עמו, וזה אשתו ואחותו עמו. לזה נודמנה לו אשתו, ולזה נודמנה לו אחותו; זה שנודמנה לו אשתו - וצדיקים יבשו
10 **בם**, וזה שנודמנה לו אחותו - ופשעים יבשלו **בם**. - מי דמי? און קאמרינן תדא דרך - תבא שני דרכים; אלא, משל ללוט
11 שתי בנותיו עמו. הן שנתחובו לשם מנחה - וצדיקים יבשו **בם**, הוא שנתחבו לשם עבירה - ופשעים יבשלו **בם**. - ודלמא הוא
12 נמי לשום מנחה איפונו? אמר רבי יוחנן: כל הפסוק היה על שם עבירה נאמר: "וישא לוט" - "ותשא אשת אדוני את עיניה",
13 ["את עיניה"] - "כי היא יצרה בעיני", "וירא" - "וירא אותה ששכב בן המזל", "את כל כפר הירדן" - כי בעד אשה וזהו ער כפר
14 לחם", "כי בלה משקה" - "אלכה אחרי מאהבי ותני לחמי ומימי צמיר ופשתי שמני ושיקוני" - והא מינס אונים? - תנא משום
15 רבי יוסף בר רב חזוני: למה נקוד על יו"ו "בדקומה" של בכירה - לומר ששקבה לא ידע, אבל בדקומה ידע. - ומאי תיה ליה
16 למיעברך? מאי דתיה הוה! - נפקא מינה, דלפניא אחרניא לא איבעי למישתי חמרא. דרש רבא: מאי דכתיב "אח נפשע מקרית עז
17 ומדינים

1 ומיתנין דאמר היינו נזיר לגמרי ואת מאי - כלומר, ואת מי הוית נזירה? והלכך, אי
2 אמר "אמן", וינחה לה בניעות - הרי בעל יכול להפר, לפי שלא תלה נזרו בנזרה.
3 (ומתניתן דקתני דיכול להפר את שלה, וברייאא קתני - דשנין יכול להפר).
4 **משנה** הרי זו סופגת את הארבעים - מפרש לה לעיל (ב.ב.א). רבי יוחנה אומר הפסג

5 סבת פירות - אם לא כד תחיתבה בנקלות מן
6 התורה - תא לוקה מכות מדובבן, כדי
7 להתיבה. שלא תתא מיהרה. **גמרא** תני רבנן
8 אישה הפרס וה' יסלה לה - במה הכתוב
9 מפרש? אם באשה שנזרה הפר לה בעלה -
10 סליחה זו למנה? אלא כו' על כרוך באשה
11 שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר,
12 דתא כבר תיבא "אם ביום שמוע אשתו יבא
13 אותה" - דהיינו שהפר לה בדיעתה. מי
14 שנתחוב לאכול בשר חזיר ואכל בשר טהל -
15 גרסינן. המתחוב לאכול בשר חזיר - גרסינן.
16 דמעיקרא לאיסורא איבונו - דתא לא ידעה
17 דהפר לה בעלה, ומשום הכי צריכה כפרה
18 וסליחה. אבל אשה דהפר לה בעלה - דקאי
19 גבה, בהיתרא - דתנא לא תבעי סליחה. אבל
20 איבעי איסורא - אימא מבר השומן הוא, וכל
21 כשתי תחיתוב - אחת של חלב ואחת של
22 שומן, כמאן דאסי בן יחודה. דאיבעי איסורא
23 - דתא מאי הוה דתא דתא עיניו של חלב
24 אימא לא תני לה כפירה וסליחה - דכמדיד
25 דמי. קא שפעין לן דלא שנא - דיע כולו, ולא
26 שנא ידע מקצתו - מכי אשם תלוי ומתכפר
27 לו. ואחד אבלו לשם אבילה נסה - או מתכפר
28 תאיה, שאכלו ברעבון. מי דמי און אסרינן רבחד
29 דרך - הולך אחד, ונכשל אחד. והבא
30 דריבס - אשתו ואחותו. לזה נודמנה לו אשתו
31 וזה אחותו. כל הפסוק הוה לשים עבירה נאמר
32 - ולכך אי אתה יכול לדנוי לה. וכתב, אח
33 נפשע זה לוח - שנקרא אח לאברהם, כדכתיב
34 "לא נא תהי מריבה ונני באנשים אחים אנטר."
35 (בראשית יג). מקרית עז זה אברהם - דכתיב
36 "יבשו עז אל צור חוצבתם" (שעתינא נא). ומדינים

1 **דאי** תנא גבי אשה - התם הוא דבגעינן כפירה וסליחה, משום דמקרא לאיסורא איפונו.
2 **אבל** חתיבה ספק של חלב ספק של שומן, דלהיתרא איפונו - לא בעי כפירה וסליחה. ואי
3 **אימר** תדא - דאיבא איסורא, אבל אשה דהפר לה בעלה, דהתירא - לא תיבעי כפירה וסליחה. ואי
4 **אימנא:** הינו תרתי הוא דכגו להון בכפירה וסליחה, דלא איבעי איסורא, אבל שתי תחיתוב אחת של חלב ואחת של שומן,
5 **דאיבעי** איסורא - לא סגי ליה בכפירה וסליחה, דלא איבעי איסורא, אלא רבה פר בה תרי **איסו** רבי יוחנן: מאי דכתיב "כי
6 ישירם דרבי" ה' וצדיקים יבשלו? **בם** ופשעים יבשלו? **בם**? **מי** משל לשני בני אדם שחוקו, אחד אכל מנחה ואחד אכל
7 לשום אכילה נפה; וזה שאלו **מנחה** - וצדיקים יבשו **בם**, וזה שאכלו לשום אכילה נפה - ופשעים יבשלו **בם**. אמר ליה
8 ריש לקיש: האי רשע קרית ליה?! נהי דלא קא עביד מנחה מן המוכר - פסח מיהא קא עביד; אלא, משל לשני בני אדם, זה
9 אשתו ואחותו עמו, וזה אשתו ואחותו עמו. לזה נודמנה לו אשתו, ולזה נודמנה לו אחותו; זה שנודמנה לו אשתו - וצדיקים יבשו
10 **בם**, וזה שנודמנה לו אחותו - ופשעים יבשלו **בם**. - מי דמי? און קאמרינן תדא דרך - תבא שני דרכים; אלא, משל ללוט
11 שתי בנותיו עמו. הן שנתחובו לשם מנחה - וצדיקים יבשו **בם**, הוא שנתחבו לשם עבירה - ופשעים יבשלו **בם**. - ודלמא הוא
12 נמי לשום מנחה איפונו? אמר רבי יוחנן: כל הפסוק היה על שם עבירה נאמר: "וישא לוט" - "ותשא אשת אדוני את עיניה",
13 ["את עיניה"] - "כי היא יצרה בעיני", "וירא" - "וירא אותה ששכב בן המזל", "את כל כפר הירדן" - כי בעד אשה וזהו ער כפר
14 לחם", "כי בלה משקה" - "אלכה אחרי מאהבי ותני לחמי ומימי צמיר ופשתי שמני ושיקוני" - והא מינס אונים? - תנא משום
15 רבי יוסף בר רב חזוני: למה נקוד על יו"ו "בדקומה" של בכירה - לומר ששקבה לא ידע, אבל בדקומה ידע. - ומאי תיה ליה
16 למיעברך? מאי דתיה הוה! - נפקא מינה, דלפניא אחרניא לא איבעי למישתי חמרא. דרש רבא: מאי דכתיב "אח נפשע מקרית עז
17 ומדינים

ניזר. מי שאמר - פרק רביעי דף כג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

ומדינים כבירה ארמון - על שהעיר מדינים בינו לבין ישראל) כבריחים לארמון. על ידי רב שהיה בין לוט בן אברהם, כדכתיב "אל נא חתי מריבה" ונרמה לו מריבה להפדר מאברהם, ועל ידי כן נכשל בבנותיו. ונעשה כבריחים שנתולעו את הארמון שאין הדיוענים יוכלו להדינם לפנים - כך נעשו עמונים ומואבים אסורין לבא בקהל.

ובבראשית רבה דרשה. לפי אסורין בקהל ובערה כנסתאם. **תרישה**. יבקש נפרד לו לוט - שבקש להפדר מאברהם, כדכתיב "ויפרדו", כיר למלאת חבלו בעתה. **ובכל** ויתלע - ויצא התורה תולע קלות - בשתי תורות: בתורה שבכתב - "לא יבא עמוני ומואבי" היינו מבין כנסיתו, ובתורה שבעל פה - בבתי מדרשות, ששונים בהם. **עמוני** ומואבי אסורין ואישרו אישרו עולה - ונתה - אבלי נתכונה לשם שמים, כדכתיב "כי ראינו כי גדול שלה", ויצא ממנה מלכים, כדכתיב בסוף רות "ואלה תולדות אפרים וכו' עד ישי. ונביאים, דאמר מר: ארמון וארמיצה ארום הוו, וארמיצה הרבן מרוע דוד, וישעיה וארמון נביאים הוו, ונגמריה בכל מקום שהזכיר שם (תורה) שם ואביו בנביאות - נה אביו נמי היה נביא.

שמתוך שלא לשמה בא לשמה - ואם תאמר: הוא אמרין בעלמא (ברכות זא). הטוסק במצוה שלא לשמה נה לו שלא נבראו ויש לומר: הדיחם משריט ששקט בתורה שלא לשמה לקפח ארורים, והבא קאמז ששקט בתורה שלא לשמה להחזיר ליקוט שם. **שמתוך** שלא לשמה בא לשמה - הוא אמרת דבעריה לשמה עדיפא ממצוה שלא לשמה, דיש בה עדיפא קעמ. **ומאן** אינון נשים באהל שרה ורקה ורזל ולא - בשרה כתיב "והנה היא באהל" (בראשית יז). ברקה כתיב "ויביאת ירעק האהלה שרה אמר" (שם כד), ברזל ולא כתיב "ויבא מאהל לאה וביא באהל רעה". ובפרק 'מצות נעשים' - היינו רובא נשים. **שבע** בעליות בעל סיסרא - דשבע פעמים כתיב ברעה נפילה ושיכבה. **והא** מתנינא מבעריה - ודע נמי ולא קשה לו תהרוג ולא תעבור, כדאמרין שילד פרק 'בן סורר ומורה' (ברכות ע"ב). דאסתר קרקע עלם היתה, מכל מקום למה משבחה הכתוב: והלא היא נתניח מן העבריה ומעני: ולא היתה לה כח מדרב עיב עיקב מטוב רועי". ובפרק 'מצות הליצה' (בבמות ק"ג). מסיק בשלמא בני בלן, דנקודר שם עבדויה ורה, אלא בני יעל - מני רעהו שרה ויה וזמא.

ארבעים ושתים קרבנות - שעשה בשלשה המקומות שבעה מנחות, ובכל מוזב מוזב הקריב ר ואל - הר ארבעים ושנים קרבנות. היינו שלא לשמה - דהקריב כיר לקלל ישראל. **בת** בנו של ענלוק - לאו דקא בטע בן בנו. בן "ובחלק" (סנהדרין ק"ה). דקא בתו של ענלוק - לאו דקא, אלא הרבה דורות היתה אחרי ענלוק דאמר פרק החולץ (בבמות מ"ב). מפני מה גרים מעונים בנות הוה - מפני שיהיו עצמן לבא תחת כנפי שכינה, מפני שראו כשהיו רות קטנה כשתגידה. ודרי יש מעלה מהו באת לחסות תחת כנפיו, שבעה שדותיה רות קטנה כשתגידה. ודרי יש מעלה ועד אבנן יורר מנאחית שנה, דרוק ותשבת (ואמרין) (בבא בתרא א"א). אבנן הו: בנות, ואי בתו של ענלוק היתה - אם בן לא היתה קטנה.

ארבעה

ומדינים כבירה ארמון - שבגלו שהטיל מריבה בינו ובין אברהם, כדכתיב "אל נא חתי מריבה" - גרם לו שנפרדו זה מזה, ונעשו זה בנדרים כבריחים שנתולעו לארמון, שאין הדיוענים יוכלו להדינם בתוכו - כן נעשו עמונים ומואבים, שאינו מותרין לבא בקהל ישראל, כדכתיב "לא יבא עמוני ומואבי". לתאור יבקש נפרד - לרבר בעריה יבקש מי שנפרד, ואיזה הו - לוט שנפרד מעל אברהם, כדכתיב "ויפרד איש מעל אחיו" (בראשית יג), וסמך ליה "ויסע לוט מן מקדם" - שהוא נפרד תחילה. בכל תישיה יתלע - ויתבשרה לא באמר באין, אלא "ובכל תישיה", לומר כך שנתלעו קלותו בשתי תורות, דתורה נקראת תישיה, כדכתיב "ויפליא עצה הגדול תישיה" (ישעיה כח). תורה שבעל פה - כדכתיב "והנה נבטחם" - כדכתיב "בראשית לוט). תורה שבעל פה - יבא עמוני ומואבי, תורה שבעל פה - בבתי מדרשות, כדכתיב: עמוני ומואבי בר. יתלע - כמו "ולפני התלע דריב נטוש" (משלי יג), שהוא לשון גילוי, ורטיסן במסכת סנהדרין (ג.ב.) קודם שנגלה לך חזין בר. תפר שיטתה - נתכונה לשם מרעה, כיר להעמיד רוע, כדכתיב "כי יראתה כיג יגדל" (בראשית לוט). ומרי ויה - נתכונן לשם עבירה. ויצאו ממנה מלכים ונביאים - מלכים מדרו, ונביאים מישיעה, כדאמר מר (סנהדרין י"ג.) אמין וארמיצה אחים הוו, ומגריי מוטעיה (ט"א.) כל מקום שהזכיר הכתוב נביא ושם אביו בנביאות - בידוע שהוא נביא בן נביא. נדולה עכירה לשמה - כלומר, לשם מצוה. דרטיסן שלא לשמה בא לשמה - אלמא, דמצוה שלא לשמה חשיבא, דלדיד מנזה היא כנביאה, תאז אמרת דבעריה לשמה נדולה הימננה אלא אימא נדולה עבירה לשמה ככפונה שלא לשמה - ששתיהן שוות. דכתיב תבורך מנשים יעל אשת חבר הקניי - כלומר, באותן נשים שפגעו בן עשה מצות שלא לשמה, ובעיקר באמר רב אהל - תבורך - על שעשתה עבירה לשמה - כיר להתייש כתי של אותו רשע, כיר שתאז יוכלה להרוג. שיה רחל ולא - שאמרו בלעזקן לבא לא שפחתן, ואלו מנזה נתכוננו, אלא כל אשתות אקאות זו בוו - רחל באחותה, ושרה ולא באמורה. וכולן נאמר בתין "אחיל", כדכתיב קראי. שבע בעליות - בין כריעה ופליחה ושיכבה אית בוד שבע בחאי קראי. אלא מוזב אבא - מדרז ליה שלא לרבר עמוני? אלא לאו שמע מניה מוכיבי רעה היא - ומאי רעה היא? דאי מפיש בניולי בהדיה אחי לאשתמינא ליי בשם עבירה ורה שלו, והתורה אמרה "לא ישמע עך פוך" (שמות כ). וגבי יעל אשת חבר מאי רעה איבא גבה - דהטיל בה ארוע רשע וזמא, דאמר מר. שבעה שבה נחש חבר ושרי (בבמות ק"ג). ויצאה מפני רות - שינא ממנה רוח, שריחו להקודש בתוך הוא בשבת ותבשרה. ארבעים ושנים קרבנות - ושיעור מנחות שערך בשלשה מקומות, ועל כל אחד ואחד העלה פר ואלי, שהם ארבעה עשר לכל מעמד ומעמד,

ושלש פעמים ארבעה עשר שלין ארבעים ושתים, וקרבנותיו של בלל דעו שלא לשם מצוה. דקרייתיה מואב - ממצע מאבי. בן שני, בלשון נקיה הוא, אלא רעהה לודיע דמאביה נתעברה. אמר אל תגורם ואל תתיר בם - ומרלא כתיב ברו מלחמה, שמע מינה דאפילו צערא לא ליבעיד ליה, ולא ער, דאפילו כבירה דקרייתיה אב - הכתוב פרסמה. דכתיב "ותשכב את אבדו", וכבעודה כתיב "ותשכב עמו".

זכרה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

זיור. מי שאמר – פרק רביעי דף קר עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטינזולץ)" קצנ

1 ובה וקדמה ארבעה חומים בישראל – עובד יש דוד שלמה. ואילו צעירה לא אתה
 2 בישראל עד רבעה, הדהו מנעמה העמונית. **משנה** ההפאת תמות – אותה הבחמה
 3 שהפרישה לשם חטאת תמות. וזי היא טעמא ופרשין לעיל. דצריכה כפרה, והיא
 4 כחטאת שמתו בעליה, דגמרי דלמיתה אולה. ונאכלין ליום אחד – כלומר: לךך יש
 5 עליון ערוין תורת שלמים – דבאכלין ליום

1 **אִבְעָה** חרות בישראל – עובד יש דוד שלמה. ואילו צעירה לא חות בישראל עד
 2 רחבעם בן שלמה שבא מנעמה העמונית. **האשה** שגרה בניור והפרישה
 3 בחמתה – שלשה בחמות: בכשה לחותה, וכשה לעולה, ואילו לשלמים. שון קרבן ניור
 4 טהור, ואחר כך הפר לה בעלה. אם משלום היתה הבחמה תצא ותרעה בער. דכיון דהיפר לה
 5 בעלה – אין באן נזירות כלל, והבחמה שהפריש

6 אחד, ולענין זה אינם כשלמי ניור – דאין
 7 מעניין להם. פעות חטופין – שלא פריש אל
 8 לחטאת ואילו לעולה ואלו לשלמים – דאין
 9 יפלו לנדרה. ולקוחין כון עולות, הישר למזבח
 10 והעדרות לכתנים. שלמים יביאו שלמים – ואין
 11 עריך לומר דאין מועלים בהן, וכדמפרש אבא
 12 קנא דמסכת חוליה (ב.ו.) **גמרא** מאן תנא
 13 דלא משעבר לה – מאן הוא דתני. דקסבר
 14 שאם היתה הבחמה שלו – לא חילי עליה
 15 קדושה כלל, דאמר: תצא ותרעה בער –
 16 מדוע דבעל לא משעבר לה לחביא קרבתיה
 17 כלל, וכי מפרשה לה היא לעזרות – הרי הוא
 18 כמו שמקדש רבד שניו שלו, דאין דבריו
 19 כלום. אמר רב חסדא רבינו דאי סלקא
 20 דעתך רבי יהודה היא אמאי תצא – הא כיון
 21 דמשעבר בקרבתיה אישתכח וכי הקדישה –
 22 שפיר הקדישה, דהא מעניין לה בבכא מניעא
 23 כפרה (ו'תמבל') (ק.א), שהיה דורש שליש
 24 הדיוט. דהנאי רבי יהודה אומר אדם מביא קרבן
 25 עשיר על אשתו – אם היתה עניה ותיחיה
 26 קרבן בעל, והיא ספקא לחביא קרבן עני ע
 27 גסיתו לו – ורי זה מביא קרבן עשיר על
 28 אשתו. וכן בכל קרבות שהיא חייבת קודם לכן,
 29 ואפילו קרבן קבוע שאינו בעולה ויורד. שכן
 30 כתב לה בבבבבבבבב' – והלכת דהואיל
 31 ומשתעבר לה – אמאי לא הוי בחמה שלו
 32 בחמהו שלה, ואם היתה חטאת – תמות, ואם
 33 עולה – תקרב בעלה. במילתא דלא צריכא לה
 34 – כגון בחמה. ודיליה – לא משעבר
 35 לה. ומשום הכי לא קדישה, ותצא ותרעה בער.

6 **וְכַתְּבָה וְקָרְמָה אֲרָבָעָה הַזֹּרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל לְמִלְכוּת.**
 7 **מִשְׁנֵה הָאִשָּׁה שֶׁנִּזְרָה בְּנִיּוֹר וְהִפְרִישָׁה אֶת בְּהֵמָתֶיהָ,**
 8 **וְאִחֶר קָרְ הַיִּפְרִי לָהּ בְּעֵלָהּ. אִם שָׁלוּ הַיְהוָה הַבְּהֵמָה**
 9 **– תִּצָּא וְתִרְעָה בְּעֵרָה. וְאִם שָׁלוּ הַיְהוָה הַבְּהֵמָה,**
 10 **הַחֲפָאֵת – תָּמוּת, וְעוֹלָה – תִּקְרַב עוֹלָהּ. שְׁלָמִים –**
 11 **תִּקְרַב שְׁלָמִים, וְנֶאֱכָלוּ לְיוֹם אֶחָד וְאֶחָד מֵעוֹנֵי יוֹמֵי לָחֶם.**
 12 **הַיּוֹר לֵה מְעוֹת חֲתוּמֵי – וְיָפְלוּ לְנִדְרָה. אֵינִי מְפֹרְשִׁין**
 13 **דְּמֵי חֲתָמַת – וְלָכֵן לִים הַמְּזוֹלֵן, לֹא תִנְיֵן וְלֹא מוֹעֲלִין**
 14 **בְּהָן. דְּמֵי עוֹלָה – וְיָבִיאוּ עוֹלָה, וּמוֹעֲלִין בְּהָן. דְּמֵי**
 15 **שְׁלָמִים – וְיָבִיאוּ שְׁלָמִים, וְנֶאֱכָלוּ לְיוֹם אֶחָד, וְאִין**
 16 **מְעוֹנֵי יוֹמֵי לָחֶם. גְּמָרָא מֵאן תַּנָּא דְּבַעַל לֹא מִשְׁתַּעֲבַד**
 17 **לָהּ? אָמַר רַב חֲסִידָא: רַבְּנָן הוּא. דְּאִי סִלְקָא דְּעִתְמָךְ**
 18 **רַבִּי יְהוּדָה הוּא – אֲמַאי תִּצָּא וְתִרְעָה בְּעֵרָה? הָא**
 19 **מִשְׁתַּעֲבַד לָהּ! דְּתִנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אָדָם מְבִיא**
 20 **קָרְבַּן עֲשִׂיר עַל אִשְׁתּוֹ, וְכֵן כָּל קָרְבָּנֵיהָ שֶׁהִיא**
 21 **תַּיְבָּת, שֶׁקָּדַם כֶּתֵב לָהּ "כָּל אֲחֵרֹת דְּאִית לִיךְ עִלָּי"**
 22 **מִן קִדְמַת דְּנָא". רַבָּא אָמַר: אֲפִילוּ תִּמְאָר רַבִּי יְהוּדָה,**
 23 **כִּי מִשְׁתַּעֲבַד לָהּ – בְּמִילְתָּא דְּצִירָא לָהּ, בְּמִילְתָּא דְּאִ**
 24 **צִירָא לָהּ – לֹא. אִיפָּא דְּאָמְרִי: מֵאן תַּנָּא? אָמַר רַב**
 25 **חֲזִיקָא רַבִּי יְהוּדָה הוּא, וְכִי מִשְׁתַּעֲבַד לָהּ – בְּמִילְתָּא**
 26 **דְּצִירָא לָהּ, בְּמִילְתָּא דְּאִ צִירָא לָהּ – לֹא, דְּאִ רַבְּנָן**
 27 **לֹא מִשְׁתַּעֲבַד לָהּ כִּלְל. אִלָּא הוּכִי דְּמֵי מִשְׁתַּעֲבַד לָהּ**
 28 **– כְּגוֹן דְּאִקְנִיָּיה לָהּ, וְכִין דְּאִקְנִי לָהּ – הוּהוּ דִּנְפְשָׁה.**
 29 **רַבָּא**

36 **אמר רבי חסדא רבינו יהודה – דאמר אדם מביא קרבן אשתו. וקמשמע לן דכי**
 37 **משתעבר בו, דאי לרבנן – לא מבעיא למיור דכי הפר לה דתצא ותרעה בערה, אלא**
 38 **אפילו כי לא הפר לה – נמי תצא, ולדרידהו לא משתעבר לה כלל. ואלא הכי דמי**
 39 **השעבר – ובעי לאוקמא כרבנן – כגון דאקדישה ניהלה לנזירותה – אמתי לא מיתוקמא**
 40 **כרבנן. דכיון דאקדישה לה – ודתי דנפשה, ותצאת תמות, ואכן בעינן דתצא ותרעה בער,**
 41 **ותלכין לא מיתוקמא כלל כרבנן.**

36 מעיקר עקר – מידה שמא אמרו הקדש יוצא בלא פרייה. ואי מינן גמי – נמי מצי לפדות,
 37 דאין לו קדושת הגוף עד שישחט עליו הקרבן. **הבי** גרסתי: הוי לה מעות שלמים יפלו
 38 לנדרה – היכא דהפר לה בגמרא מפרש דהוהו סתומים יפלו לנדרה לחולין ולמזבח. הייתי
 39 עולת נדרה, ונכסיה באין משא ציבור. וכן פירוש בכל דוכתי דהנציא יפלו לנדרה, ולא חש
 40 למתיני בשבא. אם שלו חן חולין, כדתינו בירשא.
 41 **מפורשים –** דאין דמים לחטאת, ואילו לעילה, ואלו לשלמים. **דמי** חטאת
 42 יכלו לים המזלח – כיון דאילו היתה הבחמה – הוה אולה למיתה. ולא
 43 (נהנין) מאותן מעות – מדרבנן, ולא מועלין דכיון דליים המזלח אלו – לא קרין בהן 'קדיש'
 44 ונהנין בסמוך (הפר לה לא אמר דהוה הבמות ירידה, כדמפרש בסמוך). כי מנין לה – מיידי דצריכא לה, במידי דלא צריכא לה, כגון דהיפר לה – לא אקני לה. **דאי** סלקא
 45 דעתך רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה בערה לא משעבר לה בתנאי כותבה, וכדמפרש ואילו, וסלקא דעתך דתנאי כותבה עריך, ואפילו במידי דלא צריכא לה נמי משעבר לה.
 46 **דתינאי** רבי יהודה אומר מביא אדם קרבן עשיר על אשתו – פירושו: אם עשיר הוא (והיא חייבת קרבן עולה ויורד) – עריך לחביא קרבן עשיר עליה, ולא ויכל לומר: הלא אין
 47 לה כלום. עשיר קרבן עני וכן כל קרבתיה שהיא חייבת, לחביא קרבן בעורה. ודוקא חובות שהיא חייבת, תצא ותרעה בערה, אבל נדרים ונזירות – לא אוכל במינה לירוי אצור עולה
 48 נשוא. ואומר רבתי יצחק: דוקא ודוק קרבתיה משנצאת ואוקל, ולא משעבר לה בתנאי כותבה, כדמפרש ואילו, וסלקא דעתך דתנאי כותבה עריך, ואפילו במידי דלא צריכא לה נמי משעבר לה.
 49 איתא (בתורת כותבים פרשת מרחשון. ופירושו: ראשה שגרשה בעלה לאחר שישלם לה בעלה כותבה. וכתובת לו שובר 'התקבלתי כותבתי וכל אחיותי דאית לי עין לך קדמת דנא'
 50 – הלכ מנהלי, אלמא (דמשום) דמשעבר לה צריכה לפטורי בשעת וירושין. **אפילו** תמא רבי יהודה כי משעבר לה במילתא דצריכא ולה במידי דלא צריכא. כגון דהפר לה –
 51 לא משעבר לה כלל, ואף על גב דמשעבר לה בתנאי כיון דין. הלכך בחמה שלו תצא ותרעה בערה, דהוה חולין גמורין ולא הוה כדברתה. **אכא** דאמרי מאן תנא רבי יהודה היא
 52 וכי משעבר לה בתנאי כותבה מביא לה קרבן עולה, ודמי כותבה. והכי נמי משעבר לה. שמיכיל לה קדישין במזמנתיא אם לא הפר לה – כגון
 53 דאקני לה, שנתן לה במזבח מכתבתיה. וכיון דאקני לה – היא לרבנן, דהוה לן למימר דתצאת תמות כמו (בשלה!) כי אקני לה – במילתא דצריכא לה, כגון אם לא הפר לה,
 54 במילתא

רבי

רבי

1 ודי'. והוא הדין לדליל בבי גבמי מצי למתיני: לא נתיין ולא מועלין. **דמי** עולה יביאו עולה – דהרוחן הוא. ומועלין בהם, כיון דרקיבין למזבח. **דמי** שלמים יביאו שלמים ונאכלין
 2 ליום אחד ואין מעניין להם, כדפרישתי. גמרא **מאן** תנא דלא משתעבר לה – ולכך יש סבירא לחלק בין בחמה דידיה. דתני: תצא ותרעה בער, ואם (שלה) – חטאת תמות. דאי
 3 משתעבר לה – לא היה סבירא לחלק בין בחמה לברמתה. **אמאי** ר' חסדא רבנן היא – וכדמפרש ואילו. ונכח מקום, אם לא הפר לה – היתה מקריבתה לחובתה, כיון דאקני לה.
 4 וכדמפרש בסמוך (הפר לה לא אמר דהוה הבמות ירידה, כדמפרש בסמוך). כי מנין לה – מיידי דצריכא לה, במידי דלא צריכא לה, כגון דהיפר לה – לא אקני לה. **דאי** סלקא
 5 דעתך רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה בערה לא משעבר לה בתנאי כותבה, וכדמפרש ואילו, וסלקא דעתך דתנאי כותבה עריך, ואפילו במידי דלא צריכא לה נמי משעבר לה.
 6 **דתינאי** רבי יהודה אומר מביא אדם קרבן עשיר על אשתו – פירושו: אם עשיר הוא (והיא חייבת קרבן עולה ויורד) – עריך לחביא קרבן עשיר עליה, ולא ויכל לומר: הלא אין
 7 לה כלום. עשיר קרבן עני וכן כל קרבתיה שהיא חייבת, לחביא קרבן בעורה. ודוקא חובות שהיא חייבת, תצא ותרעה בערה, אבל נדרים ונזירות – לא אוכל במינה לירוי אצור עולה
 8 נשוא. ואומר רבתי יצחק: דוקא ודוק קרבתיה משנצאת ואוקל, ולא משעבר לה בתנאי כותבה, כדמפרש ואילו, וסלקא דעתך דתנאי כותבה עריך, ואפילו במידי דלא צריכא לה נמי משעבר לה.
 9 איתא (בתורת כותבים פרשת מרחשון. ופירושו: ראשה שגרשה בעלה לאחר שישלם לה בעלה כותבה. וכתובת לו שובר 'התקבלתי כותבתי וכל אחיותי דאית לי עין לך קדמת דנא'
 10 – הלכ מנהלי, אלמא (דמשום) דמשעבר לה צריכה לפטורי בשעת וירושין. **אפילו** תמא רבי יהודה כי משעבר לה במילתא דצריכא ולה במידי דלא צריכא. כגון דהפר לה –
 11 לא משעבר לה כלל, ואף על גב דמשעבר לה בתנאי כיון דין. הלכך בחמה שלו תצא ותרעה בערה, דהוה חולין גמורין ולא הוה כדברתה. **אכא** דאמרי מאן תנא רבי יהודה היא
 12 וכי משעבר לה בתנאי כותבה מביא לה קרבן עולה, ודמי כותבה. והכי נמי משעבר לה. שמיכיל לה קדישין במזמנתיא אם לא הפר לה – כגון
 13 דאקני לה, שנתן לה במזבח מכתבתיה. וכיון דאקני לה – היא לרבנן, דהוה לן למימר דתצאת תמות כמו (בשלה!) כי אקני לה – במילתא דצריכא לה, כגון אם לא הפר לה,
 14 במילתא

במילתא דלא צריכא לה - לא אקני לה ופירש הר"ם: ולא מיירי שתת לה עתה לקרבות נזירות - אדם כן קיים לה נדרה, ושבו לא יוכל להפיר. אלא כגון דאמר לה קודם לכן ימים רבים: אם תעשרי לקרבות הקודי מבחמות.

[האמרת] - לא רסנין 'תני', דהוי משמע כאילו לא להקשות, הוא לא בא אלא

לפרש. הוא אמרין מה שקנתה

אשה קנה בעלה - לא דרוקא. אלא אלמור: הכי קימא לן בעלמא.

שקנימצה מיתה - ואם האמר: והא אמר פברק ר' יוחנן: (בבבא גטא.)

דמותר מונות לבעול ויש לומר: הדבא מיירי שאמר לה "באי מעשה דייך ממונותיך", ותרצת בכך, והתירתי ממעשה ידך. והיא דרואי ירדה הוא.

ועד תרץ קנה מיתה: דהא אמרין מותר מונות לבעול - כגון שקבעו לה כן וכך דריון לשבת, והחלו המונות, ולא בהא חזקה בדי מבעיה

הדורה - איתו מותר לבעול אלא דבא מיירי שקימצה מעיסתה, שלא תוכל המונות אלא

קימצה ופיתה מפה שלא אבלי כרי שובע

לדחוא מותר לה דהא ירדה. ואמר לה על מנת שאן קנה רשות בן ר' יוחנן: רבינו תם פסק סריב.

דאמר פרק בתרא הנדרים (פ.א.) הדמור תנאה מחתנו ורצה ליתן מעות לבתו, אומר: הרי מעות

תנינים לך במנתה, וכבדכי שלא ידא לבדליך רשות בן ר' יוחנן: אלא מה שאת נשאת ותנתה פבין.

ואמר כן עלה: לא שבו אלא 'מה שאת נשאת ותנתה לתוך פיה, אבל אמר לה 'מה שתרצי

תעשי' - עתה קנה רשות ואת על בג דשמואל פליגי עליה תתם, והלכתא כותיה ברין, מכל

מוקם כי אחישל - לענין אסיריאן אחישל ובשעתין קציר התלמוד, וילן שאמר לה 'מה

שאת נשאת ותנתה לפירי. אמר' אבא לבא בה איתי לא תחויב - אלא עמוד. על

כרעין - עד גולקין, מוני 'מתוהי' ברעיה דרבי תינאי: פברק קטן הדחיל (ג.א.) עד דאמרת לה

הוא מלתא. אלו אן איתם שלו ושלה ושל אחר מיתה של אחר פברה - דא על בג דברון כשניות

הם, שמת שלאחר כפרה לא תינתא בהדיא קמיבטיא ליה. מכל כה לא מותר שמואל:

"שלה הא דאמרך עד ודפרוך ליה 'ותו ליכא, אלא איבא אשאר שלימי נזיר - כל הוה פריך

שמואל אבדה דהוה לא מעות סתומים. ונאה להבין לה קדשיב. שלה הא דאמרן - במתניתין (יחינו

במוטב.)

שלו דתנן האיש מדייר בן גנור - ומתניתין היא

בפרקיין (נזיר כח.ב.) ושכליהו פריקין מפרש ליה

מר והלכה היא דאיש מדייר בנו, והלכהו נתקבל - דיכול למנות בין הוא קרובי. לפיכך גלח הוא - ועשה מעשה בגופו לבטל נזירות אביו, או שמחה. בדיבורו. שלאחר מיתה -

דתינן רסנין ומשנה אדא פרישלי ומעילה (א.א.) המפריש מעות לנזירותו - לא נתנין ולא מעולא, לא נתנין - מדרבנן, או שנתא אפילו מדאורייתא, אסור, אף על בג דקימא לשלמים

ש מיהו דהוא אשאלמי מביא, דנדד ומעילה ליכא - אסור דאמרת איבא. אמר' שמואל כולם לבא עתה, ודיקין שלא פירש כלום, אם ויתרתי לו (במהו) שמנה - יבא בבולן

שלמים אם ירצה, והשאר יבא במיתו, ולכך אין מעולא בן. הו"ו לו מעות סתומים יפלו לנרבה - רבנת בוצר שילה הויא. ואין טענין שן. במנחת (ר.ב.) דיבור ומתחיל רש"י: פרשין:

דבעי על כפי נזיר לתתפיה. וליכא.

שלאחר אמר עטמא - לא בעי לשלמים לך - דלא חזיא לכפרה, ואין כאן כפי נזיר. שלאחר כפרה נמי כגון שברו והפריש קרבותיו ואבדו - ואלו אחריהו נתתכפר בן, ואמר

כך במנחה ונשאת מיתתם - איתן שלמים לך בלא לחם. ואלו ליכא והאיבא ושרא שחמין נזירי שחמין שלא במנחתו (מ.א.) פירש רש"י במנחתו (מ.א.) שנתן שלמים. עד

פירש שם לישנא אחרניא: שלא במנחתו - דאיל כתיב ביה, כן שחי שנים, והביאם בני שנה - וכשרים) לשלמי נרבה. ונאכלין ליום אחד - כחומר שלמי נזיר. דשאר שלמים נאכלין

לשני ימים. דרין כחודה, דאמר מר: על ובח הדות שלמי - לרבות שלמי נזיר (מנחת ט.א.). ואין טענין לא לחם ולא חרע - דהואיל ואין הנזיר נזיר בתו - לכך אין טענין ורעה להתשלם

עם האיל, ולעשות תנופה. והיה דבמתניתין היה ליה למיתני: ולא זרע. הו"ו לו מעות סתומים - הכי גרסין בספרי: הו"ו לו. ומשמע דקאי אמפריש מעות לנזירותו ומסכת מעילה, ולא

אמנתניתין (והבא) דהוה לא מעות סתומים. ונאה להבין לא קשיא ליה אמנתניתין (והבא) - משום דאיבא לאוקמוז דאמר 'לנזרות', ולכך יפלו לנרבה, דאי בעי מיתה בבולן עלה. אבל

אמנתניתין דחתם קשיא ליה, דעל כרחך מיירי היבא דאמר 'לקרבות נזירותי', דאם לא כן - אמאי נתא מעות סתומות: והא סתומין איירי בך? דינא (לעיל), אבל במתניתין רעד השתא

איירי בחבמות. ורעה והחיל לשנות דין ומעט סתומין, וזהכי פירי אחר דחתם סתומין. פילו. הגדה.

יפלו לנרבה והלא דמי סתומים מכלל בן, ואין יפלו לנרבה והוא קרובי: ואלו דמי לאותובי: ואלו דמי שלמים סתומין. שאין כליל, ואין יפלו לנרבה לשלם עולת קל למזבח בדי והוי

כליל: לא יאמר עד תפא פריך, מחטאת, שאינו כלל בר הקרבה לאחר המיתה. אלא לא המלא אויל. ואם האמרו: וליחינו: מפני שראין להביא בבולן ועולה, בדאמר לעיל: מפני שראין

להביא בבולן שלמים ויש לומר: היבא משום שבויה חי שייך למזיר ממילך, אבל במטה - לא שייך למזיר ממילך, הריהו הם תחולתי הפרשה, והריהו הם במפרשים גם לחטאת. ועוד יש

לומר: דאמר דאמר יחיד לשנות להביא כולן לשלמים - היינו דרוקא היבא דאמר 'אלו מעות לנזירותי' משמע: אם ארצה אבאי בשלם עולה ובשלם חטאת ובשלם שלמים, או אם

ארכא

רבא אמר אפילו תיבא רבנן - והכי דמי דרעשבער לה - כגון דאקני לה נזילה. והא דאמרת כיון דאקני לה הויא דנפשה - הא לא נקשיא, וכד מביא לה - במלתא דצריכא לה כו', דאמר לה אם תוא צריכה לשום כפרה - תוא בהמה שלך. וביון דלא צריכא לה, דהפר לה בעלה - הויא שלה, ותנא ותרעה בערה. היא מנת גלה - הא

ברמה? והא קימא לך מה שקנתה אשה קנה בעלתה שקימצתה מעיסתה - כגון דהשירה לה מונות על ידי שלשה. ותנן פברק 'אף על פי'

(תבנות ס.ד.ס.) דלא יפוחה לה בשביעי שמי בקבן נזופי. והלכה זו וקופתה ממונותיה: על יד,

עד שלקחה בתו ברמה זו. איבעית איבא דאקני לה אחר - דאי קימצתה מעיסתה אמרין נמי:

מה שקימצתה אשה קנה בעלה. אמר ליה שמואל לבאור בר אימי ב"ר שילה - (הא דאמרן)

במשנתו דאין טענים לחם. גלח - בתוך ימי נזירותו. או שילוחו הקרובים - בתוך ימי נזירותו. או שמחנה, אף על פי שלא נתחל - בגלה

בגלה נזירות. ואם היו לו מעות סתומין יפלו לנרבה - והויא מתן עולת לקיף המזבח, דאין

תוששין לדמי תטאת שבון, כדלקמן, שהלכה היא בניזר כך. ואינו טענין לחם - שאין כאן

נזיר, ואין אני יכול לקרות בו 'על כפי הנזיר'. המפריש מעות לנזירותו - והוה סתומין, לא נתנין ולא מעולא כפי פניו שחן ארבע

בבולן שלמים - ודבכל מה מעשה שלוקן יכול להביא בתן שלמים, ושכלמיהו אמרין (מעילה

ג.א.) דליבא מעילה לפני זיקת דמים. מעות מפורשים דמי עולה יבאו עולה - והוה דרוק

דהוה ליה למיתני דמי תטאת ילכו לים המלת, שלאחר פברה - שאם פריש בחמתו ואבדה,

או מעות אבדו, והפריש אחרים תחתיין ואחד כן נשאת וזו יבאו עולה - והוה תטאת ילך לים המלת, והנפלה תקרב עולה, והשלמים

לשלמים. והנפלה ליום אחי דאין טענין לחם. דסברא הוא כו', ותו ליכא - אלא על ארבעה

אילים שלא היו טענין לחם? והא איבא - דתני ילו במתניתין, דאמר במסכת מנחות (מ.א.)

והתפוסתא דנזיר (פרק רביעי.) ושאר כל שלמי נזיר - לעיל איירי בשלמים. שמואל כ' אמר

במנחתו - דמעותו להביא כן שחי שנים לשם שלמי נזיר. במנחתו קתיב - דלא חזי אלו

ארכעה.

אמר

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

הוא

אמר רבי יוחנן הלכה אברה בניור – כך, דהואיל וסותמין אף, הו על פי שמעורבין –
יפלו לנדרה. מותר נדר יהא לנדרה – הכא נמי, כיון דרגי מעות לא עריכי, שכבר מת
– הו לזו מותר, ויפלו לנדרה, ואין חוששין לזמי טהא שבתן. אמנן להבי סתומין –
תן דרפלו לנדרה, ואלו אפילו דיננו אלא סתומין. אלא לריש לקיש – דמפיק ליה מן
קרא, מאי איריא סתומין? ויפלו מפורשין, כיון
דמת – הוה ליה מותר, ואמאי תני זמי טהא
ילכו לים המלח? כבר פסקה תנא דבי רבי
ישמעאל – דלמיתא אולא. רק קרשין אשר
יהו דן וגו' – מאן תאון קרשיש שוקן בעשוי
ועתידים להעמיד אחרים תחתיהם, שריבה
הכתוב "אשר יהיו לך" – הוי אומר ולד קרשין
והמותר, ומה דן הקתן – כמו שאמר
לאריות. ומה אבא לא חתן – שלא שניה
בחן הבתוב משאר קרשים – ששולים אל
המקום, כדכתיב בפרשת ויקרא "אם עולה
קרבנו נזיר ובהי רמיה יקריבנו אל פתח אולה
מועד, וכן חתוב בובחי שלמים. יבול יעלם
לכית הבחירה וינענע מהם מים ומוין – שיכניס
לכיפה בשביל שימחה – תלמוד לומר לאריות
ועשית עלותיך ועשיתו הודם על מובח וגו' ודם
ובחין ישפר על מנחה ה אלוהך והבשר האכל,
לומר לך, כי תשע שנתה נהוג בעולה – נהוג
בתבונה, כדרך שהאן חתובים – נהוג
בזרותיהם. ולדותיך לגבי עולה לא חשיב,
דאין עולה באה אלא זכר. אבל שלמים – יאם
זכר אבי נקבה. כתיב. וכן נמי באשם ליכא אלא,
דאינו באו אלא זכר. תלמוד לומר רק – שכן
הכתוב מדבר אלא בתמורת עולה ולדות
שלמים, ולא כדן טהא ותמורת אשם. ודם
ובדך ישפר? כתוב בפרק – היינו שלמים. שרי
עקיבא אומר איני ביקר – למעט אשם. שרי
הוא אומר "אשם הוא" בחייתו. ולקמן מפרש
מאי קאמר. קתני יבול יעלם – כמה אמר מו
יבול יעלם – תלמוד לומר "ועשית עלותיך
הבשר ודם". טעמא דכתב רחמנא "ועשית עלותיך" – משום הכי לא יזמורו ולדי
שלמים ותמורת עולה. הו אי לא בתב קרא – אולי למיתה. אמאי הני ולדות הפאת
הוא דגמרי פיתה – בלבד, מנסכת תמורה (באב), ולא גבי שאר ולדות קרשים
ותמורתיהם. אי לא קרא – "ועשית עלותיך" – הוה אמיתא ולדי טהא מתים בכל
מקום שוק.

והלא דמי תפאת מעורבין בקהו – אמר רבי יוחנן:
הלכה היא בניור. ריש לקיש אמר: "לכל נדרים
ולכל נדרותם", התורה אמרה: מותר נדר יהא
לנדרה. בשלמא לרבי יוחנן, דאמר: הלכה היא
בניור – אמננו להכי, סתומין – אין, מפורשין – לא.
אלא לריש לקיש, "לכל נדרים ולכל נדרותם" –
מאי איריא סתומין? אפילו מפורשין! – אמר רבא:
מפורשין לא מצית אמרת, כבר פסקה תנא דבי
רבי ישמעאל: "רב קרשין אשר יהו לך ונדריו" –
בולד קרשים ובתמורתם הכתוב מדבר; מה תקנתן –
"תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה'". יבול יעלם
לכית הבחירה וינענע מהם מים ומוין בשביל שימחה
– תלמוד לומר "ועשית עלותיך הבשר ודם", לומר
לך: פרךך שאפתה נהוג בעולה – נהוג בתמורתה,
פרךך שאפתה נהוג בשלמים – נהוג בולדותיה. יבול
אף ולד תפאת ותמורת אשם כן – תלמוד לומר
דכרי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר: אינו
פרך: הרי הוא אומר "אשם הוא" – בהיותו יהא.
קתני: יבול יעלם לכית הבחירה וינענע מהם מים
ובולד בשביל שימחה – תלמוד לומר "ועשית עלותיך".
אמאי? הו ולד תפאת הוא דמפורש בתורה?
אי לא קרא תהו אמיתא: ולד תפאת בכל מקום,
ולדי

ארצה אעשה מכולן טהא, וא מכולן שלמים, דלמרות" – משמע שפיר למקצת נדרותו.
אבל הדיא דמת יהו לז מעות סתומין דרפלו לנדרה. דארייז בהפריש מעות מותר ואמר "מעות
הללו לקרבנות נדרותי" – לא יוכל להביא בכולן קרבן אחד, הוא "קרבנות קאמרו. הלכך,
יש גבועת הללו דמי טהא. פריך רבך: אין יזא בכולן נדרה ואלא דמי טהא מעורבין
בהן. ובהו מתיישב לשון מתניתין ומועלה (דף
בא). ובהפריש (מעות) לנדרות – אין און מעות
בתן, נמפר שראיין לכא בכולן שלמים. ומיזוי
מתני' – ובתי דניי: מה יהו לז מעות סתומין.
הוא סתומין איריין, ודבי אביעיל ליה למימור: מת
יפלו לנדרה: אבל אלא (קא מיירי) דאמר דוקא
מקרבנותיו, דמשמע אבל קרבנותיו קאמר. ולכך
קתני בספסא: מת יהו לז מעות סתומין, ואפילו נמי
אמר "אלא לקרבנות נדרותי" – כולן יפלו לנדרה.
וכן מוכח מההוא (נדרבא) ודרלקמן (מבא): "אלו
לחטאתי השאר לשאר נדרותי" ומת – דמי
טהא ילכו לים המלח והשאר יביא בחיזו עולה
ובחיזו שלמים. ומשמע משום דאמר "השאר
לשאר נדרות", דחשביתן ליה כאומר "לקרבנות
נדרותי", אבל אמר "השאר לנדרותי", ולא
"לשאר" – מכולן יעשה מהם עולה, וא שלמים
מכולן, רק פריש רבינו יצחק הגדול.
הלכה היא בניור – תלמוד לומר "ועשית עלותיך
הבשר ודם" – כדכתיב "ועשית עלותיך ודם
ובחין ישפר" ויפלו לנדרה, אף על פי שדמי
טהא מעורבין בתן. ואירבה, לקמן מוכחא
כדשמי טהא דוקא מעורב בתן ואן (נדר)
נתקבלה הלכה שפילו לנדרה. אבל אם דמי עולה
ושלמים לבד מעורבין יחד – לא נאמר בתן שפילו
לנדרה, אלא יביא חזיר עולה ודמיין שלמים.
רבי שמעון בן לקיש אומר לכל נדרים וכל
ברכותם תהורה אפיה מותר נדר יהא לנדרה –
וכל קרבנות ניזיר – בניד דם באין. על ידי שניד
בגורו, ואפילו חטאת. וסברא הוא לאוקומי
במותר בן יהא, דבשאר מותר לא משבתת לה,
דאם הפריש (מעות) לעולה ותורתו, שדחולו בהבמות – יבול להקריב מהם עולה. וכן
שלמים כמו שפריש מתחילה. וסברא להעמיד מבורר סתום בן יהא, טהא עולה ושלמים
מעורבין יחד.

בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בניור אמנו להכי סתומין אין מפורשין לא – שכן
נשנית הלכה למעשה מסיני. אלא לרבי שמעון בן לקיש אפילו מפורשין. דנימא
מקרא מלא דבר הכתוב, ואמאי תני במתניתין. מפורשין לא?
טהא. בין ולד טהא בין תמורת טהא. כי הא דמפרש מפורשין ודפי' בל עולה, או והיא דתנן במסכת מעילה (יא.א) הדיא דהפריש מעות לנדרותו ומת, יהו לז מעות
מפורשין, כל אלה טהא טהא עמנן – שום סתומות עליהם. והוא דאין דמיני תלמוד דהלכה גמירי לז טהא מתת. אלא ינא ליה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל. ורמאן קרשין – מתת,
עולה ושלמים – יקריבו שלמים כל אחד כדנייה, כמו במשנתנו, דקאמר: עולה יקריב עולה. רב קרשין אשר יהו לך – בתמורה בריש פרק "אלא קרשים" ריש: יד קרשין – אלו
תמורתה. "אשר יהו לך" – אלו ולדות. דלעולה ושלמים שפיתו לא אימרוך. שריי בר מפרש ביקרא "זאת תורת עולה ותורת שלמים". ומאי? ומהא טהא אבירי דרשיליס יבול
יעלם לכית הבחירה וינענע מהם מים ומוין בדי שימחה – כלומר, כיונים בדרך שששין בולד טהא ותמורת טהא, דאולו למיתה. ותלמוד לומר ועשית עלותיך הבשר ודם – סיפא
דאי קרא "דם ובחין ישפר ודמיין האכל" – דמיני שלמים. וספק ליה אי קרא אד קרשין, לומר לך: בדרך טהא נהוג בעולה. כלומר שקריבו למחא – נהוג בתמורתן, וברך שאתה
נהוג בשלמים, ושפיר דאמר איני בשלמים. כדכתיב "ובחשר האכל" – הוה בולד. ונקט סתומין עולה דכר אל שייך ביה ולד. ובגבי שריבם דנקבת נקט ולד. יבול אף טהא
ותמורת אשם וכו' – גבי טהא נקט ולד, שדיא אלא נקבה, וגי אשם תמורה. שדוא בא ודבי. רבי קאמר: יבול אף בולד טהא תהנוג בן רין טהא, ותמורת אשם רין טהא. כלומר שקריב
לשם טהא ולשם אשם – תלמוד לומר "ידך" – למעשי ולד טהא ותמורת אשם, דאבין ורקין מניטין. רבי עקיבא אומר אינו עריך. דאינו מביא לאשם אלא אשם עמוה. קתני: יבול
בעלם – כמו: אמר מו. ומאי? הו גבי ולד טהא הוא דגמירי מיתה – דהלכתא גמירי לה דמשו טהא מתות, ואלו קן: ולד טהא, ותמורת טהא, וטהא מתות בעליה, ושבתכור
לעלה באחר, ושבתכור שנתה. והואיל ואלא איירי בשלמים ועלה – מרביא חתיי שימחה א' לאו קרא הוה אמיתא ולד טהא בכל מקום – שריבם בגבולין, אבל מעולה ומשלמים
– יביאם לכית הבחירה. ושייך לעמוד בו קתני יבול אף ולד טהא ותמורת אשם כן תלמוד לומר רק הא למח ל קרא ורלאו יקריבו בו לאשם הוא דארא – לומר שאינו קרב אשם, די
קרא לומר ויהא אמיתא קרבן טהא ותמורת עולה. ופריך: הו עמי להיכא? וכל שבחטא מתת באשם רועה. לפירוש רבנן. ודפי' כל שבחטא מתת באשם עולה. פריך
דכי: דמשמע ויהא אמיתא קרבן טהא ותמורת אשם כן שנתה בתמורת עולה ודל טהא. וליחא. והלכה תמורת אשם לא קריבה אשם, לא קריבה אשם, לא קריבה אשם, לא קריבה
קרא לומר ויהא אמיתא קרבן טהא ואשם – קאי עולה בעשה. ודיכ' משמע קרא ותמורת עולה ודל ושלמים? קריב כל אחד בנינו, יהא לשם עולה יהא לשם שלמים. כדכתיב "תשא ובאת ועשית
עלותיך הבשר", והוא ולד טהא ותמורת אשם – לא תשא ותקריב לשם טהא ותמורת אשם לשם עולה. אלא ולד טהא מתת מדילכתא. ותמורת אשם מדילכתא קריב לשם עולה,
לפירוש רבינו חם בדמסוק, הו אלא מכלל עשה עשה. דאי מדילכתא – הוה אמיתא הילכתא שלא יקריב טהא ואשם. דאי מדידי, קא מעידי, קא מעידי, קא מעידי. ויא

אבל

מפורשין לא מצית אמרת – דרפלו לנדרה, דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל ודיל טהא מתת, ואל לנדרה. ואל לנדרה. והכל בקרא מותר
טהא. בין ולד טהא בין תמורת טהא. כי הא דמפרש מפורשין ודפי' בל עולה, או והיא דתנן במסכת מעילה (יא.א) הדיא דהפריש מעות לנדרותו ומת, יהו לז מעות
מפורשין, כל אלה טהא טהא עמנן – שום סתומות עליהם. והוא דאין דמיני תלמוד דהלכה גמירי לז טהא מתת. אלא ינא ליה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל. ורמאן קרשין – מתת,
עולה ושלמים – יקריבו שלמים כל אחד כדנייה, כמו במשנתנו, דקאמר: עולה יקריב עולה. רב קרשין אשר יהו לך – בתמורה בריש פרק "אלא קרשים" ריש: יד קרשין – אלו
תמורתה. "אשר יהו לך" – אלו ולדות. דלעולה ושלמים שפיתו לא אימרוך. שריי בר מפרש ביקרא "זאת תורת עולה ותורת שלמים". ומאי? ומהא טהא אבירי דרשיליס יבול
יעלם לכית הבחירה וינענע מהם מים ומוין בדי שימחה – כלומר, כיונים בדרך שששין בולד טהא ותמורת טהא, דאולו למיתה. ותלמוד לומר ועשית עלותיך הבשר ודם – סיפא
דאי קרא "דם ובחין ישפר ודמיין האכל" – דמיני שלמים. וספק ליה אי קרא אד קרשין, לומר לך: בדרך טהא נהוג בעולה. כלומר שקריבו למחא – נהוג בתמורתן, וברך שאתה
נהוג בשלמים, ושפיר דאמר איני בשלמים. כדכתיב "ובחשר האכל" – הוה בולד. ונקט סתומין עולה דכר אל שייך ביה ולד. ובגבי שריבם דנקבת נקט ולד. יבול אף טהא
ותמורת אשם וכו' – גבי טהא נקט ולד, שדיא אלא נקבה, וגי אשם תמורה. שדוא בא ודבי. רבי קאמר: יבול אף בולד טהא תהנוג בן רין טהא, ותמורת אשם רין טהא. כלומר שקריב
לשם טהא ולשם אשם – תלמוד לומר "ידך" – למעשי ולד טהא ותמורת אשם, דאבין ורקין מניטין. רבי עקיבא אומר אינו עריך. דאינו מביא לאשם אלא אשם עמוה. קתני: יבול
בעלם – כמו: אמר מו. ומאי? הו גבי ולד טהא הוא דגמירי מיתה – דהלכתא גמירי לה דמשו טהא מתות, ואלו קן: ולד טהא, ותמורת טהא, וטהא מתות בעליה, ושבתכור
לעלה באחר, ושבתכור שנתה. והואיל ואלא איירי בשלמים ועלה – מרביא חתיי שימחה א' לאו קרא הוה אמיתא ולד טהא בכל מקום – שריבם בגבולין, אבל מעולה ומשלמים
– יביאם לכית הבחירה. ושייך לעמוד בו קתני יבול אף ולד טהא ותמורת אשם כן תלמוד לומר רק הא למח ל קרא ורלאו יקריבו בו לאשם הוא דארא – לומר שאינו קרב אשם, די
קרא לומר ויהא אמיתא קרבן טהא ותמורת עולה. ופריך: הו עמי להיכא? וכל שבחטא מתת באשם רועה. לפירוש רבנן. ודפי' כל שבחטא מתת באשם עולה. פריך
דכי: דמשמע ויהא אמיתא קרבן טהא ותמורת אשם כן שנתה בתמורת עולה ודל טהא. וליחא. והלכה תמורת אשם לא קריבה אשם, לא קריבה אשם, לא קריבה אשם, לא קריבה
קרא לומר ויהא אמיתא קרבן טהא ואשם – קאי עולה בעשה. ודיכ' משמע קרא ותמורת עולה ודל ושלמים? קריב כל אחד בנינו, יהא לשם עולה יהא לשם שלמים. כדכתיב "תשא ובאת ועשית
עלותיך הבשר", והוא ולד טהא ותמורת אשם – לא תשא ותקריב לשם טהא ותמורת אשם לשם עולה. אלא ולד טהא מתת מדילכתא. ותמורת אשם מדילכתא קריב לשם עולה,
לפירוש רבינו חם בדמסוק, הו אלא מכלל עשה עשה. דאי מדילכתא – הוה אמיתא הילכתא שלא יקריב טהא ואשם. דאי מדידי, קא מעידי, קא מעידי, קא מעידי. ויא

1 ואי מקרא הוה אמיתא לא יקריבה חטאת ואשם, אבל יקריבה שלחא ושלמים אם ירצה, קא
2 משמע לן הילכתא: חטאת מותרה, והמותרת קריבה עולה דוקא. **רבי** עקיבא אומר אין
3 גרין הוי אומר אשם הוא הוא קרב ואין המותרות קריבה הא למה לי קרא – ואם תאמר:
4 למה לי דהיא קריבה טרין מקיים עליה בעושה, דרשינן לעיל לרבי ישמעאל ויש לומר:
5 'היא' לא משמע עשה וכל כן כמו ר' ירמיה דרתי

6 מישטא, ואם תאמר: ומאי קאמר רבי עקיבא לרבי
7 ישמעאל אינו צריך? הוא איצטריך שפיך קרא
8 דרבי ישמעאל לעשה, ולא משמע מדחוי? ודרבי
9 לומר: דרבי עקיבא מיטעא כשפי במילתיה דרבי
10 ישמעאל, דסלקא דעתיה דלית ליה לרבי
11 ישמעאל הילכתא דרביש ללמה, ולא מיידי רבי
12 ישמעאל קרא דחטאת אשמה, אינו
13 איצטעטא, שאינו קרב, ומשום דכי אומר: אלא
14 ערי דהוה הוא אומר וכו'; דמשמע שפיר מיעטא
15 דמיני קרב. אבל תאמר: ובאת, מאי קאמר לך
16 רבי עקיבא אינו צריך? והוא רבי עקיבא נופיה לא
17 דריש 'הוא' להאי חדשא, אלא לכרדרב הונא אמר
18 רב סבירא ליה – אם נן ג' רבי ישמעאל
19 איצטריך ליה לכרדרב הונא, ומאי קאמר ליה רבי
20 עקיבא דמיני צריך? הא ערי ונרקד, כיון
21 דהוא? תאמר לדרשא אחרינא, כרדרב הונא ויש
22 לומר: דהוא דפרישת ימי שפיר, דרבי עקיבא
23 טעח ברביה רבי ישמעאל, וסביר ליה ליה
24 הילכתא דחמש חטאות, ולא אייתי קרא דר'ק'
25 אלא למיעוט מקריבה, ולחכי קאמר: ולדרוך
26 דלית לך הילכתא, ומצרכת ד'ק' לומר דלא קרא
27 אינו צריך 'ד'ק', דשריף מצי למחדש דהוא'

28 באשם גופיה, בשלמא לדידי דאית לי הילכתא בחמש חטאות מותר, ובאשם לא יצריבא אי
29 קרא ד'הוא' למיעוט שפיך מקריבה, דנפקא ליה מהילכתא לא קרב אשם, ודרשינן 'הוא'
30 לכרדרב הונא, וכי אתא קרא ד'ר'ק' – אלא לדרוך לית לך הילכתא, אבל דרשא
31 מקרא ד'ר'ק' לאיסור קרובה – אינו צריך ל'ר'ק', רוב שתרודש שפט מותרת אשם
32 מ'דחוי' הבתוב באשם גופיה, ויזר משרודש לכרדרב הונא. **רבי** אתא קרא לאשם שניתק
33 לרעיהו דקיימא לן חטאת שמתו בעליה, נתכפר בעליה, עברה שנתה – תמות, וכל
34 בשחטא חתה – באשם ורעה. הייתי נותק לרעיהו – שנמטר פלוריה – כגון טעאן (שנאבד)
35 ונתכפר בעליה באחר, ואחרי כן נמצא – רועה, דאיצטריך שירעה עד שיתסבא, וביא
36 בשרו עולה, וקאמר: רב הונא דאם אחר שנתקו ונתו למרעה הבמות, לקח ושחטו (סתם)
37 קרא הוא דהיינו חתה – באשם ורעה. ופסולי, פירוש: מ'דחוי' משמע, מדרל קאי לחי,
38 אתא 'הוא' לאשמועתי רבעי ניתוק, וקשה להאי וינסא: דלמה לי קרא ד'הוא'? הא
39 הילכתא הוא דרב בשחטא חתה, דהיינו נתכפר בעליה – באשם ורעה, אלמא רבעי
40 ניתוקו והו, דכפר קאמר שירעות (ב.ב.א.) קאמר: איא הכי בי דא ניתוק נמי מושגי. נוהיה לאר
41 כפרה אטו לפני כפרה, אלמא דניתוק לא הוי אלא מדרבנן בעלמא, והכא מפי ליה מקרא
42 ד'הוא' ואתמם נמי: באשם עולה היא דעיתק ורביש בנתו חם, והילכתא: ושינת
43 לכל בשחטא חתה – באשם עולה, היא שום ניתוק. והא דקאמר הורדשאה: באשם ורעה –
44 משום דגזר רבנן דרבי (רעיהו), משום לרעה ולא יאמר כפרה אטו לפני כפרה, אבל אומר
45 רבינו רב דלא גרסינן ניתק? אין לא ניתק לא', ודאי לא מקרא דהו רבעי ניתוק, אלא רבנן
46 גזרו רבעי ניתוק לרעיהו, כדמוכח בפרק קמא שירעות (שם) דקאמר: גזירה לארזי כפרה
47 אטו לפני כפרה, מפסידים פרק 'אלו דברים' (ג.נ.ג.) אבא רביה ר' דאמר רב הונא בעי עקדה.

48 ותני במילתיה דרב הונא: שחטו לשם עולה כשר, ורטיסין: מאי טעמא, ולידדיהי רבי פירוש: מאי טעמא בעי עקדה, שצריך שישחטו לשם עולה בפירוש? והלא סוף סוף עמד רמיז לשהל
49 כשיתסבא אמר קרא 'הוא' – בהיינו היא, ודחית אשם עד שיעקרו פירוש לשם עולה, ואם נמלכתא הוא הדין בלא עקדה נמי כשר לשתלחאיבא למאן דאמר דתמם הפסידים דרב הונא
50 לא בעי עקדה, ותנא במילתיה דרב הונא: שחטו סתם – כשר לעולה, ולידדיהי נמי גרסינן: מאי טעמא, ורבי פירוש: מאי טעמא לא בעי עקדה, והואל היה שם אשם עליו? דאי משום
51 הילכתא ויעשית ורובקו בעלי – אימא דודקא עד ידי עקדתו (הוא) דאמר קרא 'הוא' – בהיינו הוא ישירא: מאי טעמא לארזי כפרה עולה (הוה) חתה לפני עקדה, כמו שעתיה לדחית
52 כשיתסבא – היינו עולה – ויהי בלא שום עקדה, כלומר בין למר ניתוק לרעיהו לא בעי אלא מדרבנן בעלמא, כדפרשינן, **אמר** מר הלכה היא בניור – פירושו: וסתומים יפלו לנוריה,
53 ותו ליכא התיבא: ושאר הידי קנין שבתורה, כמו מנעירי שבכאי וטורחתי ושלחתי וקטוף, אם לו הוא הורשיש מנת כלוקט ביערה ולו, והעשיר, ורצוהו בבולן דלביא חטאת בחמה
54 לא יביא, והעלה יביא מנחתו וכו' וצריך לומר שבשנה שהפריש מעות חתולה אמר 'דתי אלו ותרעתי', והיה בין הורשיש חטאת לית חטאת ואן לשם עולה, ולכן כשיתסבא
55 יביא בולן בולן נמי אתו חטאת בחמה או עולה בחמה, כפרשינו: לעיל, אבל אמר 'לקרבנות צערתי' שפירשה דימי דל מקצת דמי חטאת ומקצת לעולה, ולכתיב וישלח
56 לביא מנולן חטאת בחמה או עולה בחמה, ולא אמרינן מפני שראוי לרביא בנולן שלמים אלא היא דאמר: למיחותי, אבל אמר 'אלו לקרבנות נורתי' – אין בידי לרביא בנולן שלמים.
57 ובפרק 'טוף קלפי' (ויטא מ.א.): מוסף ומביא דוחבו דרמי חטאתו ומוסף עלתו, משמע דאין יכול לרביא מנולן חטאת – מיירי דאמר ו'לקרבנות צערתי', אי נמי: שהפריש מקצת
58 לחטאת ומקצת לעולה, עד כאן הגהתי.

ניזר, מי שאמר – פרק רביעי דף כה עמוד ב – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטינוולץ)"
רש"י

1 אבל ולדי קדשים – יעלו לבית הבחירה וימזוה, כדכתיב 'ושא ובאת', קא משמע לן
2 – ויעשית שלוחתיך' – וישרו להו לעלה ושלמים, אלא אי מ'מלכתא' – ולא קא משמע
3 לן מקרא, הוה אמיתא: הילכתא דלמיתה אולה ולר חטאת ואשם רועה, אבל אי אקריבה
4 – לא להיבי עולה, קא משמע לן קרא – כדכתיב 'ד'ק', ואין ד'ק' אלא למעט, דמיני הוא

5 דמרפש כהו ר' ירמיה דרעיהו – מקריב
6 אתה ולהתחילן ותרומותיה, אבל אלו חטאת
7 והמותרת לשם – אי מקריב להו קאי עליושו
8 בעשה, האוהב מכלל עשה – עשה, אשם
9 שניתק לרעיהו – כגון ומותרת אשם, או שבערה
10 שנה, או שנתכפרו בעליה, או שמתו, וניתק
11 לרעיהו – שיצא ויעד עתה שיתסבא, וימכר
12 ויפלו דמי לנברה, שהקדיש שחטו עולה.
13 והואל וסופו לשלשל בו מום ולאו נמוכר
14 ומכאיאן ברמיז עולה נרבה, וקא משמע לך
15 טעמא – דניתק, הא לא ניתק, אלא שלא שחטו
16 לשם עולה, אלא ששחטו סתם, אינו כשר,
17 דאמר קרא הוא בהיינו הוא – דכל זמן שלא
18 ניתק חרות אשם מנלו – פסול, ענין אחר:
19 שניתק – כגון שהפרישו ואבד והפריש
20 אחר חתומה, ואחר כך נמצא, ובא וכו' ואומר
21 ניתק זה לרעיהו, ועבר ושחטו לשם עולה –
22 כשר לרוק דמי לשם עולה, ולשעולו כולל
23 בעולה אפילו לבתחילה, משום דהו רב וקדיש
24 קדיש חיה וכו' וקדיש קדשים, דבאשם ועולה
25 ליכא נקבה, אבל שאר קדיש קדשים ששחטן
26 לשם עולה – אסור לרוק דמן לשם עולה,
27 ואינו כולל בעולה, דבשרין הן כי שחטן

28 עולה אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, אבל אין יוצאין מותרות הראשונה, אלא
29 בחוקתן קיימו. טעמא דניתק אלא ניתק – לא שרי לרוק דמי ולשעולו כולל בעולה,
30 דאמר קרא 'הוא' – בהיינו הוא, אבל בני שאר אבוחין, דלעולם אסור לעשושן עולה
31 שאף על פי ששחטן לשם עולה – אסור לשנות לרוק דמן לשם עולה, כדאמר במסכת
32 וזבחים (ב.א.), כל בני לישני וליזולו – הילכך לא איצטריך למכתב: 'הוא' בהיינו היא
33 ענין אחר: ניתק ושחטו לשם עולה כשר לרוק דמן לשם עולה, אבל לא ניתק – פסול,
34 משום לרבי אשם לא יצוי רוק ריה, כשרי נתכפר בעליה, ולשם עולה לא – דאמר
35 קרא 'הוא' – בהיינו היא, דכשם שקודם שנתכפרו, אם שחטו לשם עולה – אינו אלא
36 לשם אשם, וכדי נמי כי נתכפר, והואל הוא ניתק – אבתי וכו' בחוקת אשם ואינו חוק
37 לשם עולה, ולשם אשם נמי לא, דהא נתכפר, והואל הדין שריק והבשר שריק, אבל שאר
38 קדשים, כגון פסח סוקול לרעיהו, אפילו לא ניתק מפסח לשם שלמים – כשר לרוק דמי
39 לשם שלמים ולהקטירו לשם שלמים, ואי קשיא: לרבי עקיבא נמי איכא למימר 'אי
40 מכללתא הוה אמיתא' בו, דינמא נמי אשם קרב ואין המותרות קריבה, ולאו אבא
41 במכלל עשה עשות לרבי עקיבא ליכא למימר: הכי דבשלתא להנא קמא דקא יליף
42 מ'זעשית שלוחתיך' דהא כתיב עשה בקרא 'ועשית' – להכי איכא למשמע דקאי עליה
43 בעשה, אבל לרבי עקיבא ליכא למימר דהכי, דהא לא כתיב עשה בקרא, אבל כתיב 'הוא'
44 קרב' בקרא אלא 'הוא' הלאה, אמר מר הלכה היא בניור – דאף על פי שרמי חטאת
45 מותרים בהן – יפלו לנברה, ותו ליכא – אלא בניור? והאיכא את דרנאי, אי נמי: שהפריש חייבי
46 קנין שבתורה – שחן בעולה וורד.

47 שמהפרישו
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

ר'א **זוהר מי שאמר - פרק רביעי דף כו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"**
 ר"נ

1 **מת** יהוה לו מעות סתומין יפלו לנרבה - אף על פי שדמי חטאת מעורבין בן. **תני** נזיר
 2 וכל דרמי ליה - יש מפרשים והלכה כך נעשה: נזיר וכל דרמי ליה. ואם תאמר: במאי
 3 דמי לנזיר - שמביאין על דבר אחד שני קרבנות. כמו נזיר על נזירותו, ויולדת ומצורע
 4 שפכאבים הם גם על דבר אחד שני קרבנות.

5 **ולאפוקי** - מהאי תנא - כלומר, רבי יוחנן
 6 דקאמר: הלכתא היא גביר, ומשמע
 7 גביר ולא דבר אחר - לאפוקי מהאי תנא,
 8 ודגאי מ' משתייבין נטבת. שאכל חלה ואמר
 9 'יהי עלי עולה', הדיני נטבת. והייא הווא מתייב
 10 חטאת. ועלה (וחטאת) לא ועל דבר אחד הן,
 11 שהחטאת בא על החלה. והעלה גביר. והפירש
 12 מעות, ואמר (בשם) כפדפיש 'אלו לחובתי',
 13 ומשמע - לכל מה שדחה חובי. לפיכך, אם רצה
 14 להביא בכולן חטאת בהמה - לא יביא, שלת
 15 בהמה - לא יביא. מפני שזו מעורבין, ואין לו
 16 תקנה עד שיבא שתי ברמות. ויאמר: כל מה שיש
 17 במעות אלו לקדושת טהרה, ודליל על ברמה זו.
 18 וצריך עיון: דמאי שנא דלעיל, בני הפירש מעות
 19 רצה להביא חטאת בן, 'ביא, עולה - ביא',
 20 ולא אמרין דפרשה היתה לעשות חוקא. אלא
 21 בידו להביא מכולן (אלא) או חטאת או עולה. וכן
 22 לעיל, כי מפרש מעות לנזירותו, אמר: מפני
 23 שראויין להביא בכולן שלמים ושמן שי לומר: כי
 24 אמר להטות או 'לחובתי' - משמע לכל מה שזאת
 25 חיובי. הילכך הפרשה ויחיה לשניכם, ולא יוכל
 26 להביא בכולן את אה מהם. אם 'לחובתי' או
 27 'לצרת' - משמע שפיר למקטע נזירותו. ועוד שי נלקח לחובתי

28 לנזירותו או לצרתו, וכל קרבנות נזיר ויולדת וצרת - בני חד בקתא (ויצאה). יכול כול
 29 להביא מתחלה מכל דמי חקן פרידה אחת, או חטאת או עולה. הילכך, בשמשי - מבאי
 30 מכולן או חטאת או עולה. אבל הבא, כדמייבין חטאת מנהב, שאכל, ועלה נזיר - לאו בני
 31 חד בקתא אינן, וכשמפריש מעות לשלם - אינו יכול להביא מכולן את חקן. **מת** יהוה לו
 32 מעות סתומים ילכו ליה המלה וכו' - דכיון דלא מייחי חטאת ועלה אחד מלהא - לא
 33 גמירי בה הילכתא דיפלו לנרבה, אלא כשהחטאת והעלה באין בשביל דבר אחד. אבל
 34 הכא שהחטאת באה על החלה, והעלה נזיר - לא גמירי בה דיפלו לנרבה. **ולאפוקי**
 35 חטאת תנא - פירושו: דלא דמי נזיר למלתיה דיהי אגוא. ולא פליגי רבי יוחנן אחאי תנא ולא
 36 דאי תנא אריבי יוחנן.

37 **הא** דארמת מפורשתי לא - ששנינו במשנתנו: דמי חטאת ילכו ליה המלה וכו', ולא אמרין
 38 יפלו כין לנרבה - לא תימא ד'אלו לחטאת', כגון שהפירש שלשה צבורין כל
 39 אחד בפני עצמו. אבל בצבור אחד - נרבה, אלא אפילו שהפירש בצבור אחד, ואמר 'אלו

40 יהא חטאתי ולשלמי ועולתי' - לא הפירש כלל - מפורשין כל - פירושו: מפורשים בתערובות, ולא נעשית בן החלבה. ונעמא כיון דרמי חטאת מעורבין בהם יפלו לנרבה. אלא אורבה,
 41 כולן ילכו ליה המלה. ולא היינו דן ומפורשין בתערובת, דקאמר דעלה תקרב עלה - דדתם כמוררין הן, כמוררין דמי הללו חטאת, והללו לשלמים, כל אחד קרבי, דמי חטאת
 42 לים המלה. ולתנא, לשנא, כי גמירי דסתומים יפלו לנרבה - יהיני כי אמר 'אלו לחובתי'. הגדה: יש לתקם דבר ברב שאמר 'לקרבנות נזירות' הוה סתומין גמורין, שאין בשמשיעת לשונ
 43 חטאת ויזר משאר קרבנות, דמני שהחטאת באה לחובת - כך עולה לחובת ולא לנרבה. הגדה: איכא דאמרי, כי אמר 'לחובתי' - גמי כמפורשין בתערובות הן, וילבו לים המלה. ד'לחובתי'
 44 - גמי בשביל כל חובתי, בין לחטאת בין לעולה. סתומים יפלו לנרבה - יהיני כי אמר 'לקרבנות נזירות', שלא פירש חטאת בן. ומכל מקום משמע גמי דלכל קרבנות קאמר, ולא היה יכול
 45 להביא מכולן קרבן אחד. **ליא** אמר: 'לחובתי' גירא, שלא חביר קרבנות - ויכל להביא בכולן קרבן אחד, ולמקטע נזירותו משמע, ואם מת - אלא תמכא בכולן חטאת אריבי ילכו לנרבה. שהי
 46 יכול להביא בכולן עולה. וקשה: דאם כן, כי אמר 'לחובתי' דילכו לים המלה, ואפילו גביר, ואם כן נמי אי דקאמר לעיל: ולאפוקי מהאי תנא? וכיון דהווא תנא איירי כגון דקאמר
 47 'לחובתי' - מהא מסייעו דילכו לים המלה, והלא גם גבירות גמי כי אמר 'לחובתי' אמרין להאי לישנא דילכו לים המלה כשלמא לפרוש רבני הם - נחיא, דלא לפרוש רשי' - מאי
 48 מפקאי ויש לומר: דסיפא דברייחא לעיל מפקא, דקתני: מה יהו לו מעות סתומין, שלא חביר עליהם 'לחובתי', אלא אמר 'אלו יהו לקרבנות' - ילכו לים המלה. דאי ארישא דקא קא,
 49 היכא אמר 'לחובתי' - ליא: מתי מילכו לים המלה. ודאי חביר קרבנות - ויכל להביא בכולן קרבן אחד, ולמקטע נזירותו משמע, ואם מת - אלא תמכא בכולן חטאת אריבי ילכו לנרבה. שהי
 50 ברישא, דברישא איירי דאמר 'לחובתי' וסיפא אתי למיזר דאפילו כי אמר 'לקרבנות' - דילכו לים המלה, וכדאי נונא כי אמר 'לקרבנות נזירות' - יפלו לנרבה. **אמר** רבא דאמרן
 51 סתומין יפלו לנרבה, אם נפלה דמי חטאת מבינתי - (וחזח) כמו שהפירש מן קצת הבור, ואמר 'אלו לחטאת, והשאר לנזירות לעלה ולחובתי' - ומת - הרי שאר העמט כמפורשין,
 52 ואף שני סתומים - בתי לא אמרין דיפלו לים המלה, אלא יביא חצין לעלה וחצין לשלמים, והלכה לא נעשית אלא בשמתי חטאת מעורבין, ואם תאמר: חטאת רבתי יחזן דאמה:
 53 הלכה גביר, אומר דכך נתקבלה החלבה. אלא לרבי שמעון כן לוי דרדיש קרא דמותר נרד לנרבה, אפילו אין דמי חטאת מעורבין בן - יפלו לנרבה. דהאי גמי מותר נרד הוא, דכל קרבנות
 54 נזיר גביר הם באפי ויש לומר: וסדרא הוא להנמיך קרא בשמתי חטאת מעורבין בן דוקא, דהכי משכחת בעלמא דמותר חטאת בא לנרבה. דיאמר בפרק 'דלי חטאת' (תמורה ג.ג.)
 55 ובוזבזים בפרק 'שביל יום' (ק.א.ז): הוה מדרש דרש יחידע הכון 'אשם הוא לכהן אשם הוא לה' - להביא כל דבר הכא ממותר חטאת ממותר חטאת - ילקח בהם בהמה, והבשר לבעלים,
 56 והעורות לכהנים, ולפי שצמיצ בעלמא דמותר חטאת באין לנרבה - סבירא להנמיך הוה הפסוק היכא שהפירש מעות חטאת מעורבין בן.

1 **שהפירשו** מעות לקנינין - ואחר כך העשירי, כגון מצורע. אם חיביב חטאת ועלה הן,
 2 אם רצה להספיק עליהן ולהביא מןן חטאת בהמה - יביא. מת יהוה לו מעות סתומין
 3 יפלו לנרבה - ואין חוששין לדמי חטאת שבהן, תנא נזיר וחיביב קנין דרמו ליה - דנזיר
 4 טמא מביא קנין, והואיל דקיימא לן גבי נזיר טמא דמי, אמרנן גמי לנזיר גבי טהרה, שאם
 5 מת יהוה לו מעות סתומין - שיהו מתייב לנרבה.

6 **ולאפוקי** מהאי תנא - שיהו מתייב חטאת
 7 ואמר רבי עלי עולה לנרבה והפירש מעות ואמר
 8 אלו לחובתי רצה להביא בןן שפאת בהמה לא
 9 יביא - לפי שיש לומר: שמא יש מעולה הו'
 10 עליון, ולחביא עולת בהמה אי אפשר - שמא
 11 לשם חטאת הפירש אותן המעות. ולית להו'

12 תקנה, וקא משמע לן דהכי רצה גבי נזיר ודרמי
 13 ליה, דהייב בחטאת ובעולה כבת אחת, דדתם
 14 הוא דאמר הלכה דיפלו לנרבה, אבל כל היכא
 15 דלא נתחייב בחטאת ובעולה על מעשה אחד -
 16 לא אמרין הכי, אלא ילכו לים המלה. ענין
 17 אורי: מי שהיב מתייב חטאת - הדיני וילדת
 18 עשירה, דמביאה חטאת שיש ולא עולת העוף.
 19 ואמרה 'הרי עלי עולה העוף', והפירשה מעות
 20 ואמרה 'אלו לחובתי', רצה להספיק ולהביא

21 חטאת בהמה - לא תביא, דהא אינה מתייבית
 22 חטאת בהמה. רצה להביא עולת בהמה - לא
 23 תביא, שהיא לא נרדה אלא עולת העוף. מת,
 24 כלומר מותה, יהוה לו מעות סתומים - לכו לים
 25 המלה, משום דאיכא למיזר שמא לשם חטאת
 26 בלבד הפירשתי, שהי' לא חוקעני בולן בידו

27 לחטאת העוף ולעלה העוף. דלא חטאת העוף היה החיוב בעצמו, ועל עולת העוף
 28 היתה נדרה בפי עצמו, דכמפורש דמי. והאי לאפוקי מהאי תנא דאמר ילכו לים המלה.
 29 אבל גבי שאר יציקי ענין, דהייבם להביא חטאת העוף ועולת העוף, והואיל דחוקעני
 30 בידו, דעל ענינים נתייבבה בת אחת, הילכך כי מתה יהוה לה מעות סתומין - יפלו
 31 לנרבה, דחוקין סתומין מעליא. **אמר רב אשי** הא דאמרינן - גבי משנת, שאם יהו מפורשין
 32 דרמי חטאת ילכו לים המלה דמי עולה יקרבו עולה וכו' - לא תימא דלא הוה מפורשין
 33 אי יא דאמר 'אלו לחטאתי', אלא אפילו ואמרן 'אלו לחובתי' - הרי אלו מפורשין
 34 ודמי חטאת ילכו לים המלה, דמי עולה יקרבו עולה וכו'. והיכי בני סתומים דאמי מפלו
 35 לנרבה - כגון שהפירשין בידו חסם, ולא חטאת בשלמים כולם. אם נפלה רשי **הפאת**
 36 **מבינתי** - אם נאבד או נפרד שיעור דמי חטאת מבינתי, הרי הן כמפורשין - והשאר
 37 יפלו יפלו לנרבה, אבל מביא בדמי חצין עולה, ובדמי חצין שלמים כל אדם.

תניא

זיור מי שאמר - פרק רביעי דף ק עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

1 תניא כותיה דרבא אילו לחטאיה השאר לשאר נזירותי דמי חטאת וילכו לים המלח
 2 - ובמתן מיירי. ובתוספתא (פרק ראשון דמעילה) גרסינן בהדיא: ומת. והשאר
 3 חציו לעלה חציו לשלמים - הדאי עמרין לשניהם, דכין דאמר "השאר לשאר נזירותי"
 4 - ודי אבילו אמר "לקרבות נזירות" דאני כולל (ולביא מכל) המעט אחד מתן וא עולה
 5 או חטאת, כפרשישתי (לעיל עמוד א) ואילן לו
 6 תקנה עד שביבא (תניא, ברכות, וכו'). ומהלך המעט
 7 עליהם, ואמר: בכל מקום שיש בהם דמי עולה
 8 - היו מחוללים על בהמה זו. וכי גמירי דיפלו
 9 לנדרה - היינו דוקא בשמיטת חטאת מערבין
 10 בהן. ומעולין כבולן - אם נשתמש ברמי עולה,
 11 שיש בהם מעילה. ולא דוקא כבולן - הדואו היין
 12 ברובן, דאמר אפטר (אי) דליבא בהן דמי עולה.
 13 ואין מעולין במקצתן - דשואב כל הך מעת
 14 השלמים נזרה, וברמי שלמים אין מעולין, מדיד
 15 הדואו שאטמיס מהימין.
 16 והשאר יפלו לנדרה - שדיר דמי חטאת
 17 מערבין בהן. חלכה היא בנייה.
 18 ולרבי שמעון בן לקיש כדאית ליה.
 19 ומועלין כבולן, כשבל דמי חטאת מערבין
 20 בהן, וכן בני מעילה.
 21 ואין מועלים במקצתן - כי אותו מקצת ראוי
 22 לנבוא כולו שלמים. והקשה ר' יוחנן: ודלמא
 23 לא ימעלו אפטר מעולה? כיון דנעלין דאמר
 24 לנדרה - דהיינו עלת קיץ למזבח, משתמש
 25 לה ברמי עולה ונרין לומר: עד שנת נזקבה,
 26 שמקריבו לעולה, לא נפק משם שלמים שהיו
 27 עליהם עד תהו. אבל בהמה הרי היא במפורש
 28 - ולכאורה איירי בהמה דחויא ליה לזיור, כמו
 29 כבשה שקריבה חטאת, וכבש שקרב עולה, ואיל שקרב שלמים. רבנמרשין דקאמר רב
 30 דגנא - היינו שיקריב כל אחד קרבו בריתא. קא משמע לן רב הונא: דין ולא פירש זה
 31 לחטאת, זה לעולה, זה לא חטאת, מכל מקום קריב בכל זה וחד כי רביה. ולא נראה, דאם
 32 כן טאי קא משמע לן רב דונא? הוא מתניחיה דאי, דמייחב כסמין: רבן שמעון בן גמליאל
 33 אומר: הביא שלש בהמות ולא פירש כן. ועוד: דסתמא איירי רב הונא בהן מיטעא
 34 דבהמה דמעטת נמי מעטת. דהיינו נזרה כדאית ליה. ולא חזי להקריבה לכך נראה.
 35 דאיירי בהמה דלא חזיא לזיור, כגון שלשה פרים או שלשה שעירים, דבגורו איל וכבש
 36 וכבשה הוא דאיכא. הוא דקאמר רב הונא "במפורשת" - ורצה לומר במפורשת בתערוכה
 37 מאתן כולן, כמו שבמפורש לעיל, בבי: אלא חזי לחטאתו ולעולתו לשלמינו מפורשין
 38 דן, דדיי פירוש - במפורש בתערוכה דמיין, ודחולבין לאיביד. ואם האמר: כיון דמייחב
 39 בהמה דלא חזיא לזיור בהקריבה כפרשישתי, אלא כגון שלשה פרים או שלשה שעירים
 40 מן הלי בעלי מומין הלי בתמימים? זה חייב דבעלי מומין שחיב סתומין - הכי בני בתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר.

1 תניא כותיה דרבא אילו לחטאיה השאר לשאר נזירותי בו' - את השאר יביא חציו
 2 לעולה חציו לשלמים. דכין דאמר "אלו לחטאת" - בני שאבדו רובו, ובמי שנפרד
 3 דמי, והשאר חזי לכו כמפורשין. ומועלין כבולן - בכל השאר. דבשאר יש עולה, ובעולה
 4 איכא כבשה מעילה. ואין מעולין במקצתן - דאיכא למנרש כל שלמים, וכו' וישלמים ליבא
 5 מעולה לפני זריקת דמים. דמי עולה יביא בהן
 6 עולה והשאר יפלו לנדרה - דכל היבא מעורב
 7 חטאת בניהן - כסתומין דמי. ומועלין כבולן -
 8 משום דמי חטאת שביניהם. ואי קשיא: הוא
 9 אמרין: דמי חטאת אל נהנין ולא מעולין? דאמר
 10 קשיא, דהא דהני מתניחין אל נהנין ולא מעולין
 11 ברמי חטאת - משום דמה, ואין אריקין
 12 להקריבה. אבל כי לא מת - מעולין ברמיס,
 13 שדירי אריסיס להקריבה. אבל במקצתן, ודמיס
 14 שלמים קין, אבל בהמה הרי היא כמפורשת -
 15 שאם מת והניח שלש בהמות הרי היא
 16 כמפורשת, משום דאת ביה היב, דהך דהויא
 17 נקבה - לצורך חטאת, הוא דהיי וכו' - עולה,
 18 והאי דהיי איל בן שני שנים - לצורך שלמים.
 19 וכיון דהייין לזו כמפורשין - חטאת תמות,
 20 ושלמים יקריבו כדברי מתניחין. הא שני איל
 21 תמימים - וכדאי גונא דפרשין. אבל בעלת
 22 מום - אם מת, והניח שלש בהמות בעלי מומין,
 23 כיון דלאו להקריבה קיימא איל לזמינן, וסתמא
 24 דמילתא לצורך דמים הפרישה, וכמעט סתומין
 25 דמיין ופלו כולן לנדרה. אבל נכבא - אם הניח
 26 שלש תחיבות כסף - הוא לזו כמפורשין; הניח
 27 שלש תחיבות כסף כדי לקנות באות מתן
 28 חטאת, ובאות מתן עולה, ובאות מתן שלמים
 29 - דמי חטאת וילכו לים המלח. ורב תנן ר' יוחנן אמר אילו נכבא - כסתומין דמי,
 30 דחטאת ואריקין לעולתו ממיטת. אבל שלשת אורגן של קורת - כמפורשין דמי, חד
 31 לחטאת וחד לעולה וחד לשלמים. מאי נכבא אורגן - דרב נחמן רבא: יצחק, דאמר
 32 בעת חזו כסתומין, ולא נכבא ולא סתא של קורות? אי משום דמעט גמירי לא דהו
 33 כסתומין, אבל מדי אחרניא לא. אלא מעתה ולא עופות - כסתומא חזו לזו כמפורשין.
 34 וכו' תיבא הכי נמי אלא דאמר רב הונא: אין קניין מפורשישתי ב' בלקחות בעלים
 35 מן השוק, שאם נאכל אחד מהם או פרז לאויר העולם קודם עשייתו בהן - יביא זוג
 36 לשני. אלא שמע מינה מדפרשת דייקין לזו כסתומין, ודברך חסדא - בהמה סתורא של
 37 קורות ומי הניח לזו כסתומין.

אמר

1 מן הלי בעלי מומין הלי בתמימים? זה חייב דבעלי מומין שחיב סתומין - הכי בני בתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר.
 2 מהו לן עלה קרשות הגוף (איתנהו) נפית בלא מום. מדי דהויא אמוקיש וכו' לזיור, שלא הקריש הדיב עצמו לעולה, אלא לקנות ברמיזו לעולה דהיינו לזיור עולה, וקדושת קרשות
 3 הגוף, ואם האמר: דמי דתם בידו להקדישן קדושת הגוף לעולה גופה, אבל האב - אין בידו להקדישן נזירותו, דהא אל חזיא. כפרשישתי: ויש לומר: דסבר לה כרבנן דתמורה
 4 (תמיס) דאמרי: המפריש נקבה לעולה, קא על רב גל א חזיא לאשם שהוא או כר, מכל מקום הל עלה קדושת הגוף, כדאמרינן בשבועות (יאא, אמר: המושב דגופיה אל חזיא לנסכים:
 5 ויש לומר: רבי גל, והתם אל חזי כלל לשום נסכים שבועות. ונקבה תמימים וכו'. אבל תמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר.
 6 אורי, הכי בני בהמה. ואם האמר: ונהי דתרחא עליהו קדושת הגוף, ובעיא מום לפרות עליו - סוף סוף לזמי קיימא, אם בן מאי שאנ תמימים: ויש לומר: דשנא ושנא, דבעלת מום
 7 אריאה ליכרז מדי לקנות קרנותו ואל כלל בתחיבות היתא, לא בתמימים - אל חזיא ליכרז מדי. כפרשישתי: זעיר מום לפרות חזיא, ואיכא שרייה. ויש לומר: רבינו בני, ויש
 8 אצלנו מום מרובה - אישכין אורי נון של לחיובם שם חטאת על אתר מום, אף לא בידו. ודאי כבאמן (לחטאתו ולעולתו לשלמינו) דהו מתרביב בתערוכה, והדלכו לאבדו. ויש
 9 לחוסף ולתת טעם: דמעוט בעלות מום דחזו ליה לאחלור לקלות בהן הקרבתו עצמו הגריכין לזיור - לכיב ליכא למיחש שמא נון לבו לפרש בתערוכה. דלמה יפרש בלבו בתערוכה
 10 הואיל וברזו לפרש ולכרי מדי ששקעה הקרבתו ענין דקריב לזיור. אבל היבא דאיכא שרייה - ליכא למימר הכי. אבל נכבא אל אבל אסור קרשות לנבוא - האי "אבלי" קאי
 11 אמנותיין דקתני: מעט סתומין יפלו לנדרה, ועלך קאי; דהא העות, אבל הפריש שלש נכות או שלש קורות - אל לזמן דין סתומין, ואל לזמן דין מפורשין בתערוכה. ודחולבין כולן
 12 לאבדו. וסתמא משום שרייה, כפרשישתי. אבל אורן דקריב כספין מדי, רבי עמר, דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר.
 13 דרך להשתדל עד שימצא אדם הגרין לקטום לעורך הבנין. אלא (מתנהו) מעות ולא עפות - לכאורה משמע דמייחב בעפות ולא חזי להקריבה, כגון אוהין ותרנגולין - דמיא
 14 דנכבא סתורא קרשות. ומעטת ממי חטאת. ואמר: לומר: כן דאוחין ותרנגולין לשום קרבן לא חזיא קדושת הגוף עליהו, ויכל למכורין לאחור בלא מום. ויהי חזי בהמה
 15 דבעלת מום דחזיה לעיל בעמות. ועוד, דהדואו דמי חטאת דהיינו מייחב בתורין ובני יונה. והכי בני נמי חזיא קדושת התורין ובני יונה. ואם האמר: סוף סוף הא בפרש, קיימין
 16 ובניו לאו כלל, ואינוני בני חזו לגבי בני בניו אוחין ותרנגולין, ועלך קאי; דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר. והתמימים דהיינו: רבי עמר.
 17 ומיהו, אמתי קשה: דאי חיללא עליהו קדושת הגוף ואל מתיקין (דמיין) דאין לעשות פריין אפילו כשפירא בהם מום - אם כן אורי לזיור ללל, אל ליכרז ואל להקריב קרבתיהו
 18 ועוד: דהיינו דמי חטאת דמייחב עלה מייחב בחיבין קינן, משמע דהיא פריכא בני בחיבין קינן לכך נראה ליה: דמייחב רזאי קינן, כמו זב וכהו וכיצא, וגם וכו' בחיבין קינן שדיין חזו
 19 דחטאתו בניו, ובדא חיללא עליהו חיללא האמר בניו וכל דמי ליה, כמו בחיבין קינן. אי נמי, מיתקום נמי אפילו בניו, ובכין בניו מום, שדיין שתי תורין, ואל לחטאת חזו
 20 לעולה. דבסתמא בניו חילכא, כדמשמע בשילוי פירקין. והכי פירוש: מעות ולא עפות, כלומר: אם חייב קינן הפריש תורין ובני יונה ולא פירש בשעת לקיחה, ומת קודם להקריבה,
 21 אל הפר ליה בעלה - ולא הובינן לזו דין סתומין לענין על שקריב הבין אי זה שריצה חטאת או זה שריצה עולה, לפי דבריך שאהו אמור מעות דוקא חזו סתומין ולא בהמה
 22 דחדיב

תְּלִמּוֹד מִסְכַּת פָּאָה יְרוּשָׁלַיִמִי

רבי יהושע בן לוי, דרבי יהושע בן לוי אָמַר: בְּבַעַל הַבַּיִת עֲשִׂיר – נְחֻלְקוּ. אָבֵל בְּבַעַל הַבַּיִת עֲנִי, מֵאַחַר שֶׁהוּא רֵאיוּ לִיטוּל – זָכָה.

תְּנִי: הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּכָל מְלָאכָה – מוֹצִיָּאָה שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

רבי שמעון בן לקיש בעי: רְצָה לְחַזוֹר – חַזוֹר בּוּ, וְאֵת אָמַר מוֹצִיָּאָה שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת?

רבי יעקב בר אבא אָמַר, רבי יוסא מקשוי: מַה צּוֹרְכָה לְהֵיחִיא דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ? וְלֹא נִן שְׁמִיעַ דְּמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא: אֵיתְּפִלְגוּן רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אָדָם זֹכָה לְחַבְרֹוּ בְּמוֹצִיָּאָה. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: אִין אָדָם זֹכָה לְחַבְרֹוּ בְּמוֹצִיָּאָה.

רבי רדיפה אָמַר: אֵיתְּפִלְגוּן רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסִי, חַד אָמַר: הָרֵאיוּ לִיטוּל – זָכָה. וְחַרְנָה אָמַר: הָרֵאיוּ לִיטֵן – זָכָה. מִן דְּמַר: הָרֵאיוּ לִיטוּל – כָּל שֶׁבֶן לִיטֵן. מֵאֵן דְּמַר: הָרֵאיוּ לִיטֵן, הָא לִיטוּל – לֹא.

מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא עַל מֵאֵן דְּאָמַר: הָרֵאיוּ לִיטוּל – זָכָה. דְּתַנְיִנֵן: "תֵּן גַּם זֶה לְאִשְׁתִּי" שֶׁבֶן רֵאיוּ לְקַבֵּל גַּם בַּתּוּ. "וְשִׁטְרָה שִׁיחֲרוּרָה זֶה לְעַבְדִּי" שֶׁבֶן הוּא רֵאיוּ לְקַבֵּל שִׁטְרָה שִׁחֲרוּרָה. וְתַנְיִנֵן: "הַתְּקַבֵּל גַּם זֶה לְאִשְׁתִּי" אוּ "הוֹלֵךְ גַּם זֶה לְאִשְׁתִּי" אִם רְצָה לְהַחְזִיר – (לֹא) יַחְזִיר!

[דף כ"ג ע"א]

וְהַעֲבֹד, רֵאיוּ הוּא לְהוֹלִיף אֶת הַגִּטָּה פֶּתַר לָהּ לְצַדִּיק.

הָא מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא עַל מֵאֵן דְּאָמַר: הָרֵאיוּ לִיטֵן – זָכָה. דְּתַנְיִנֵן תַּמּוּן: "עִישׂוּר אֶחָד שְׁאֲנִי עֲתִיד לְמוֹד נְתִיב לְעַקִּיבָה בֶּן יוֹסֵף, וּמְקוֹמוֹ מוֹשֶׁפֶר לוֹ". וְרַבִּי עַקִּיבָה רֵאיוּ הוּא לִיטוּל? פֶּתַר לָהּ: עַד שְׁלֵא הָעִשִּׂיר. וְאִפִּילוּ תִּמְיָא מִשְׁוֹעֵשִׂיר, תִּפְתֵּר: בְּשִׁחִיָּה פְּרָנָם, וְיַד הַפְּרָנָם – כִּיד הָעֲנִי.

מִילְתֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי: הָרֵאיוּ לִיטוּל – זָכָה. דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי אָמַר: בְּבַעַל הַבַּיִת עֲשִׂיר – מְחֻלְקָת. אָבֵל בַּעַל הַבַּיִת עֲנִי, מֵתוֹף שְׂרֵאיוּ לִיטוּל – זָכָה.

רַבִּי יְרֵמְיָה רַבִּי חֲזַקְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּמֵאֵן דְּאָמַר: יֵשׁ קְנִיין לְגוֹי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפֻטְרוֹ מִן הַפְּעֻשְׁרוֹת. בְּרַם, כְּמֵאֵן דְּאָמַר: אִין קְנִיין לְגוֹי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפֻטְרוֹ מִן הַפְּעֻשְׁרוֹת, אִפִּילוּ הַבְּקִירוֹ – חַיִּיב.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּמֵאֵן דְּאָמַר: אִין קְנִיין לְגוֹי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפֻטְרוֹ מִן הַפְּעֻשְׁרוֹת. בְּרַם כְּמֵאֵן דְּאָמַר: יֵשׁ קְנִיין לְגוֹי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפֻטְרוֹ מִן הַפְּעֻשְׁרוֹת – חַיִּיב.

[דף כ"ג ע"ב]

הַפְּעֻשְׁרוֹת – קַל הַקִּילוּ חֲכָמִים בְּלִיקוּמִין.

רַבִּי לְעֶזֶר שְׂאֵל: וְאִין לוֹ קְנִיין נְכָסִים? לֹא עַל הַדָּא אֵיתְּאָמַרְתָּ, אֲלֵא עַל הַדָּא. רַבִּי חֲזַקְיָה, רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּמֵאֵן דְּאָמַר: יֵשׁ קְנִיין לְגוֹי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפֻטְרוֹ מִן הַפְּעֻשְׁרוֹת. בְּרַם כְּמֵאֵן דְּאָמַר: אִין קְנִיין לְגוֹי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפֻטְרוֹ מִן הַפְּעֻשְׁרוֹת – עַלֵּיהּ רַבִּי לְעֶזֶר שְׂאֵל: וְאִין לוֹ קְנִיין נְכָסִים?

רבי חנינא בשם רבי פינחס: אף קדמייתא על דרבי יוסי מקשי. דרבי יוסי בשם רבי יוחנן: כמאן דאמר: אין קניין לגוי בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. ברם כמאן דאמר: יש קניין לגוי בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות – עליה רבי אלעזר שאל: ואין לו קניין נכסים?

[דף כ"ד ע"א]

הַלְכָה ז'

מתני' אי זהו לקט? הנושר בשעת הקצירה. היה קוצר מלא ידו, תלש מלא קומצו, הכהו קוץ ונפל מידו לארץ – הרי זה של בעל הבית.

תוף היד ותוף הפגל – לעניים. אחר היד ואחר הפגל – לבעל הבית. ראש היד וראש הפגל – רבי ישמעאל אומר: לעניים. רבי עקיבא אומר: לבעל הבית.

חורי הנמלים שבתוף הקמה – הרי זה של בעל הבית. ושלאחר הקוצרים, העליונים – לעניים. והתחתונים – לבעל הבית. רבי מאיר אומר: הכל לעניים, שספק לקט – לקט.

גמרא תני: לקט קצירך – ולא כל הקוצר בידו. ודכוותיה: פֶּרֶט כֶּרְמֶךָ. ולא הפורט בידו. רב כהנא ורב תחליפה, חד אמר: תוף היד ותוף הפגל. והרנא אמר: תוף היד, ואפילו לאחר הפגל.

רבי יהודה בשם רבי שמואל: העליונים לעניים – בלבנים. והתחתונים לבעל הבית – בירוקין.

רבי מאיר אומר: הכל לעניים, שספק לקט – לקט, שאי אפשר לגורן לצאת בלא ירוקין. אמר רבי יוחנן: דרבי יהודה בן הגרא היא. דתני: גר שנתגייר והייתה לו קמה, נקצרת עד שלא נתגייר – פטור. משנתגייר – חייב. ואם ספק – פטור.

[דף כ"ד ע"ב] רבי יהודה בן הגרא מחייב.

רבי שמעון בן לקיש אמר: דברי הכל היא. ישראל שעיקרו חייב – ספיקו חייב. וגוי שעיקרו פטור – ספיקו פטור. אמר רבי יוחנן: כך היה רבי מאיר משיב את רבי יהודה בן הגרא. אין את מודה לי שספק לקט לקט! אמר רבי שמעון בן לקיש: כך היה רבי מאיר משיב את החכמים. אין אתם מודין לי שספק לקט לקט!

ומניין שספק לקט – לקט? רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: (תהילים פב) **עני ורש הצדיקו – הצדיקהו** במתנותיו. רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא: (שמות כג) **לא תטה משפט אבינך בריבו. בריבו** – אין אתה מטהו. אכל מטהו אתה במתנותיו.

אמר רבי יוחנן: וכה זכה הוא מה ששנה לנו רבי, **תעזוב**. הנח לפניהו משלך. אמר רבי לא: כתיב (דברים ט) **לגר ליתום ולא למנה יהיה** – בין מן דידך, בין מדידיה, חב ליה.

הדרן עלה הפיאה ניתנת

פרק המישי

הלכה א' מתני' גדיש שלא לוקט תחתיו, כל הנוגעות בארץ – הרי הוא של עניים. הרוח שפזרה את העומרים – אומדין אותה בפה לקט היא ראויה לעשות, ונותן לעניים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: נותן לעניים כדי נפילה.

גמרא הקא את אמר: אומדים אותה בפה לקט היא ראויה לעשות ונותן לעניים. וכא את אמר: כל הנוגעת בארץ הרי היא של עניים! רבי אבהו בשם רבי יוחנן: קנס קנסו בו, שגדש על גבי ליקטן של עניים. עד כדון מזיד. אפילו שונג. אפילו פריכות. אפילו הטין על גבי שעורין. ואפילו גדשו אחרים הוין מדעתו. ואפילו קרא לעניים ולא פאו.

[דף כ"ה ע"א]

רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש: דבית שמאי הוא! דבית שמאי אומרים: הפקר לעניים – הפקר. וקבית הלל – עניים מעשרים ואוכלים.

אמר ליה רבי יסא: שמענו שהוא פטור מן המעשרות דכרי הכל משום קנס, שהפקר בית דין – הפקר. דכתיב (עורא ט'): **וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים – יחרם כל רכושו.**

ומניין שהוא פטור מן המעשרות? רבי יונתן בריה דרבי יצחק בר אחא שמע להו מן הדא: אין מעברין את השנה לא בשביעית, ולא במוצאי שביעית, ואם עברה – הרי זו מעוברת. והודש אחד שהוא מוסף – לא פטור ממעשרות היא? עד כדון שביעית. מוצאי שביעית מניין? אמר רבי אבון: שלא לרבות באיסור חדש.

רבי זעירא בשם רבי אבהו: הדא דתימר עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ. אבל משתתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ – היא שביעית, היא שאר שני שבוע.

תני: אין מעברין בו. אמר רבי מנא: הדא דתימר: בראשונה, שהיו השנים בסדרן. אבל עכשיו שאין השנים בסדרן – היא שביעית, היא שאר שני שבוע. תני: של בית רבן גמליאל עברה במוצאי שביעית מיד.

אמר רבי אבין: אין מן הדא, אין את שמע מינה כלום! **שמור את חדש האביב** – שומריו שיבוא בהידוש. ויידא אמרת דא? גדיש שלא לוקט תחתיו. רבי מנא בשם רבי שמעון בן לקיש: דבית שמאי היא, דבית שמאי אומרים: הפקר לעניים הפקר. ברם בבית הלל – עניים מעשרים ואוכלין. אמר ליה רבי יסא: שמענו שהוא פטור מן המעשרות דכרי הכל משום קנס.

רבי זעירא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ארבעת קבין לכור. רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו: ארבעת קבין לכור, או לבית פור? אמר ליה: לבית פור.

תמן תנינן: אמר רבי יהודה: מה קיצבה בפרי? אלא אם יש בה כדי נפילה. אמר רבי אבהו: בנזבל לה כדי לזרעה. וכא את אמר הכין!

הלכה ב'

מתני' שיבולת שבקציר וראשה מגיע לקמה, אם נקצרת עם הקמה - הרי היא של בעל הכות. ואם לאו - הרי היא של העניים.

שיבולת של לקט שנתערבה בגדיש - מעשר שיבולת אחת ונותן לו. אמר רבי אליעזר: וכי העני הזה מחליף דבר שלא בא ברשות? אלא מוכה את העני בכל הגדיש ומעשר שיבולת אחת ונותן.

גמרא אינהו היא

[דף כ"ה ע"ב]

קמה שהיא מצלת את הקמה? אמר רבי יוחנן: כהדא דתנינן: שיבולת של קציר וראשה מגיע לקמה. אמר רבי יוסי: והוא שיהא הקציר סוכבה. והוא שיהא ראשה מגיע לקמה. והוא שתהא יכולה להקצר עם הקמה.

היתה יכולה להקצר עם הקמה, ואין הקמה יכולה להקצר עמה - ניצולת. היו שתים, הפנימית יכולה להקצר עם הקמה, ואין החיצונה יכולה להקצר עם הקמה, הפנימית - ניצולת ומצלת.

אמר רבי הושעיא: רומם הייתי ותיים עם רבי הניא הגדול, ואמר לי: כל וית שאת יכול לפשוט ירך וליטלו - אינה שכחה. אמר רבי יוחנן: מפיון שעבר עליו ושכחו - הרי זו שכחה.

מתניתא פליגא על רבי הושעיא! שיבולת של קציר וראשה מגיע לקמה. שיבולת שבקציר אינו יכול לפשוט ידו וליטלה? רבי לא בשם רבי הושעיא: באומן השני שנו.

דבר שהוא ראוי להציל ושכחו, מהו שיעשה שכחה? נשמעינא מן הדא: עימר את הראשון ואת השני ואת השלישי, ושכח את הרביעי - אית תניי תני: אם נטל את החמישית - הרי זו שכחה. ואית תניי תני: אם שקה ליטול את החמישית - הרי זו שכחה.

אמר רבי בון בר חייא, מאן דאמר: נטל את החמישית - כשיש שם ששית. מאן דאמר: אם שקה ליטול את החמישית - כשאין שם ששית. אם עד שלא נטל את החמישית לא כבר נראה לו לדון את הרביעית בשורה? הדא אמרת: דבר שהוא ראוי להציל ושכחו - הרי זו שכחה.

דבר שהוא ראוי להציל ושכחו מהו שיעשה שכחה?

[דף כ"ו ע"א]

נשמעינא מן הדא: סאה תבואה עקורה, וסאה שאינה עקורה. ותציל עקורה את שאינה עקורה! הדא אמרת: דבר שהוא ראוי להציל ושכחו - הרי זו שכחה. אמר רבי יונה: תיפתר הקוצר שורה ומעמר שורה, וכבר שכח את הקמה עד שלא ישכח את העומרים.

תְּלַמּוּד מִסְכַּת פָּאָה יְרוּשָׁלַמִי

בִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מֵבִיא שְׁתֵּי שׂוֹבְלִין וְאֹמֵר: אִם לָקַט הִיא – הָרִי זֶה יָפֵה. וְאִם לֹא – הָרִי מַעֲשֵׂרוֹתֶיהָ קְבוּעִין בְּזוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ אֶת הָרֵאשׁוֹנָה.

וְחָשׁ לֹאמֵר שְׁמָא אוֹתָהּ שׂוֹקֵבֵע בַּהּ מַעֲשֵׂרוֹת – לָקַט הִיא? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: מֵבִיא שְׁתֵּי שׂוֹבְלִין וְאֹמֵר: אִם לָקַט הִיא – הָרִי זֶה יָפֵה. וְאִם לֹא – הָרִי מַעֲשֵׂרוֹת קְבוּעִים בְּזוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ אֶת אַחַת מֵהֶן.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ: דְּרַבִּי יוֹסִי הִיא! דְּתַנְיִין תַּפְּזוּ: שְׂרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: כָּל שְׁחֵלְפִיו בְּיַד פְּהֵן – פְּטוּר מִן הַמַּתְנָנוֹת, וְרַבִּי מֵאִיר מְחַיִּיב. אָמַר רַבִּי בָּא: דְּבַרִּי רַבִּי יוֹסִי – צְרִידָה לְזַבְחוֹתָו לְפָהֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הֲדָא דְרַבִּי בָּא פְּלִגִּי עַל דְרִישׁ לְקִישׁ. דְּתַנְיִין תַּפְּזוּ: אֵלֶּא מְזַבְּחָ אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ, וּמַעֲשֵׂר שׂוֹבְלֵת אַחַת וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבִּי בָּא: דְּבַרִּי רַבִּי יוֹסִי צְרִידָה לְזַבְחוֹתָו לְפָהֵן. הָיִי: לִית הִיא דְרַבִּי יוֹסִי.

אָמַר רַבִּי מְנָא: כָּל גְּרָמָא הִיא אֲמָרָה: דְּרַבִּי יוֹסִי הִיא! תַּנְיִיא קוּמְיִיא סְבָרִי מִימֵר: אֵינִי מְזַבְּחָ אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ, אֵלֶּא שׂוֹבְלֵת אַחַד. וְתַנְיִיא אַחֲרִיִּיא סְבָרִי מִימֵר: מְזַבְּחָ אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ. וְהַתַּנְיִיא קוּדְמִיִּיא סְבָר מִימֵר בְּזַבְּחָ מִימֵינוּ לְשִׁמְאֵלָא וְאֵינֵהּ זְכִיבִיה. וְהַתַּנְיִיא אַחֲרִיִּיא סְבָר מִימֵר: אֵינִי מְזַבְּחָ מִימֵינוּ

[דף כ"ו ע"ב] לְשִׁמְאֵלָא זְכִיבִיה הִיא.

וְהַתַּנִּי רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מַחֲלַפְתָּ שׂוֹטְתִיהָ דְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר! תַּפְּזוּ הוּא אָמַר: זָכָה לוֹ, וְכָא אָמַר הַכִּין? בְּשׂוֹטְתָהּ הַשִּׁיבְהוּ בְּשׂוֹטְתָהּ דְאֶתְ אָמַר, עַל יְדֵי תַחֲלוּפִין, הִיאֵד הָעֲנִי תְּזַבְּחָ מַחֲלִיף דְבַר שְׁלֵא בָּא בְּרִשׁוֹתָו? אֵלֶּא מְזַבְּחָ אֶת הָעֲנִי בְּכָל הַגְּדִישׁ, וּמַעֲשֵׂר שׂוֹבְלֵת אַחַת וְנוֹתֵן לוֹ.

הַלְבָּה ג' מִתַּנִּי' אֵינִי מְגַלְגְּלִין בְּטוֹפִיחָ; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. וְהַכְּמִים מִתִּירִין, מִפְּנֵי שְׂאִיפֶשֶׁר.

גְּמֵרָא תַּנִּי: הַפְּרַבִּץ אֶת שְׂדֵהוּ עַד שְׂלֵא יֵרֵד הָעֲנִי לְתוֹכָהּ, אִם הֲזִיקוּ מְרוּבָה עַל שֵׁל עֲנִי – מוֹתֵר. וְאִם הֲזִיק הָעֲנִי מְרוּבָה עַל שְׂלֵא – אִסּוּר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד – מְנִיחֵן עַל הַגְּדָר, וְהָעֲנִי בָּא וְנוֹטֵל אֶת שְׂלֵא.

מַחֲלַפָּא שׂוֹטְתִיהָ דְרַבִּי יְהוּדָה! תַּפְּזוּ הוּא אֹמֵר: בְּשֵׁם שְׂהוּא מִידֵל בְּשְׂלֵא, בֵּן הוּא מִידֵל בְּשֵׁל עֲנִיִּים. וְכָא אָמַר הַכִּין? תַּפְּזוּ – אִי אֲפֶשֶׁר, בְּרַם הָכָא – אֲפֶשֶׁר.

מַחֲלַפָּא שׂוֹטְתִין דְרַבְּנָן? תַּפְּזוּ אֵינִן אֲמַרִּין: אִם הֲזִיקוּ מְרוּבָה עַל שֵׁל עֲנִי. וְכָא, אֵינִן אֲמַרִּין הַכִּין! תַּפְּזוּ – הִם גְּרָמוּ לְעַצְמָן וְלֹא בָּאוּ, בְּרַם הָכָא – הָרִי בָּאוּ. וְהָא רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵינִי מְגַלְגְּלִין, וְשִׁמְיִן שֵׁל בְּעַל הַבַּיִת בְּהַפְּסָדוֹ. וְהָא רַבְּנָן אֲמַרִּין:

[דף כ"ז ע"א]

מְגַלְגְּלִין וְשִׁמְיִן לְעֲנִיִּים בְּהַפְּסָדָן. וְלָמִי הוּא מְשַׁלֵּם? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: לְעֲנִי אוֹתָהּ הָעִיר. דִּלָּא בְּהּ, מַה אֲנִן אֲמַרִּין? אָמַר רַבִּי חֵיָא בַר אֲדָא: לְמַדַּת הַדִּין גְּצָרְכָה.

הַלְבָּה ד'

מתני' בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום, וצריך ליטול לקט שכחה פאה ומעשר עני, כשיחזור לביתו – וישלם; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עני היה פאותה שעה. הפחליף עם העניים, בשלו – פטור. ובשל עניים – חייב.

שנים שקבלו שדה בארסות – זה נותן לזה חלקו מעשר עני, וזה נותן לזה חלקו מעשר עני. המקבל שדה לקצור – אסור בלקט שכחה ופאה ומעשר עני. אמר רבי יהודה: אימתי? בזמן שקבלה ממנו למחצה, לשליש ולרביעי. אבל אם אמר לו: "שליש מה שאתה קוצר שלך" – מותר בלקט שכחה ופאה, ואסור במעשר עני.

גמרא תני: אב ובנו, איש וקרובו, שני אחיו, שני שותפין – הודין זה לזה מעשר שני, ונותנין זה לזה מעשר עני.

אמר רבי יודן: תבוא מאירה למי שהוא נותן לאביו מעשר עני. אמרו מניין שאם היו שניהם עניים?

מה ביניה לקדמייתא? אלא, "לכשתקצור שלישי – תרי הוא שלך". אמר רבי הניא בר רבי בון: הדיא אמרה: שתמוזכר וביי בפאה – שהיא מתרת את העומרים.

אמר יוסי בי רבי בון: תמן – נתחייבה שדהו ברשותו. ברם הכא – לא נתחייבה שדהו ברשותו.

אמר רבי אבהו בר נגרי: שנייה היא בלקט שכחה ופאה – שתון בעזיבה.

הלכה ה'

מתני' המוכר שדהו, המוכר – מותר. והלוקח – אסור.

לא ישכור אדם את הפועל, על מנת שילקט בנו אחריו. ומי שאינו מניח את העניים ללקט, או שהוא מניח את אחד ואת אחד אינו מניח, או שהוא מסייע את אחד מהן – תרי זה גזול את העניים. על זה נאמר (משלי כג, ט): **אל תסג גבול עולם.**

גמרא מתניתא – כשמוכר לו שדהו וקומתה. אבל אם מכר לו קמה, ושיר לו שדה, אצל זה – אני קורא שדך, ואצל זה – אני קורא קצירך.

ואם עשה בן – תרי זה גזול את העניים. בעל הבית שעושה בן – תרי זה

[דף כ"ז ע"ב]

גזול את העניים. פועל שעושה בן – תרי זה גזול לבעל הבית ולעניים.

ועל זה נאמר: **אל תסג גבול עולם.** רבי ירמיה ורב יוסף, חד אמר: אלו עולי מצרים. והרנא אמר: אלו שירדו מנכסיהן. לסמיא צווחין סגיא נהורא.

אמר רבי יצחקי: (ישעיה נח) **ועניים מרודים תביא בית**. אמר רבי אבין: אם עשית בן – מעלה אני עליך באלו הבאת ביכורים לבית המקדש. נאמר כאן: **תביא**, ונאמר להלן (שמות כג) **ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך וגו'**.

הלכה ז'

מתני' העומר ששכחוהו פועלים ולא שכחוהו בעל הבית. שכחו בעל הבית ולא שכחוהו פועלים. עמדו עניים בפניו, או שהיפוחו בקש – אינה שכחה.

גמרא העומר ששכחוהו פועלים ולא שכחו בעל הבית – אינה שכחה, דכתיב (דברים כד) **קצירך ושכחת**. שכחו בעל הבית ולא שכחו פועלים – אינה שכחה, דכתיב (שם): **פי תקצר ושכחת**. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אפילו חמרין שהן עוברין בדרך, וראו עומר אחד ששכחוהו פועלין ולא שכחוהו בעל הבית – אינו שכחה עד שישכחוהו כל אדם.

היה עומד בעיר ואומר: "יודע אני שהפועלין שכיחין עומרין שבמקום פלוני" ושכחוהו – (אינו) הרי זו שכחה. היה עומד בשדה ואמר: "יודע אני שהפועלין שכיחין עומרין במקום פלוני" (הרי זה) אין זה שכחה, שנאמר: **בשדה ושכחת** – ולא בעיר ושכחת.

רבי זעירא בשם שמואל, אף לעגנן מציאה בן. מה אנו קיימין? אם ביכול ליגע בהן – מה לי בתוך העיר, מה לי בתוך שדה? רבי אבא בר כהנא, רבי יוסי בשם רבי יוחנן, והוא שייכול ליגע בהן אפילו בתוך שדהו.

היה פולו מהופה בקש? נשמעינא מן הדא; וכן הפומא לששכה – יש לו שכחה. וסומא, לא כמי שכולו מהופה בקש הוא?

רבי יונה אומר: בזכר את הששים. אתיא דרבי יונה דרבי זעירא כמה דרבי זעירא אומר: בזכר את העליון, בן רבי יונה אומר: בזכר את הששים.

הלכה ז'

מתני' המעמר לכובעות, לכומסאות, לחררה, ולעומרים – אין לו שכחה. מפנו ולגורן – יש לו שכחה.

המעמר לגדיש – יש לו שכחה. מפנו ולגורן – אין לו שכחה. זה הכלל: כל המעמר למקום שהוא גמר מלאכה – יש לו שכחה.

מפנו ולגורן – אין לו שכחה. למקום שאינו גמר מלאכה – אין לו שכחה. מפנו ולגורן – יש לו שכחה.

גמרא רבי יונה אומר: מן לעיל, כמה דתימר (שמואל א, יז): **וכובע נחשת על ראשו**.

לכומסאות. רבי אבינא אומר: מלרע, כמה דתימר (דברים לב): **הלא הוא כמס עמדי**.

לחררה – גלגל.

לְעוֹמְרִין – רַבְרַבִּין. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: (שם לד) **בִּי תִקְצַר קִצְרִיךָ בְּשִׁדְךָ וְשִׁכְחָתָ עִמָּךְ בְּשִׂדָּה.** מַה קִּצְרִי – שְׂאִין אַחֲרָיו קִצְרִי, אֵף עוֹמֵר – שְׂאִין אַחֲרָיו עוֹמֵר.

הֲדָרִין עֲלֶיךָ גְדִישׁ

[דף כ"ח ע"א]

בְּרֵק שִׁטְיִי

הִלְכָה א' מִתְנִי' בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הֶבְקֵר לְעֲנִיִּים – הֶבְקֵר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵינִי הֶבְקֵר עַד שְׂיִבְקוֹר אֵף לְעֲשִׂירִים בְּשְׂמִיטָה.

כָּל עֲמִירֵי הַשְּׂדֵה – שֶׁל קֶב קֶב, וְאֶחָד – שֶׁל אַרְבַּעַת קֶבִין, וְשִׁכְחוּ – בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵינָה שִׁכְחָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: שִׁכְחָה.

גְּמֵרָא רַבִּי הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: טַעֲמִייהוּ דְּבֵית שְׁמַאי: (ויקרא ט) **לְעֲנִי וְלִגֵּר.** מַה תִּלְמוּד לִזְמַר: **תַּעֲזוּב אַתֶּם?** יֵשׁ לָךְ עֲזוּבָה אַחֲרַת כְּזוֹ, מַה זֶה – לְעֲנִיִּים וְלֹא לְעֲשִׂירִים. אֵף מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – לְעֲנִיִּים וְלֹא לְעֲשִׂירִים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: טַעֲמִייהוּ דְּבֵית הַלֵּל, (שמות כג) **תִּשְׁמַטְנָה**. מַה תִּלְמוּד לִזְמַר: **וּנְטַשְׁתָּהּ?** יֵשׁ לָךְ נְטִישָׁה אַחֲרַת שְׁהִיא כְּזוֹ. מַה זֶה – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים, אֵף מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים.

מַה מְקִימוֹן בֵּית הַלֵּל טַעֲמִייהוּ דְּבֵית שְׁמַאי? **תַּעֲזוּב אַתֶּם** – מִיעוּט. זֶה – לְעֲנִיִּים וְלֹא לְעֲשִׂירִים, אֲבָל מַה שֶׁאֵמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים.

מַה מְקִימוֹן בֵּית שְׁמַאי טַעֲמִייהוּ דְּבֵית הַלֵּל? **תִּשְׁמַטְנָה וּנְטַשְׁתָּה** – מִיעוּט. זֶה – בֵּין לְעֲנִיִּים בֵּין לְעֲשִׂירִים, אֲבָל מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם אַחֵר – לְעֲנִיִּים אֲבָל לֹא לְעֲשִׂירִים.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: לִישׁוֹן דְּמִתְנִיתָא מְסִיעַ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, "עַד שְׂיִפְקִיר אֵף לְעֲשִׂירִים בְּשְׂמִיטָה". הֶפְקֵר לְכַתְּמָה אֲבָל לֹא לְאָדָם, לְגוֹזִים אֲבָל לֹא לְיִשְׂרָאֵל, לְעֲשִׂירִים אֲבָל לֹא לְעֲנִיִּים – דְּבָרֵי הַפֶּל: אֵין הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר.

לְאָדָם אֲבָל לֹא לְכַתְּמָה, לְיִשְׂרָאֵל אֲבָל לֹא לְגוֹזִים, לְעֲנִי אוֹתָהּ הַעִיר אֲבָל לֹא לְעֲנִי עִיר אַחֲרַת – פְּלוּגְתָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ. עַל דְּעִתִּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר. וְעַל דְּעִתִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אֵין הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר.

אָמַר רַבִּי לֹא: בְּפִירוּשׁ פְּלוּגֵי, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֵין הֶפְקֵרוּ הֶפְקֵר.

אמר רבי אבון ברבי חיאי: הדה אמרת: הפקר לעניים וזכו בקון עשירים – תפלוזנתא דרבי מאיר ורבי יוסי. על דעתיה דרבי מאיר דו אמר: בין שאדם מפקיר דבר מרשותו – הפקרו הפקר. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר: אין הפקר יוצא מתחת ידי בעלים אלא בזכיה – אין הפקרו הפקר.

[דף כ"ח ע"ב]

עד גדון, בשהפקירה לזמן מרובה. אבל הפקירה לזמן מועט – נשמענא מן הדא: הפקר את שדהו שנים ושלשה ימים – חוזר בו. תני רבי שמעון דימא קומי רבי זעירא: אפילו לאחר שלשה ימים – חוזר בו. אמר ליה: בין דאת אמר אפילו לאחר שלשה ימים – היא לאחר שלשה ימים, היא לאחר כפה ימים.

לישן מתניתא מסייע לרבי זעירא. כמה דברים אמורים? בשהפקיר סתם. אבל אם אמר: "שדי מופקרת יום אחד, שבת אחת, חודש אחד, שבוע אחד", אם עד שלא זכה בקון הוא או אחר – יכול לחזור בו. אבל משזכה בו, בין הוא בין אחר – אינו יכול לחזור בו.

הדא אמרה: הוא זמן מרובה, הוא זמן מועט. הדא אמרה: לא חשו על הערמה. הדא אמרה: שאדם מפקיר, וחוזר וזכה בו. הדא פשיטא שאילתיה דרבי זעירא. דרבי זעירא אמר: הוא זמן מרובה, הוא זמן מועט.

מה אנן קיימין? אם משום דבר מסויים – דיו שנים! אי משום שורה – דיו שלשה.

חד בר רבנן אמר קומי ריש לקיש הדא דרבי יוחנן: כל שהוא יכול לחלקו ולעשותו שורה, כבית שמאי.

רבי יונה בעי: כל עומרי השדה של קב קב, ואחד של ארבעה קבין, ושכחו. כל עומרי השדה של שני קבין, ואחד של שמונת קבין!

[דף כ"ט ע"א]

הלכה ב'

מתני' העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש, לפקר ולכלים, ושכחו – בית שמאי אומרים: אינה שכחה. ובית הלל אומרים: שכחה.

גמרא וקשיא על דבית שמאי, בגפה ובגדיש – דבר שהוא מסויים, ואינו אמרין: אינו שכחה? וקשיא על דבית הלל, בפקר ובכלים – דבר שאינו מסויים, ואינו אמרין: שהיא שכחה?

במקומו. היה עומד בצד הגת או בצד הפירצה. מתניתא דבית שמאי! דבית שמאי אומרים: אינו שכחה! אמר רבי יוסי: דברי חלל היא. תמן – דבר מחובר בצד דבר מחובר. ברם הכא – דבר תלוש בצד דבר מחובר.

תְּלַמּוּד מִסְכַּת פָּאָה יְרוּשָׁלַמִי

אָמַר רַבִּי אֵילְעָאי, שְׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּאֵלּוּ עוֹמְרִים פְּלִגְנֵי בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֶלֶל? אָמַר לִי: בַּתּוֹרָה הִיא: עוֹמֵר הַסְּמוּךְ לַגֶּפֶה וְלַגְּדִישׁ וְלַבְּקָר וְלַפְּלִים וּשְׂכָחוּ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵינּוּ שֹׁכְחָה. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: שֹׁכְחָה.

וּכְשֶׁבֵּאתִי אֶצֶל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לִי: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֶלֶל עַל הָעוֹמֵר שֶׁהוּא סְמוּךְ לַגֶּפֶה וְלַגְּדִישׁ וְלַבְּקָר וְלַפְּלִים וּשְׂכָחָה – שֶׁהוּא שֹׁכְחָה. וְעַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל הָעוֹמֵר שֶׁנִּמְלָא וַיִּתְּנוּ בְּצַד הַנֶּגְפָה, בְּצַד הַגְּדִישׁ, בְּצַד הַבְּקָר, בְּצַד הַפְּלִים, וּשְׂכָחוּ – שֶׁבֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵינּוּ שֹׁכְחָה מִפְּנֵי שֹׁכְחָה בּוֹ. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: שֹׁכְחָה. וּכְשֶׁבֵּאתִי וְהִרְצִיתִי אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה, אָמַר לִי: הַכְּרִיתִי! הֵן הֵן הַדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ לְמִשְׁחָה בְּחוּרְבָּא!

תִּמְנָן תִּנְיָנָן: הָאִשָּׁה שֶׁנִּפְלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שְׁלֹא תִתְאַרְם – מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֶלֶל: שְׁמוּכְרַת וַיִּתְּנָתָּ וְקִיָּים. נִפְלוּ לָהּ מִשְׁנַתְּאָרְסָה – בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תִּמְכּוּר. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: לֹא תִמְכּוּר. רַבִּי פְּנַחֵם בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: וְלָמָּה לֹא תִנְיָנָתָּא מַקּוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמַחֲוּמֵי בֵּית הֶלֶל? אָמַר לִיהִ: לֹא אֲתִיבֵן מִתְּנִיתָּא אֲלָא דְבַר שֶׁהוּא חוֹמֵר מִשְׁנֵי צְדָדִין וְקַל מִשְׁנֵי צְדָדִים. כֶּרֶם הֶכָּא – חוֹמֵר הוּא מִצַּד אֶחָד, וְקַל מִצַּד אֶחָד.

וְהִתְנִינָן: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַפְּקָר לְעֲנִיִּים – הַפְּקָר, הֲרִי הוּא קַל לְעֲנִיִּים, וְחוֹמֵר לְכַעַל הַבֵּית, וְתִנְיָנָתָּא! קַל הוּא לְעֲנִיִּים וְאֵינּוּ חוֹמֵר לְכַעַל הַבֵּית שֶׁמּוֹדְעֵתוּ הוֹפְקָרוּ.

אָמַר לִיהִ: וְהָא תִנְיָנָן: עוֹמֵר שֶׁהוּא סְמוּךְ לַגֶּפֶה וְלַגְּדִישׁ וְלַבְּקָר וְלַפְּלִים וּשְׂכָחוּ – הֲרִי הוּא קַל לְכַעַל הַבֵּית וְחוֹמֵר לְעֲנִיִּים, וְתִנְיָנָתָּא! אָמַר לִיהִ: קַל הוּא לְכַעַל הַבֵּית וְאֵינּוּ חוֹמֵר לְעֲנִיִּים, שְׁעָדִין לֹא זָכוּ בְּהֵן. וְאֲמוּר אוֹף הֶכָּא: קַל הוּא לְאִשָּׁה וְאֵינּוּ חוֹמֵר לְכַעַל שְׁעָדִין לֹא זָכָה בְּהֵן! אָמַר לִיהִ: מִכִּיּוֹן שְׁקִידָשָׁה – לְזִכּוּתָּהּ וְלְזִכּוּתוֹ נִפְלוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָא: אָמְרוּ לִפְנֵי רַבִּין גַּמְלִיאֵל: הוּאִיל וְאַרוּסָה אֲשֶׁתּוֹ, וּנְשִׂאָה אֲשֶׁתּוֹ, מַה זֶה – מַכְרָה בְּמַל, אִף זֶה – מַכְרָה בְּמַל! אָמַר לָהֶם: בְּחֻדָּשִׁים אָנוּ בּוֹשִׁים, אֲלָא שְׂאֵתָם מְגַלְגְּלִין עֲלֵינוּ הִישָׁנִים! אֵלּוּ הֵן הַחֻדָּשִׁים? מִשְׁנֵי שְׂאֵת. וְאֵלּוּ הֵן הִישָׁנִים? עַד שְׁלֹא נִישָׂאת.

[דף כ"ט ע"ב]

הַלְכָה ג'

מִתְּנִי רֵאשֵׁי שׁוּרֹת, עוֹמֵר שֶׁנִּגְנְדוּ – מוֹכִיחַ.

הָעוֹמֵר שֶׁהַחֲזִיק בּוֹ לְהוֹלִיכוֹ לְעִיר, וּשְׂכָחוּ – מוֹדִים שְׂאֵינוּ שֹׁכְחָה.

אֵלּוּ הֵן רֵאשֵׁי הַשׁוּרֹת? שְׁנַיִם שֶׁהִתְחִילוּ בְּאֲמֻצַּע הַשׁוּרָה, זֶה פְּנֵה לְצַפּוֹן, וְזֶה פְּנֵה לְדָרוֹם, וּשְׂכָחוּ לְפָנֵיהֶם וְלֵאחֲרֵיהֶם, שֶׁלִּפְנֵיהֶם – שֹׁכְחָה, וְשֶׁל אַחֲרֵיהֶם – אֵינּוּ שֹׁכְחָה.

יְחִיד שֶׁהִתְחִיל מֵרֵאשׁ הַשׁוּרָה, וּשְׂכַח לִפְנֵיו וְלֵאחֲרָיו, שֶׁלִּפְנֵיו – אֵינּוּ שֹׁכְחָה, וְשֶׁל אַחֲרָיו – שֹׁכְחָה שֶׁהוּא כָּבֵל תְּשׁוּב. זֶה הַפְּלִל: כָּל שֶׁהוּא כָּבֵל תְּשׁוּב – שֹׁכְחָה. וְכָל שְׂאֵינוּ כָּבֵל תְּשׁוּב – אֵינּוּ שֹׁכְחָה.

גמרא מניין לראשי שורות? אומר רבי יונה: בתיב (דברים כד): **כי תקצר קצירך בשדך ושכחת** – מה שאתה קוצר, אתה שוכח. עד בדין ראשי שורות קמה. סוף שורות עומרים? אומר רבי יונה: **לא תשוב לקחתו** – ממקומו שבאת, לא תשוב לקחתו.

עד בדין ראשי שורות קמה, וסוף שורות עומרים. ראשי שורות עומרים, וסוף שורות קמה? אומר רבי יונה: גילף ראשי שורות עומרים מראשי שורות קמה, וסוף שורות קמה [עומרים] מסוף שורות עומרים [קמה].

העומר שפגגה מוכיה. ביצד? היו לו עשר שורות של עשרה עשרה עומרים, עימר אחת מהן צפון ודרום, ושכח אחד מהן – אינו שכחה, מפני שהיא נידון מזרח ומערב.

עימר מזרח ומערב ושכח, מהו שיעשה שכחה? נשמיענא מן הדא: עימר את הראשון ואת השני ואת השלישי, ושכח את הרביעי – אית תני תני: אם נטל את החמישי – הרי זו שכחה. אית תני תני: אם שהה ליטול את החמישי – הרי זו שכחה.

אמר רבי בון בר חייא: מאן דאמר נטל את החמישי – בשיש שם ששי. מאן דאמר אם שהה ליטול את החמישי – בפשאי שם ששי. אם עד שלא נטל את החמישי, לא כבר נראה את הרביעי לידון בשורה? ואת אמר: שהווא שכחה! וכא נמי – שכחה.

היה עומר אחד גדול, עימר צד החיצון בצד הפנימי – נידון בשורה. עימר צד הפנימי בצד החיצון, מהו שידון בשורה?

עימר צד העליון בצד התחתון – נידון בשורה. עימר

[דף ל' ע"א]

התחתון בצד העליון, מהו שידון בשורה? רב, כד נחית לתמן אמר: אנא הוא בן עזאי דהכא! אתא חד סב שאל ליה: שני הרוגים זה על גב זה? סבר רב: שהן עורפין. אמר ליה: אין עורפין. אמר ליה: למה? אמר ליה: התחתון – משום טמון. והעליון – משום צף.

כד סלק להכא אתא לגבי רבי, אמר ליה: יאות אמר לך! **כי מצא** – ולא ימצאו.

רבי יהודה ברבי אמר: היה שם אמת המים על כל פני השדה, אם עוקר את המחרישו מצד זה ונתנה בצד זה – אינו נידון בשורה. ואם לאו – נידון בשורה.

קצר חצי שורה, ישב לאכול, ישב לישן, קרא לו חבירו, חשיכה?

עומר שננטלו להוליכו לעיר, ונתנו על גבי חבירו, ושכח את שניהן, התחתון – שכחה, והעליון – אינו שכחה.

רבי שמעון אומר: שניהם – אינן שכחה. התחתון – מפני שהיא מכוסה. ועליון – מפני שזכה בו.

רבי זעירא אומר: בזוכר את העליון. אתיא דרבי זעירא – ברבי יונה. דרבי יונה אמר: בזוכר את הקשיו, בן רבי זעירא אומר: בזוכר את העליון.

מִסְכַּת בְּבָא קָמָא פְּרָק שִׁישִׁי

ו,א שׁוֹר שְׁדַחַף אֶת חֲבֵרוֹ, וְנָפַל לְבוֹר וְמַת –
 בְּעַל הַשׁוֹר חֵיב, וּבְעַל הַבוֹר פְּטוֹר. רַבִּי נֶתָן
 אָמַר: בְּמוֹעֵד – זֶה נוֹתֵן מַחְצָה וְזֶה נוֹתֵן
 מַחְצָה. בְּתָם – בְּעַל הַבוֹר מִשְׁלֵם שְׁלֹשָׁה
 חֻלְקִים, וּבְעַל הַשׁוֹר רְבִיעֵי.

ו,ב הַחוֹפֵר בּוֹר בְּרִשׁוֹתוֹ וְנָפַל עָלָיו שׁוֹר
 וְהָרְגוֹ – חֵיב בְּכַפֵּר. וְאִם הִזִּק הַשׁוֹר – בְּעַל
 הַבוֹר פְּטוֹר. הַחוֹפֵר בּוֹר בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים,
 וְנָפַל עָלָיו שׁוֹר וְהָרְגוֹ – פְּטוֹר מִן הַכַּפֵּר. וְאִם
 הִזִּק הַשׁוֹר – בְּעַל הַבוֹר חֵיב. חֶפֶר בּוֹר
 בְּרִשׁוֹתוֹ וּפְתַח לְרִשׁוֹת הָרִבִּים, אֶפְלוּ הוּא
 שֶׁל רִבִּים – חֵיב, עַד שְׂיַמְסֵר לְרִבִּים. אֵיזָה
 הוּא בּוֹר שְׂאֵמְרָה תּוֹרָה? חֶפֶר בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד
 וּפְתַח לְרִשׁוֹת הַיְחִיד, יֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לַחֶפֶר וַיֵּשׁ
 לוֹ רִשׁוֹת לַפְתָּח. בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים וּפְתַח
 לְרִשׁוֹת הָרִבִּים – אֵין לוֹ רִשׁוֹת לַחֶפֶר וְאֵין לוֹ
 רִשׁוֹת לַפְתָּח, בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד וּפְתַח לְרִשׁוֹת
 הָרִבִּים – יֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לַחֶפֶר וְאֵין לוֹ רִשׁוֹת
 לַפְתָּח. אָבַל יֵשׁ לְרִבִּים רִשׁוֹת לְכַנְּס לְשֵׁם
 בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, וּפְתַח לְרִשׁוֹת הַיְחִיד, אֶפְלוּ
 הוּא שֶׁל רִבִּים – פְּטוֹר. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה
 מַחֲיִב עַד שְׂיַעֲשֶׂה לוֹ מַחֲצִיפָה גְבוּהָה עֲשֶׂרָה
 טַפָּחִים, אוֹ עַד שְׂיַרְחִיק מִן הַכְּתֵל אַרְבָּעָה
 טַפָּחִים, שְׂיַהֲלֵף אָדָם אוֹ עַד שְׂיַמְסֵר לְרִבִּים.
 חֶפֶר וּפְתַח וּמִסֵּר לְרִבִּים – פְּטוֹר. וְכֵן הָיָה
 נְחוּנְיָא פּוֹתֵחַ וְחוֹפֵר שִׁיחִים עוֹשֶׂה, חוֹפֵר
 וּפּוֹתֵחַ וּמוֹסֵר לְרִבִּים, וּכְשָׁבָא דְבָר לְפָנֵי
 חֲכָמִים, אָמְרוּ: עֲשֶׂה זֶה כְּהַלְכָה. חֶפֶר פְּרָאוּי
 וְכֶסֶה פְּרָאוּי, עֲשֶׂה לָהּ חוּלְיָא גְבוּהָה עֲשֶׂרָה
 טַפָּחִים, מְסֵרוֹ לַחּוּלְיָה וְלִזְקֵן שִׁישׁ בְּהֵן דַּעַת
 – פְּטוֹר. חֶפֶר שְׂלֵא פְּרָאוּי וְכֶסֶה שְׂלֵא פְּרָאוּי,
 עֲשֶׂה לָהּ חוּלְיָא פְּחוּתָה מֵעֲשֶׂרָה טַפָּחִים,
 מְסֵרוֹ לַחֲרֵשׁ שׁוֹטָה וְקִטְן שְׂאִין בְּהֵן דַּעַת –
 חֵיב.

ו,ג חֶפֶר תְּשַׁעָה טַפָּחִים וּבָא אַחַר וְחֶפֶר טַפַּח
 – הָאֲחֵרוֹן חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אַחַר
 הָאֲחֵרוֹן לְמִיתָה, אַחַר הָרֵאשׁוֹן לְהִזָּק. חֶפֶר
 עֲשֶׂרָה, וּבָא אַחַר וְסִידוֹ וְכִירוֹ – הָאֲחֵרוֹן
 חֵיב. אֶחָד חֶפֶר עֲשֶׂרָה, וְאֶחָד חֶפֶר עֲשָׂרִים,
 וְאֶחָד חֶפֶר מֵאָה, וְאֶחָד חֶפֶר מֵאָתִים – כֻּלָּן
 חֵיבִין. בּוֹר שֶׁל שְׁנַיִם, אֶחָד מְכֶסֶה וְאֶחָד
 מְגַלֵּה – הַמְּגַלֵּה חֵיב. כֶּסֶהוּ וְנִתְגַּלֵּה, כְּשֶׁהוּא
 עוֹמֵד וְרוֹאֶהוּ, וְלֹא כֶּסֶהוּ – הָרִי זֶה חֵיב.
 כֶּסֶהוּ וְהִלָּף לוֹ, וְאָף עַל פִּי שְׁנִיתְגַּלֵּה לְאַחַר
 מִכֵּן – פְּטוֹר. חֶפֶר חֲמִשָּׁה טַפָּחִים, וּבָא אַחַר
 וְחֶפֶר חֲמִשָּׁה – הָאֲחֵרוֹן חֵיב? כִּמְהָ שְׁעוּרוֹ
 לְהִזָּק? כֹּל שֶׁהוּא, וְלְמִיתָה – עֲשֶׂרָה טַפָּחִים.
 סוּמְכוּס אָמַר: לְעַמֵּק – שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים.
 לְאַרְכוּ וְלִרְחִבוֹ – אַרְבָּעָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר:
 כְּמִלּוּאוֹ שֶׁל נוֹפֵל. נָפַל לְפָנָיו מְקוּל הַפְּרִיָה –
 חֵיב. לְאַחֲרָיו מְקוּל הַפְּרִיָה – פְּטוֹר, בְּבוֹר
 וּבְשִׁיחַ, בֵּין מְלִפְנֵיו וּבֵין מְלֵאחֲרָיו – חֵיב.

ו,ד נָפַל לְתוֹכוֹ חֲרֵשׁ שׁוֹטָה וְקִטְן, שׁוֹר סוּמָא
 הַמְּהִלָּף בְּלִילָה – חֵיב. בֵּן אוֹ בַת עֶבֶד אוֹ
 אָמָה – פְּטוֹר. נָפַל לְתוֹכוֹ שׁוֹר וְכָלְיוֹ
 וְנִתְקַרְעוּ – חֵיב עַל הַבְּהֵמָה וּפְטוֹר עַל
 הַכְּלָיִם, שְׁנֵאֵמַר (שְׁמוֹת כ"א, לה): "וּמְכָרוּ
 אֶת הַשׁוֹר הַחַי" וְגו' – יֵצְאוּ כָּלִים שְׂאִין לָהֶם
 אוֹנָאָה, יֵצְא אָדָם שְׂאִין הֵימְנוּ אוֹנָאָה בְּמוֹתוֹ.
 לְמָה זֶה דּוּמָה? לְמַנְיַח אֲבָנוּ וְצִלּוּחִיתוֹ
 בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, וּבָא אֶחָד וְהִזִּק בְּהֵן – חֵיב
 עַל נִזְקֵי אָדָם וּפְטוֹר עַל נִזְקֵי צִלּוּחִית. אִם
 הוֹשֵׁם אֶת הַצִּלּוּחִית וְנִשְׁבְּרָה, אָף הוּא חֵיב
 עַל צִלּוּחִיתוֹ.

בוֹר שְׁבֵאֲמַצֵּע הַדְּרֵף – הָרִי זֶה שֶׁל עוֹלֵי כְּבָל,
 עַד שְׂיִדְעֵ לָף שֶׁהִיא שֶׁל אֲנָשִׁי אוֹתָהּ הָעִיר.
 שְׁבִרְחִבָה וּשְׁבִפְרָמְלִית – הָרִי הִיא שֶׁל אֲנָשִׁי
 אוֹתָהּ הָעִיר, עַד שֶׁתּוֹדַע לָף שֶׁהִיא שֶׁל עוֹלֵי
 כְּבָל. שְׁבֵאֲמַצֵּע הַשְּׂדֵה – הָרִי הִיא שֶׁל בְּעַל
 הַשְּׂדֵה, עַד שֶׁתּוֹדַע לָף שֶׁהִיא שֶׁל אֲנָשִׁי

¹ בְּפִרְיָתָא בְּבָא בְּתָרָא (דף קע"ה) הַנְּרָסָה: יוֹרְשֵׁי בְּעַל
 הַבוֹר – הַיְבִיבִים לְשֵׁמָם.

אוֹתָהּ הָעִיר. הַנְּהָרוֹת וְהַמַּעֲיָנוֹת שְׁמוֹשְׁכֵינּוּ – הָרִי הֵן שֶׁל כָּל אָדָם.

וְהַהִמְבָּעִית אֶת חֲבָרוֹ – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם. צִוּחַ בְּאַזְנוֹ וְחֲרָשׁוֹ – פֶּטוֹר. אֲחִזּוֹ בְּאַזְנוֹ וְחֲרָשׁוֹ – חֵיב. הַהִמְבָּעִית בְּהֵמַת חֲבָרוֹ – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם. הַלְעִיטָה חֲלָדוֹת הַרְדּוּפְנֵי, וְסַם הַמָּוֶת, וְצוּאוֹת תְּרַנְגוּלִים – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם. הַעוֹשֶׂה מְלֶאכֶה בְּמֵי חֲטָאת וּבְכַפָּרַת חֲטָאת שֶׁל חֲבָרוֹ – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁהֵכֵה בְּרִשּׁוֹת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם.

וְרֹפֵא אֲמֵן שֶׁרָפָא בְּרִשּׁוֹת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם. הַמַּחֲתִּיף אֶת הָעֶבֶר בְּמַעֲיָ אִמּוֹ בְּרִשּׁוֹת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק – פֶּטוֹר מְדִינֵי אָדָם וְדִינוֹ מִסּוֹר לְשָׁמַיִם.

וְאֶחָד שׁוֹר וְחֲמוֹר, וְאֶחָד שְׁאָר בְּהֵמַת חֲזִיהַ וְעוֹף לְנוֹקִינּוֹ, מוֹעֵד – מִשְׁלֵם נֹזֵק שְׁלֵם, וְתָם – מִשְׁלֵם חֲצֵי נֹזֵק. אֶחָד שׁוֹר וְחֲמוֹר, וְאֶחָד שְׁאָר בְּהֵמַת חֲזִיהַ וְעוֹף לְהִרְבֵּעָה וּלְכַלְאִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִתְרַבֶּה בְּמִקּוּמוֹ.

רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל: בְּדִבְרוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת כ, י): "אֵתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֲמוֹרְךָ וְכָל בְּהֵמַתְךָ"; שׁוֹר וְחֲמוֹר בְּכָלֵל הֵי, וְלָמָּה יֵצְאוּ? – לְהַקִּישׁ עֲלֵיהֶן, מֵה שׁוֹר וְחֲמוֹר הָאֲמוּרִים לְעִנְיַן שְׁבֵת, עֲשֵׂה שְׁאָר בְּהֵמַת חִיהַ וְעוֹף כְּשׁוֹר וְחֲמוֹר, אִף שׁוֹר וְחֲמוֹר הָאֲמוּרִים לְעִנְיַן כָּל דְּבָר, שְׁאָר בְּהֵמַת חִיהַ וְעוֹף כְּשׁוֹר וְחֲמוֹר.

וְחַ נֶעַל כְּרָאוּי, קָשֶׁר כְּרָאוּי, עֲשֵׂה לָהּ מַחִיצָה גְבוּהָה עֲשֶׂרֶה טְפָחִים. מְסָרָה לְחוּלָהּ וּלְזָקֵן שֵׁישׁ בְּהֵן דַּעַת – פֶּטוֹר. נֶעַל שְׁלֵא כְּרָאוּי, עֲשֵׂה לָהּ מַחִיצָה פְּחוּתָהּ מִעֲשֶׂרֶה טְפָחִים, מְסָרָה לְחֲרָשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן, שְׁאִין

בְּהֵן דַּעַת. אֵיזָה הוּא שְׁלֵא כְּרָאוּי? כָּל שְׁאִין כָּוֵל לְעַמֵּד בְּרוּחַ מְצוּיָהּ.

רוֹעֵה שְׁמֵסֵר צֹאנוֹ לְרוֹעֵה אַחֵר – רֵאשׁוֹן חֵיב, וְשֵׁנִי פֶטוֹר. הַמּוֹסֵר צֹאנוֹ לְרוֹעֵה, אֶפְלוּ חָגֵר, אֶפְלוּ חוּלָהּ, אֶפְלוּ לְפָנָיו כְּשֵׁלֵשׁ מֵאוֹת צֹאן – פֶּטוֹר. מְסָרוֹ לְחֲרָשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן – חֵיב. לְעַבֵּד וּלְאֵשֶׁה – פֶּטוֹר, וּמְשַׁלְּמִין לְאַחֵר זְמַן. כִּיצַד עוֹשִׂין לָהֶם? בֵּית דִּין כּוֹתֵבִין עֲלֵיהֶן שְׁטָרֵי חוֹב. נִתְגַּרְשָׁה אִשָּׁה וְנִשְׁתַּחֲרַר הָעֶבֶד – חֵיבִין לְשֵׁלֵם.

וְט, הַחֲחוּתָף יִבְלַת שֶׁל חֲבָרוֹ וְעוֹמֵד לְחֲתֻכָּהּ, לֹא יֹאמֵר לוֹ: "תֵּן לִי מֵה שְׁחִבַּלְתָּ בִּי". אֲלֵא נוֹתֵן כָּל בְּשֵׁתוֹ! הַקּוֹצֵץ נְטִיעוֹתָיו שֶׁל חֲבָרוֹ, וְעֵתִיד לְקָצֵץ, לֹא יֹאמֵר לוֹ: "תֵּן לִי מֵה שְׁחִבַּלְתָּ בִּי". אֲלֵא נוֹתֵן לוֹ כָּל נֹזֵק!

וְי, אִין שְׁמִין בֵּית קַב מְפָנֵי שְׁמִשְׁבִּיחוֹ, וְלֹא בֵּית כּוֹר מְפָנֵי שְׁפּוּגָם, אֲלֵא שְׁמִין בֵּית סָאָה פְּחוּתָהּ בְּאוֹתָהּ שְׂדֵה, כְּמָה הֵיִתָּה יְפָה, כְּמָה הִיא יְפָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁאֲכִלָּה יְחוּרֵי תְּאֵנִים אוֹ שְׁקֻטְפָּה לּוּלְבֵי גִפְנִים, אֲבָל אִם אֲכָלָה פְּגִים אוֹ בֶסֶר – רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ הֵן פְּרוֹת גְּמוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה: אֲכָלָה פְּרוֹת נְטוּעוֹת – שְׁמִין לָהֶם נְטוּעוֹת. נְטִיעוֹת עֲצָמָן – שְׁמִין אוֹתוֹ בֵּית סָאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה: תְּבוּאָה שְׁלֵא הִבִּיאָה שְׁלִישׁ – הָרִי הִיא כְּנִטְיַעוֹת.

וְיֹא, לִיבָה וְלִיבָתוֹ הָרוּחַ, אִם יֵשׁ בְּשֵׁלוֹ כְּדִי לְלִבּוֹת – הָרִי זֶה חֵיב. וְאִם לֹאוֹ – הָרִי זֶה פֶטוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: "שְׁלֵם יִשְׁלֵם הַמְּבַעֵר אֶת הַבְּעֵרָה" (שְׁמוֹת כב, ה) – הַכָּל לְפִי הַדִּלְקָה. הַמְּדַלֵּק בְּתוֹף שְׁלוֹ, כְּמָה תַעֲבֹר הַדִּלְקָה? רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה דֶרֶךְ רִשּׁוֹת הַרְבִּים, בְּשַׁעַת הָרוּחַ – שְׁלִשִׁים אַמָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלִשִׁים אַמָּה, וּבְשַׁעַת הָרוּחַ חֲמִשִּׁים אַמָּה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: חֲמִשִּׁים אַמָּה, וּבְשַׁעַת הָרוּחַ שְׁלֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה. מַעֲשֵׂה בְעֵרֵב, שְׁקָפֵץ הָאוֹר בֵּיתֵר מִשְׁלֵשׁ מֵאוֹת

אצטנה, והדליק - חזיב. וכן היה רבי יהודה אומר: בנר הנכה - פטור, מפני שהניח ברשות. וחכמים אומרים: בין זה ובין זה - חזיב, כגון אלו מסככין על פתחי חנויותיהן ברשות הרבים בחג, אף על פי שיש להן רשות, ובא אחר והזק בהן - הרי זה חזיב.

ויד חמר בשור שאין בבור, ובבור שאין בשור, שהשור חזיב בכפר וחזיב בשלשים של עבד. נגמר דינו - אסור בהנאה ודרכו לילף ולהזיק, מה שאין כן בבור. חמר בבור, שהבור מועד לעולם, מה שאין כן בשור.

חמר בשור שאין באש, ובאש שאין בשור: שהשור חזיב בכופרין, וחזיב בשלשים של עבד, ונגמר דינו אסור בהנאה, ואם מסרו לחרש שוטה וקטן - חזיב, מה שאין כן באש. חמר באש, שהאש מועדת לעולם, מה שאין כן בשור.

חמר בבור שאין באש, ובאש שאין בבור: חמר בבור, שהבור מסרו לחרש שוטה וקטן - חזיב, מה שאין כן באש. חמר באש, שהאש דרכה לילף ולהזיק, ומועדת לאכל דבר הראוי לה, ודבר שאין ראוי לה, מה שאין כן בבור.

מסכת בבא קמא פרק שביעי

ז, א הגנב - משלם תשלומי כפל, ואם טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הגזולנים - בין כף ובין כף אין משלמין אלא קרן. שאילו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי: וכי מה ראתה תורה להחמיר בגנב יותר מבגזולן? אמר להם: גזולן, השוה עבד לקונו. וגנב, חלק כבוד לעבד יותר על כבוד קונו, כפיכול, עשה גנב את עין העליונה שאינה רואה. ואת האזן שאינה שומעת, שנאמר (ישעיהו כט, טו): "הוי המעמיקים מה' לסתר" וגו'. ו"יאמר לא יראה" וגו' (תהלים צד, ז). "אמרים אין ה' ראה אתנו עוב ה' את הארץ" (חזקאל ט, יב). רבי

אמה והזיק. מעשה שעברה הדלקה את הירדן² שהיתה קשה. במה דברים אמורים? בזמן שקפצה, אבל אם היתה מסכסכת והולכת, או שהיו עצים מצויין לה, אפלו עד מיל - הרי זה חזיב. עברה נהר או גדר או שלולית שהן רחבין שמנה אמות - פטור.

ויב המדליק את הגדיש והיו בו כלים. רבי יהודה אומר: ישלם כל מה שהיה בתוכו. וחכמים אומרים: אין משלם אלא גדיש של חטים או גדיש של שעורים. וראין את מקום הכלים כאלו מלא תבואה. ומודה רבי יהודה לחכמים במשאל מקום לחברו להגדיש, והטמין כלים, שאין משלם אלא גדיש. גדיש של חטים וגדיש של שעורים, וראין את מקום הכלים כאלו מלא תבואה. השאלו לגדש בו חטין וגדש שעורים, שעורים וגדש חטין - אין משלם אלא שעורים. היה גדיש חטין ומחפה בשעורים, שעורים ומחפה בחטים - אין משלם אלא שעורים.

ויג היה אדם ישן בתוכו, ודלק אפלו שוגג - פטור, מפני שגדון בנפשו. נכנס לחנות של נגר שלא ברשות, ויצאת לו בקעת וטפחה לו בפניו - פטור. ואם נכנס ברשות - בעל החנות חזיב. נכנס לחנותו של נפח שלא ברשותו, ויצאו ניצוצות והזיקוהו - פטור. ואם נכנס ברשות - בעל החנות חזיב. פועל שנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות, אף על פי שיש לו רשות לפנס ולהגבות את שכרו. נגחו שורו של בעל הבית, או שגשכו כלבו של בעל הבית - פטור. ואם אמר לו: "הפנס" - בעל הבית חזיב.

גמל שטעון פשתן ועובר ברשות הרבים, ונכנס בפשתנו לתוך החנות, ודלקה בגרו של חנוני, והדליק את הבירה, מן האגף ולחוץ - חנוני חזיב. רבי יהודה אומר: אם היתה לפניו אצטובה³ והדליק - פטור. וחכמים אומרים: אף על פי שהיתה לפניו

³ ספסלים העומדים על רגלים.

² שהיתה קרבה (גירסת מכילתא משפטים).

שלא שמרה את מה ששמעה. דבר אחר: הוא לא רצה להשתעבד לקונו - יבא וישתעבד לבנותי.

ואומר (דברים כז, ה): "מזבח אבנים לא תניף עליהן ברזל". וכי מה ראה הכתוב לפסל את הברזל, יתר מכל מיני מתכות? מפני שהחרב נעשה ממנו, והחרב סימן פרענות, והמזבח סימן כפרה, מעבירים דבר שסימן פרענות מדבר שסימן כפרה. והלא דברים קל וחמר, ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על שמטילות כפרה בין ישראל לאביהם שבשמים, אמר הכתוב: "לא תניף עליהן ברזל", בני תורה שהן כפרה לעולם - על אחת כמה וכמה שלא ליגע בהן אחד מכל המויקין בלן.

הרי הוא אומר (דברים כז, ו): "אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך" - אבנים שמטילות שלום! והלא דברים קל וחמר, ומה אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות, על שמטילות שלום בין ישראל לאביהן שבשמים, אמר המקום: יהיו שלמים לפני, בני תורה, שהן שלום בעולם - על אחת כמה וכמה שיהיו שלמים לפני המקום.

ז, שבעה גנבין הן: הראשון שבכלן - גונב דעת הבריות, והמסרב בחברו לאורחו, ואין בלבו לקרותו, והמרבה לו בתקרובות ויודע בו שאינו מקבל, והמפתח לו חביות שמכורות לחנוני, והמעול במדות, והמשקר במשקלות, והמערב הנורה בתלתן⁶, ואת החמץ בשמן, אף על פי שאמרו אין השמן מקבל כלום⁶, לפיכך מושחין בו את המלכים, ולא עוד אלא שמעלין עליו, שאלו

⁶ הנינו שאף על פי שעצם השמן שהוא נותן לו - הוא יפה מבלי שמיץ פנים, אבל הוא גונב את דעתו במדותו, שסבור שנותן לו בשכילו על השלקו כלי מלא שמן, ואינו יודע שהחמץ נמצא למטה, והשמן צף על גביו.

מאיר אומר: משלו משל משם רבן גמליאל, למה הדבר דומה? לשנים שעשו משה בעיר אחת, אחד קרא את בני העיר ואת המלך לא קרא, ואחד לא קרא לא המלך ולא את בני העיר, איזה מהן עונשו מרבה? זה שקרא את בני העיר ואת המלך לא קרא, עונשו מרבה יתר מן השני! אמר רבי עקיבה: מפני מה אמרו: 'טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה'? מפני שגשרש בחטא.

ז, חמשה דברים היה רבן יוחנן בן זכאי אומר כמין חמר: מפני מה גלו ישראל לכבל יתר מכל הארצות בלן? מפני שבית אברהם אביהם היה משם. משלו משל, למה הדבר דומה? לאשה שקלקלה על בעלה, להיכן משלחה? לבית אביה!

בלוחות הראשונות הוא אומר (שמות לב, טז): "והלחת מעשה אלהים המה" וגו', ובשניות מעשה משה (שם): "והמכתב מכתב אלהים". משלו משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שקדש את האשה, הוא מביא את הלבבר, ואת הקלמוס, ואת הדיו, ואת השטר, ואת העדים. קלקלה, היא מביאה את הכל, דיה שיתן לה המלך כתב 'הכר יד' שלו.

הרי הוא אומר (ויקרא ד, כב): "אשר נשיא יחטא" - אשרי הדור שהנשיא שלו מביא חטאת על שגגתו.

"ורצע אדוני את אָזְנו במרצע" (שמות כא, ו). וכי מה נשתנה אֵזֶן יתר לרצע מכל איבריו? לפי ששמעה מהר סיני (ויקרא כה, נה): "כי לי בני ישראל עבדים" - עבדי הם! ופרק ממנו על שמים והמליך עליו על בשר ודם, לפיכך אמר הכתוב: 'תבוא אֵזֶן ותרצע

⁴ שמבקש הרבה מחברו שיבוא להתארה אצלו, אבל באמת אין בלבו לקרותו, הרי זה גונב דעתו.

⁵ נורה הוא מין צמח גריע בטעמו ומראיתו בתלתן.

(שמות כא, לו): "חמשה בקר שלם תחת השור". למעלה מהן, הגונב את בן חורין - שנדון עליו בנפשו. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר (משלי כט, ד): "חולק עם גנב שונא נפשו" וגו'.

משלו משל, למה הדבר דומה? לאחד שטוען ויצא מבית חברו, מצאו אחד, ואמר לו: מה זה פלוני? אמר לו: טול חלקך, ואל תגיד! לאחר זמן מצאו בעל גנבה, אמר לו: משביע אני עליך, אם לא ראית אדם שטען כלים ויצא מתוך ביתי. אמר לו: שבועה שאיני יודע מה אתה סח; על זה נאמר: "חולק עם גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד".

אבל המתגנב מאחר חברו, והולך ושונה פרקו, אף על פי שנקרא גנב - זוכה לעצמו! שנאמר (משלי ו, ל): "לא יבזוז לגנב פי יגנבו" וגו'. סוף שמתמנה פרנס על הצבור ומזכה את הרבים, וזוכה לעצמו, ומשלם על מה שבידו, שנאמר (משלי ו, לא): "ונמצא ישלם שבועתים" וגו'; ואין 'שבועתים' אלא דברי תורה, שנאמר (תהלים יב, ז): "אמרות ה' אמרות טהורות וגו' מזקק שבועתים".

ז, ד גנב ונתן לאחר וטבח, גנב ונתן לאחר ומכר, גנב ונתן לאחר והחליף, גנב והקדיש, גנב ונתן במתנה, גנב ונתן בהקפה, גנב ופרע את חובו, גנב ושלח סבלונות לבית חמיו - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. הגונב את הקטעת, ואת החגרת, ואת הסומא, הגונב של שתפין - משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. השתפין שגנבו - משלמין תשלומי כפל, ופטורים מתשלומי שלשה.

ז, ה הגונב טרפה ומכרה - משלם תשלומי ארבעה וחמשה. כלאים ומכרו - משלם

⁷ אף על פי שפטר חמור אסור עקשו בהנאה, אכל פיון שבידו לפדותו בשנה, ויש לו התר לאחר זמן, הרי זה

היה יכול לגנב דעת העליונה - היה גונב, שכל הגונב דעת הבריות נקרא 'גנב', שנאמר (שמואל ב טו, ו): "ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל"; מי גדול 'גונב' או 'גנב'? הוי אומר 'גנב', שידוע שגנב ושותק!

וכן מצינו, כשהיו ישראל עומדין לפני הר סיני, בקשו לגנב דעת העליונה, שנאמר (שמות כד, ז): "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"; כבכול 'גנב' הוא להם, תלמוד לומר (דברים ה, כו): "מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי" וגו'; אם תאמר שאין הכל גלוי לפניו, והלא כבר נאמר (תהלים עח, לו-לז): "ויפתוהו בפיהם ובלשוונם יכזבו לו ולכם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו", אף על פי כן (שם פסוק לח): "והוא רחום וכפר עון" וגו'; ואומר (משלי כו, כג): "כסף סיגים מצפה על חרש שפתים דלקים ולב רע".

רבי מאיר אומר: בוא וראה כמה חביבה מלאכה לפני מי שאמר והיה העולם, שור מפני שבטלו ממלאכתו - משלם חמשה. שה מפני שאין לו מלאכה - משלם ארבעה. רבן יוחנן בן זכאי אומר: בוא וראה, כמה חס המקום על כבוד הבריות, שור, מפני שמהלך ברגליו - משלם חמשה. שה, מפני שטוענו - משלם ארבעה.

למעלה מהן, גנב את האסורין בהניה - שפטר מלשלם. את השטרות, ואת הקרקעות, ואת ההקדשות - אין משלם אלא קרן. את הבהמה, ואת העופות, ואת הכסות, ואת הפרות, ואת הכלים - משלם תשלומי כפל. אף על פי שאסור בהנאה - יש לו התר לאחר זמן.

הגונב את השור, טבחו ומכרו - משלם חמשה. שה - משלם ארבעה, שנאמר

⁷ אף על פי שפטר חמור אסור עקשו בהנאה, אכל פיון שבידו לפדותו בשנה, ויש לו התר לאחר זמן, הרי זה

תְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְשַׁלֵּם אֵלָא תְּשׁוּמֵי
כֶּפֶל בַּלְבָּד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַכְּלָאִים מִן
הַרְחֵל, וּמִן הַגְּדִי - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה
וַחֲמִשָּׁה. מִן הַכּוֹי - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל,
וּפְטוּר מִתְּשׁוּמֵי שְׁלֶשֶׁה.

הַגּוֹנֵב פָּרָה מְעַבְרַת וְטַבְּחָה - מְשַׁלֵּם
תְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה. מְעַבְרַת וְיִלְדָה,
וְאַחַר כֶּךָ טַבַּח אֶת עֶבְרָה - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי
כֶּפֶל וּפְטוּר מִתְּשׁוּמֵי שְׁלֶשֶׁה. הַגּוֹנֵב פָּרָה
מְעַבְרַת וְיִלְדָה, וְאַחַר כֶּךָ טַבְּחָה, שְׁמֵנָה
וְהַכְחִישָׁה - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל כְּשַׁעַת
הַגְּנֵבָה. וְתְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת
טַבְּיָחָה וּמְכִירָה. כְּחוֹשָׁה וְהַשְׁמִינָה - מְשַׁלֵּם
תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל כְּשַׁעַת גְּנֵבָה, וְתְּשׁוּמֵי
אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת טַבְּיָחָה וּמְכִירָה.

הַגּוֹנֵב פָּרָה וְטַבְּחָה וּמְכָרָה, שׁוֹר הַנֹּסֶקֶל
וְטַבְּחוֹ, עֲגָלָה עֲרוּפָה וְטַבְּחָה, וְהַטּוֹבַח
לְעַבְדָּה זָרָה - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה
וַחֲמִשָּׁה; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
עַד שֶׁתֵּהָא זְבִיחָה מְתֵרַת בְּאֵכִילָה. רַבִּי
נְחוּנְיָא בֶן הַקָּנָה אוֹמֵר: יוֹם הַכַּפּוּרִים הָרִי
הוּא כְּשֶׁבֶת לְתְּשׁוּמֵי.

זוּ מְכָרָה חוּץ מִרְגְּלָה, חוּץ מִקְרָנָה, וְחוּץ
מִגּוֹזָתָה - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה.
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חוּץ מִיָּדָה
וְחוּץ מִרְגְּלָה - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל. חוּץ
מִקְרָנָה, וְחוּץ מִגּוֹזָתָה - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי
אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה. רַבִּי אוֹמֵר: חוּץ מִדְּבַר
שֶׁהִנְשָׂמָה תְּלוּיָה בּוֹ - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי
אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה. חוּץ מִדְּבַר שֶׁאֵין הִנְשָׂמָה
תְּלוּיָה בּוֹ - מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל, וְאֵין
מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי אַרְבַּעָה וַחֲמִשָּׁה.

זוּ גֵנֵב בְּרִשׁוֹת וְטַבַּח וּמְכָר, אִם הִגְבִּיַה וְנָתַן
לְפָדְיוֹן בְּנוֹ - הָרִי זֶה חַיִּב. וְאִם לֹאוּ - פְּטוּר.
נָתַן לְפָדְיוֹן בְּנוֹ, לְבַעַל חוּבוֹ, וְלֹאשָׁה
בְּכַתְּבָתָה - לֹא עֲשֶׂה כְּלוּם. הִגְבִּיַה וְנָתַנו
לְפָדְיוֹן בְּנוֹ וּלְבַעַל חוּבוֹ, וְלֹאשָׁה בְּכַתְּבָתָה -
מֵה שֶׁעֲשָׂה עֲשׂוּי. הִיָּה עוֹמֵד בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים,
וְטַבַּח וּמְכָר - אֵין מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן.

זוּ הַגּוֹנֵב תְּרוּמָה וּמַעֲשֶׂר שְׁנִי - מְשַׁלֵּם
תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל, אֶת הַשְּׁטָרוֹת וְאֶת הַקְּרָקָעוֹת
וְאֶת הַהֶקְדָּשׁוֹת, אֶחָד קָדְשֵׁי קָדְשִׁים וְאֶחָד
קָדְשִׁים קְלָיִם - אֵין מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן. רַבִּי
יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: קָדְשִׁים קְלָיִם כְּהַדְּיוּט,
וְשֶׁאֶר כָּל הַקְּדָשִׁים - אֵין מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן. בֶּן
עֲזַאי אוֹמֵר: בְּכוֹר כְּהַדְּיוּט, וְשֶׁאֶר כָּל
הַקְּדָשִׁים - אֵין מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן. אֲבָא יוֹסִי
בֶּן דּוֹסָאִי אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹסִי בֶן הַגְּלִילִי:
שְׁלָמִים כְּהַדְּיוּט, וְשֶׁאֶר כָּל הַקְּדָשִׁים - אֵין
מְשַׁלֵּם אֵלָא קָרָן.

זוּ שְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שֶׁגֵּנֵב, וְשְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ
שֶׁטַבַּח וּמְכָר, נִמְצְאוּ זוֹמְמִין - עַל טַבְּיָחָה
וּמְכִירָה הוּא מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל, וְהֵן
מְשַׁלְּמִין תְּשׁוּמֵי שְׁלֶשֶׁה. נִמְצְאוּ זוֹמְמִין -
עַל הַגְּנֵבָה הוּא פְּטוּר, וְהֵן מְשַׁלְּמִין תְּשׁוּמֵי
כֶּפֶל. נִמְצְאוּ זוֹמְמִין עַל זֶה וְעַל זֶה - חֲבִיבִין,
וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים יט, יט): "וְעֲשִׂיתָם לוֹ
כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחִיו".

שְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שֶׁגֵּנֵב, וְהֵן מְעִידִין בּוֹ
שֶׁטַבַּח וּמְכָר, נִמְצְאוּ זוֹמְמִין - עַל הַטַּבְּיָחָה
הוּא מְשַׁלֵּם תְּשׁוּמֵי כֶּפֶל, וְהֵן מְשַׁלְּמִין
תְּשׁוּמֵי שְׁלֶשֶׁה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְּבָרִים
אָמְרוּם? בְּזִמְן שֶׁהֵן שְׁתֵּי עֲדוּת, אֲבָל אֵינָם
אֵלָא עֲדוּת אַחַת: עֲדוּת שֶׁבְּטָלָה מִקְצָתָהּ -
בְּטָלָה כְּלָה. נִמְצְאוּ זוֹמְמִים - עַל טַבְּיָחָה
וּמְכִירָה הוּא פְּטוּר, וְהֵן מְשַׁלְּמִין תְּשׁוּמֵי
כֶּפֶל. נִמְצְאוּ זוֹמְמִין עַל זֶה וְעַל זֶה - חֲבִיבִין.
וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "וְעֲשִׂיתָם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם
לַעֲשׂוֹת לְאַחִיו".

"תֵּן לִי שׁוּרִי!" וְאָמַר: "אֵין לִי אֵלָא מַעוֹת."
"תֵּן לִי מַעוֹת!" וְאָמַר: "אֵין לִי אֵלָא
בְּהֵמָה." "תֵּן לִי שְׁלֶשֶׁה אַרְבַּעָה שׁוּרִים!"
וְאָמַר: "אֵין לִי אֵלָא אֶחָד." אִם הָיָה יָפֵה
כְּדָמִי בְּלָן - שְׁמִין לוֹ.

מִסְכַּת בְּבָא קָמָא פְּרָק שְׁמִינִי

חא הגונב נפש מאחיו מבני ישראל, אחד
גונב איש ואשה וגר, ועבד משחרר. אחד
איש ואשה וגר ועבד משחרר שגנבו - הרי

אלו חִיבֵינּוּ. מִכֵּר, בֵּין לְאָבִיו בֵּין לְאִחֵיו, בֵּין לְאֶחָד מִן הַקְּרוֹבִים - חֵב. גָּנְבוּ וְלֹא מִכְרוּ, אוּ שְׁמָכְרוּ וְעוֹמֵד בְּשׁוּק - פְּטוּר. הַגּוֹנֵב אֶת הָעֵבֶדִים - פְּטוּר. שְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שֶׁגָּנַב, וְשְׁנַיִם מְעִידִין בּוֹ שְׁמָכַר, נִמְצָאוּ זוֹמְמִין עַל גְּנֵבָה - פְּטוּר, וְהֵן פְּטוּרִין. נִמְצָאוּ זוֹמְמִין עַל מִכְרָה - הוּא פְּטוּר וְהֵן פְּטוּרִין, עַל זֶה וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים יט): "וְעִשִּׂיתֶם לוֹ כְּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאִחֵיו".

חב, הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָבְתָּ? אָמַר לוֹ: אֶתְּהוּ מִכְרָתוֹ לִי, אֶתְּהוּ נִתְּנוֹ לִי בְּמִתְנָה, אָבִיךָ מִכְרוּ לִי, אָבִיךָ נִתְּנוֹ לִי בְּמִתְנָה, וְהָעֵדִים מְעִידִין בּוֹ שֶׁגָּנַב וְטָבַח וּמְכָר - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אֲרָבְעָה וְחֲמִשָּׁה. הוֹדָה עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים - אֵין מְשַׁלֵּם אֲלֵא קֶרֶן. מְשַׁבְּאוּ עֵדִים - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אֲרָבְעָה וְחֲמִשָּׁה. הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָבְתָּ? וְאָמַר לוֹ: תּוֹעָה מִצְּאִיתוֹ וְטָבַחְתִּיו. וְהָעֵדִים מְעִידִים בּוֹ שֶׁגָּנַב וְטָבַח. מֵאֲלִיו בָּא אֲצִלִי וְטָבַחְתִּיו וְהָעֵדִים מְעִידִין בּוֹ שֶׁגָּנַב וְטָבַח וּמְכָר בְּשׁוּק. הֵיךָ עוֹמֵד וְטָבַחְתִּיו, וְהָעֵדִים מְעִידִין בּוֹ שֶׁגָּנַב וְטָבַח וּמְכָר - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אֲרָבְעָה וְחֲמִשָּׁה. הוֹדָה, בֵּין מְשַׁבְּאוּ עֵדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים - אֵין מְשַׁלֵּם אֲלֵא קֶרֶן. הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁהִפְקַדְתִּי אֲצִלְךָ? וְאָמַר לוֹ: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶתְּהוּ סָח! אוּ שְׁאָמַר לוֹ שְׁאָבַד, וְהָעֵדִים מְעִידִים בּוֹ שֶׁאָבַד - אֵין מְשַׁלֵּם אֲלֵא קֶרֶן. הוֹדָה, בֵּין מְשַׁבְּאוּ עֵדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים - אֵין מְשַׁלֵּם אֲלֵא קֶרֶן.

הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָבְתָּ? וְאָמַר לוֹ: אֶתְּהוּ מִכְרָתוֹ לִי, אֶתְּהוּ נִתְּנוֹ לִי בְּמִתְנָה; אָבִיךָ מִכֵּר לִי, אָבִיךָ נִתְּנוֹ לִי בְּמִתְנָה; מְשַׁבְּעֶיךָ אֵנִי, וְאָמַר: אָמֵן, וְהָעֵדִים מְעִידִין בּוֹ שֶׁגָּנַב, וְטָבַחוּ וּמְכָרוּ - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אֲרָבְעָה וְחֲמִשָּׁה. הוֹדָה לְאַחֵר שְׁבוּעָה, אוּ עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם. מְשַׁבְּאוּ עֵדִים - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אֲרָבְעָה וְחֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם.

חג, הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁגָבְתָּ? וְאָמַר: תּוֹעָה מִצְּאִיתוֹ וְטָבַחְתִּיו. מְשַׁבְּעֶיךָ, וְאָמַר אָמֵן, וְהָעֵדִים מְעִידִים שֶׁגָּנַב, מֵאֲלִיו בָּא אֲצִלִי

וְטָבַחְתִּיו. בְּשׁוּק הֵיךָ עוֹמֵד וְטָבַחְתִּיו, מְשַׁבְּעֶיךָ אֵנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהָעֵדִים מְעִידִים בּוֹ שֶׁגָּנַב - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל וְאֲשֶׁם. הוֹדָה לְאַחֵר שְׁבוּעָה, אִם עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים הוֹדָה - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם. וְאִם מְשַׁבְּאוּ עֵדִים הוֹדָה - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל וְאֲשֶׁם. הֵיכָן שׁוֹרֵי שְׁהִפְקַדְתִּי אֲצִלְךָ? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶתְּהוּ סָח, אוּ שְׁאָמַר לוֹ: אָבַד, מְשַׁבְּעֶיךָ אֵנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהָעֵדִים מְעִידִים בּוֹ שֶׁאָבַד - אֵין מְשַׁלֵּם אֲלֵא קֶרֶן. הוֹדָה לְאַחֵר שְׁבוּעָה, בֵּין מְשַׁבְּאוּ עֵדִים וּבֵין עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם. אָמַר לוֹ: נִגְנַב, מְשַׁבְּעֶיךָ אֵנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהָעֵדִים מְעִידִים בּוֹ שֶׁגָּנְבוּ - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל. הוֹדָה לְאַחֵר שְׁבוּעָה, עַד שְׁלֹא בָּאוּ עֵדִים - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם. אִם מְשַׁבְּאוּ עֵדִים - מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל וְאֲשֶׁם, וְחוֹמְשׁוֹ עוֹלָה לוֹ מִתּוֹךְ כָּפֶלוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל הַמְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן - מְשַׁלֵּם חֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם. וְכָל שֶׁאֵין מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן - אֵין מְשַׁלֵּם חֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם, וְאֵין מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל וְתְּשֻׁלוּמֵי אֲרָבְעָה וְחֲמִשָּׁה. מוֹסִיף, חֲמִשָּׁה וְאֲשֶׁם זֶה אֵינוֹ בָּא מִכַּח בְּעָלִים אֲלֵא מִכַּח שְׁבוּעָה.

חד, אֵין פּוֹרְשֵׁין נִשְׁבִּין לַיּוֹנִין, אֲלֵא אִם כֵּן הֵיךָ רְחוּק מִן הַיִּשׁוּב שְׁלֹשִׁים רִיס. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִדְּבָר! אָבֶל בֵּיִשׁוּב, אֲפֹלוּ מֵאָה מִיל - הָרִי זֶה אֲסוּר. אֵין מְגַדְלִין תְּרוּגְוֹלִין בִּירוּשָׁלַיִם מִפְּנֵי הַקְּדָשִׁים, וְאִם יֵשׁ לְהוֹן גְּנָה אוּ אֲשֶׁפָה - הָרִי זֶה מִתָּר, אִף עַל פִּי שְׁאֲמָרוֹ אֵין מְגַדְלִין בְּהֵמָה דְּקָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אָבֶל מְגַדְלִין בְּכוֹר בְּעַל מוֹם שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְאִם הֵיךָ תָּם - אֲפֹלוּ עֶשֶׂר שָׁנִים - הָרִי זֶה מִתָּר. וּמַה אֵנִי מְקַיֵּם "לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אֲחִיךָ אוּ שִׂי נִדְחִים" וְגו' (דְּבָרִים כב), בְּמִדְּבָרוֹת שְׁבִיהוּדָה בְּמִדְּבָרוֹת שְׁבַכְפָּר עֲמֻקִּין. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: אֵין מְגַדְלִין בְּהֵמָה דְּקָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל? מִפְּנֵי שְׁמִבְאִין בְּהֵמָה דְּקָה מִחוּץ לְאַרְץ וְאֵין מְבִיאִין בְּהֵמָה גִּסָּה מִחוּץ לְאַרְץ. אִף עַל פִּי שְׁאֲמָרוֹ: אֵין מְגַדְלִין בְּהֵמָה דְּקָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, אָבֶל מְגַדְלִין

אוֹתָהּ קָדָם לְרַגְלֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם, קָדָם לְמִשְׁתָּהּ בְּנוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְלֹא שֶׁתְּהֵא יוֹצֵאָה וְרוּעָה בְּשׂוּק, אֲלֵא שֶׁתְּהֵא קְשׁוּרָה לְכַרְעֵי הַמֶּטֶה.

שְׁאֵלוּ אֶת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: מֵהוּ לְגַדֵּל בְּהֵמָה דְקָה בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל? אָמַר לָהֶן מְקַיְמִין אֶת הָעֲגוּנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְהֵטְבַח לֹקַח וּמוֹכֵר, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִשִּׁיר אֶת הָאֲחֻרוּנָה שְׁבָהֶן יְתֵר מִשְׁלֹשִׁים יוֹם.

כָּל הָאֲשֻׁכּוֹת שְׁעָמְדוּ לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל, מִשְׁמַת מֹשֶׁה וְעַד שְׁעָמַד יוֹסֵי בֶן יוֹעֲזָר אִישׁ צָרָדָה, וְיוֹסֵף בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם - אִי אֶפְשָׁר לִתֵּן בָּהֶן דְּפִי, מִשְׁמַת יוֹסֵי בֶן יוֹעֲזָר אִישׁ צָרָדָה וְיוֹסֵף בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם, וְעַד שְׁמַת יְהוּדָה בֶּן כְּבָא שְׁהִיוּ כָּל מַעֲשָׂיו לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֲלֵא שְׁגַדֵּל בְּהֵמָה דְקָה. כִּד הִיָּה פַעַם אַחַת, חָלָה, נִכְנַס רֹפֵא אֲצֵלוּ, אָמְרוּ לוֹ: אִין לָךְ רְפוּאָה אֲלֵא בְחֻלְב רֹתַח. לִקַּח לוֹ עֹז וּקְשָׁרָה בְּכַרְעֵי הַמֶּטֶה, וְהִיָּה יוֹנֵק מִמֶּנָּה חֻלְב רֹתַח, שְׁהִיָּה גּוֹנַח, פַּעַם אַחַת בְּקִשׁוֹ חֲכָמַיִם לְכַנְסֵי אֲצֵלוּ, אָמְרוּ: הֵיאָךְ נִכְנַס אֲצֵלוּ? שְׁלֹסְטַיִם עָמּוּ בְּבֵית! וּכְשִׁמַּת, דְּקָדְקוּ חֲכָמַיִם בְּמַעֲשָׂיו, וְלֹא מִצְאוּ בוּ עוֹן, אֲלֵא זֶה בִּלְבָד, אָף הוּא אָמַר בְּשַׁעַת מִיתָה: יוֹדַע אֲנִי שְׁאִין בְּיַד עוֹן אֲלֵא זֶה בִּלְבָד - שְׁעַבְרָתִי עַל דְּבָרֵי חֲבָרִי. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שְׁזוּרִי, מִבְּעֵלֵי בְתָרִים הָיָו בֵּית אַבָּא, וּמִפְּנֵי מַה חָרַב? מִפְּנֵי שְׁדָנּוּ דִּינֵי מְמוֹנוֹת בְּאַחַד, וְשְׁגַדְלוּ בְּהֵמָה דְקָה, אָף עַל פִּי כֵן חָרַשׁ הָיָה לָנוּ סְמוּךְ לְעִיר, וְשָׂדֵה מִפְּסַקְתָּ בֵּינוּ לְעִיר, שְׁבַהֲמָה נִכְנַסַת וְיוֹצֵא דַרְךָ עֲלֶיהָ.

רוּעָה שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה - אִין מַחֲבִיבִין אוֹתוֹ לְמַכּוֹר בְּלָן בְּאַחַד, אֲלֵא מוֹכֵר וְהוֹלֵךְ עַל יַד עַל יָד, נִפְלוּ לוֹ חֲזִירִים וְכֻלְבַּיִם בִּירוּשָׁה - אִין מַחֲבִיבִין אוֹתוֹ לְמַכּוֹר אוֹתָן בְּלָן בְּאַחַד, אֲלֵא מוֹכֵר וְהוֹלֵךְ עַל יַד עַל יַד, נִדָּר לִקַּח לוֹ בֵּית וּלְקַח לוֹ שָׂדֵה - אִין מַחֲבִיבִין אוֹתוֹ לִקַּח לוֹ מִיד, אֲלֵא עַד שִׁמְצָא אֶת הָהֶגוֹן לוֹ. מַעֲשָׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁחָצַר לָהּ בְּנָה, וְאָמְרָה: קוֹנֵם כָּל מִי שִׁישְׁלַח אֵלַי, אִינִי מַחֲזִירָתוֹ, וְיִדְעוּ בָּהּ שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שְׁאִינָן הֶגְוִינִים, קִפְצוּ

עֲלֶיהָ, וּבֹא מַעֲשָׂה לְפָנֵי חֲכָמַיִם, וְאָמְרוּ: לֹא נִתְכַּוְּנָה זֹו אֲלֵא עַד שֶׁתְּמַצָּא אֶת הָהֶגוֹן לָהּ.

חַה כְּשֵׁם שְׁאִין מְגַדְלִין בְּהֵמָה דְקָה - כִּד אִין מְגַדְלִין חִיָּה דְקָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמַר: מְגַדְלִין כְּלָבִים, כּוֹפְרִים, וְחִלְדוֹת הַסְּנַיִזִין, וְחִתּוּלִין, וְהַקּוֹפּוֹת - דְּבָרִים הַמְּנַקִּין אֶת הַבַּיִת, אָף עַל פִּי שְׁאָמְרוּ אִין מְגַדְלִין כְּלָבִים בִּישׁוּב - אֲבָל מְגַדְלִין בְּעִירוֹת הַסְּמוּכוֹת לְסָפֵר. בִּימֵים קוֹשָׁרִים אוֹתָן בְּשִׁלְשָׁאוֹת שָׁל בְּרוּל וּמִתִּירִין אוֹתָן בְּלִילוֹת. רַבִּי אֲלֵעָזָר אוֹמַר: הַמְּגַדֵּל כְּלָבִים כְּמַגְדֵּל חֲזִירִין.

חַו צָד אָדָם יוֹנֵי שׁוֹכֵף מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. אִימַתִּי? בְּזִמְנֵי שְׁהוֹשִׁיבֵן כְּתַקְנַתָּן. לֹא הוֹשִׁיבֵן כְּתַקְנַתָּן - אֲסוּר בָּהֶן, וּמִתֵּר בְּגַדְוִלֵיהֶם. אֲבָל צָדִין חִיָּה וְעוֹף מִכָּל מְקוֹם, וְאִין נִמְנָעִין. בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁהִיוּ שְׁבֻטִים כְּתַקְנָן, אָמְרוּ: אִין אָדָם פּוֹרֵשׁ חֲרָמוֹ וּמַעֲמִיד סְפִינָתוֹ בְּתוֹךְ שָׁל חֲבָרִיו, אֲבָל צָדִין בַּחֲפִים וּבְמַכְמוּרִים בְּכָל מְקוֹם וְאִין נִמְנָעִין, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִפְרֵשׁ אֶת הַקָּלַע וְיַעֲמִיד אֶת הַסְּפִינָה.

אִין הַשְּׁבֻטִים צָדִין דְּגִיִּים מִימָה שָׁל טְבָרְיָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שָׁל נִפְתָּלִי. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁנוֹתַיִן לוֹ מֵלֵא חֲבָל שָׁל חֲרָם לְדְרוֹמוֹ שָׁל יָם, שְׁנַאָמַר (דְּבָרִים לג): "יָם וְדְרוֹם יִרְשָׁה"; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגָּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמַר: "יָם" - זֶה יְמָה שָׁל סוּכְנֵי "דְרוֹם" - זֶה יְמָה שָׁל טְבָרְיָא. "יִרְשָׁה" - זֶה יָם הַגְּדוֹל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמַר: תְּלוּשִׁין שְׁבַמְדָּבֵר - הָרִי הֵן שָׁל כָּל הַשְּׁבֻטִים. וּמַחְבְּרִין - הָרִי הֵן שָׁל אוֹתוֹ הַשְּׁבֻט.

וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמַר: אִין לָךְ כָּל שְׁבֻט וְשְׁבֻט, שְׁלֹא הִיָּה נוֹטֵל בָּהֶר וּבִשְׁפֵלָה וּבְנֹגֵב, וְכֵן לְפָנֵיהֶם, הַחֲתִי וְהָאֲמוּרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִזִּי וְהַיְבוּסִי - יִרְדּוּ שְׁבַאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנַאָמַר (יְהוֹשֻׁעַ יג): "הִירְדּוּ וּגְבוּלוֹ". וְאוֹמַר (בְּמִדְבָר לד): "וּמַעֲבָר לִירְדּוֹן יִרְחוּ קִדְמָה מִזְרָחָה יִרְדּוּ שְׁבִיחֹתוֹ"; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

טב, המִּכָּה אֶת חֲבֵרוֹ וְאֶמְדוּהוּ לְמִיתָה - אומדין אותו לחיים. לחיים - אין אומדין אותו למיתה. אֶמְדוּהוּ לְמִיתָה - חֵיב מִיתָה וּפְטוּר מִן הַמָּוֶן. אֶמְדוּהוּ לְמָוֶן - חֵיב מָוֶן וּפְטוּר מִן הַמִּיתָה. אֶמְדוּהוּ לְמִיתָה וְהִקְל מִמָּה שֶׁהָיוּ - אומדים אותו לְמָוֶן שְׁנִיָּה. מֵאִמְתִּי נֹתֵן לוֹ? מִשְׁעָה שֶׁהִכָּהוּ. אֶמְדוּהוּ לְחַיִּים - מִשְׁלֵם נֹקַע צֶעַר רְפוּי וְשִׁבְתָּ וּבִשְׁתִּי לְיִוְרִשִׁין. אֶמְדוּהוּ לְמִיתָה וְהִקְל מִמָּה שֶׁהָיָה, הַכְּבִיד וְאֶחָד כֶּף מֵת - אומדים אותו, אִם מִחַמַּת מִכָּה רֵאשׁוֹנָה מֵת - הָרִי זֶה חֵיב. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה פְטוּר. רַבִּי נַחֲמִיָּה אומר: אֶפְלוּ מֵת מִחַמַּת מִכָּה רֵאשׁוֹנָה - פְטוּר.

ועוד זו דרש רבי נחמיה (שמות כא): "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה", וכי עלתה על לב שיהא זה מהלך בשוק, וזה נהרג על ידו, אלא אפלו מת מחמת מכה ראשונה - פטור.

טג, החובל בכנו ובתו גדולים - חֵיב בְּכָל. בְּעַבְדוֹ וּשְׁפָחָתוֹ הַעֲבָרִים שֶׁל אֲחֵרִים - מוציאין מידו. וְשָׁל בְּתוֹ - נֹתֵן לָהּ מִיָּד. וְשָׁל בְּנוֹ - עוֹשֶׂה לוֹ בְּהֵן סְגֻלָּה מִיָּד. בְּבָנָיו וּבְנוֹתָיו קִטְנִים שֶׁל עֲצָמוֹ - פְטוּר מִן הַכֹּל. הַחֹבֵל בְּבֵתוֹ קִטְנָה - נֹקֵה שְׁלָהּ, וְהַשְּׂאָר - הָרִי זֶה פְטוּר. חָבְלוּ בָּהּ אֲחֵרִים - נֹקֵה שְׁלָהּ, וְהַשְּׂאָר עוֹשֶׂה לָּהּ בְּהֵן סְגֻלָּה. וְאִם מֵתָה - אֲבִיָּהּ יוֹרְשָׁהּ. הַחֹבֵל בְּכֵנוּ גְדוֹל - חֵיב בְּכָל. בְּעַבְדוֹ וּשְׁפָחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים - חֵיב בְּכָל וּפְטוּר מִן הַשִּׁבְתָּ, מִפְּנֵי שֶׁשִּׁבְתוֹ שְׁלוּ. חָבֵל יָתֵר מִן הָרְאוּי לָהֵן - הָרִי זֶה חֵיב.

האב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, וכלן שהכנו ושהזיקו - הָרִי אֵלוּ פְטוּרִין. חָבְלוּ יָתֵר מִן הָרְאוּי לָהֵן - הָרִי אֵלוּ חֵיבִין. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁהִכָּה בְּרִשׁוֹת בֵּית דִּין וְהִזִּיק - פְטוּר. אֲכָל חָבֵל יָתֵר מִן הָרְאוּי לוֹ - הָרִי זֶה חֵיב. רופא אֲמָן שֶׁרָפָא בְּרִשׁוֹת בֵּית דִּין וְהִזִּיק - פְטוּר. חָבֵל יָתֵר מִן הָרְאוּי לוֹ - הָרִי זֶה חֵיב.

רבי שמעון בן יוחאי אומר: הָרִי הוּא אומר (במדבר לה): "כִּי אַתֶּם עוֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן", כִּיֹּן שְׂאֵתֶם עוֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן הָרִי אַתֶּם בְּאַרְץ כְּנָעַן. רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי אומר: תַּחֲנוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכַתּוּבִים - נִדּוּנֵין כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.

מִסְכַּת בָּבָא קָמָא פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

טא, השור, והבור, והמבעה, וההבער, שומר חנם והשואל, נושא שכר והשוכר, נזק צער ורפוי ושבֵת ובשֵת. חָבֵל בּוֹ חֲמִשָּׁה - נֹתֵן לוֹ חֲמִשָּׁה. אֵינוֹ אֱלָא אַרְבַּעַה - נֹתֵן לוֹ אַרְבַּעַה. אֵינוֹ אֱלָא שְׁלֹשָׁה - נֹתֵן לוֹ שְׁלֹשָׁה. אֵינוֹ אֱלָא שְׁנַיִם - נֹתֵן לוֹ שְׁנַיִם. אֵינוֹ אֱלָא אֶחָד - נֹתֵן לוֹ אֶחָד.

בנזק פיצד? הִכָּהוּ וְקָטַע יָדוֹ, וְקָטַע רַגְלוֹ, אֵין רואין אותו כֵּאלוֹ עוֹשֶׂה סֹלַע בְּיוֹם, וְכֵאלוֹ עוֹשֶׂה מְנָה בְּיוֹם, אֱלָא רואין אותן כֵּאלוֹ חָגֵר שׁוֹמֵר קְשׁוּאִין. וְאִם תֵּאמְרוּ: לָקַתָּה מֵדַת הַדִּין? מֵדַת הַדִּין לֹא לָקַתָּה! שֶׁכָּבֵר נֹתֵן לוֹ דְּמֵי יָדוֹ וְדְּמֵי רַגְלוֹ. אֲכָל הִכָּהוּ וְצָמְתָה יָדוֹ. הִכָּהוּ וְצָמְתָה רַגְלוֹ - רואין אותו כֵּאלוֹ עוֹשֶׂה סֹלַע בְּיוֹם - נֹתֵן לוֹ סֹלַע בְּיוֹם. מְנָה - נֹתֵן לוֹ מְנָה בְּיוֹם, וְנֹתֵן לוֹ כֹּל נֹזֶקוֹ. וּבְצִלָּן - שְׁמִין וְנֹתֵן לוֹ מִיָּד. לְפִיכָף אִם מִתְּנֹנָה וְהוֹלֵךְ, אֶפְלוּ חֲמִשׁ שָׁנִים - אֵין לוֹ אֱלָא מָה שֶׁאֶמְדוּהוּ, הַבְּרִיא - נֹתֵן לוֹ מָה שֶׁאֶמְדוּהוּ, עַד כְּמָה נֹתֵן לוֹ? עַד כְּדֵי שֶׁיִּבְרִיא. בֵּן עֲזָאִי אומר: נֹתֵן לוֹ. זָכָה מְזוּן. עָלוּ בּוֹ צְמָחִים מִחַמַּת הַמִּכָּה וְנִסְתְּרָה הַמִּכָּה - חֵיב לְרַפְּאוֹתוֹ, וְחֵיב לָתֵן לוֹ דְּמֵי שִׁבְתוֹ. שְׁלֵא מִחַמַּת הַמִּכָּה אוֹ שֶׁעָבַר עַל דְּבַרֵי הַרְּפָא - פְטוּר.

רבי יהודה אומר: אֶפְלוּ עָלוּ בּוֹ צְמָחִים מִחַמַּת הַמִּכָּה, וְנִסְתְּרָה הַמִּכָּה - חֵיב לְרַפְּאוֹתוֹ, וּפְטוּר מִלָּתֵן שִׁבְתוֹ. וְחֲכָמִים אומרם: כָּל שֶׁחֵיב לְרַפְּאוֹתוֹ - חֵיב לָתֵן לוֹ שִׁבְתוֹ. וְכָל שֶׁפְטוּר מִלְּרַפְּאוֹתוֹ - פְטוּר מִלָּתֵן לוֹ שִׁבְתוֹ.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

טד המביש את חברו ערום - הרי זה חייב, ואינו דומה מבישו ערום למבישו לבוש. בישו במרחץ - הרי זה חייב, ואינו דומה מבישו במרחץ למבישו בשוק. ואינו דומה המתביש מן היקר למתביש מן הפגום. ואינו דומה גדול המתביש לקטן המתביש. החובל בחרש שוטה וקטן - חייב בארבעה דברים ופטור מן הבשת, מפני שאין להן בשת. רבי אומר: חרש יש לו בשת, קטן אין לו בשת. החובל שוטה, פעמים יש לו בשת ופעמים אין לו בשת. סומא - רבי יהודה אומר: אין לו בשת. וחכמים אומרים: יש לו בשת.

טה החובל באשתו, בין שחבל בה הוא, בין שחבלו בה אחרים - מוציאים מידו וילקח בהן קרקעות, והוא אוכל פרות. רבי יהודה בן בתירה אומר: בשת שבסתר - לה שני חלקים ולו אחד. בשת שבגלוי - לו שני חלקים ולה אחד. שלו - נותנין לו מיד. ושלה - ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות.

החובל בחיבי גליות בית דין - חייב בכל. בחיבי מיתות בית דין, עד שלא נגמר דינו - חייב. משנגמר דינו - פטור. היוצא להרג ויחבל באחרים - חייב. חבלו בו אחרים - פטורין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף הוא שחבל באחרים - פטור, שאין מחזירין אותו לאמידת בית דין. מעתה הרודף אחר חברו להרגו, ונהפך הנרדף ויחבל בו, או שחבלו בו אחרים - פטורין. שנאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח".

הרגו והרג את בהמתו כאחד, וקטע את ידו כאחד. הרגו וסמא את עינו כאחד - פטור, שנאמר (שמות כא): "ולא יהיה אסון ענוש יענש". הא אם יש אסון - אין נענש. אבל הרג את בהמתו ואחר כך הרגו. קטע את ידו ואחר כך הרגו. סמא את עינו ואחר כך הרגו - חייב, שנאמר (שמות כב): "דמים לו שלם ישלם". זה הכלל: כל שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחד - פטור. מיתה ואחר כך

תשלומין, תשלומין ואחר כך מיתה - הרי זה חייב.

טו החובל באביו ואמו ועשה בהן חבורה, אפלו שוגג - פטור, מפני שנודון בנפשו. הרובע והנרבע, אפלו שוגג - פטור. מפני שנודון בגופו. הדליק גדיש של חברו ביום הכפורים, אפלו שוגג - פטור, מפני שנודון בנפשו. הגונב כיסו של חברו, והוציאו בשבת - הרי זה חייב, שכבר נתחייב בגנבת הכיס עד שלא תבא שבת. אם היה מגרר בו ויוצא - פטור. העושה מום במקדשין - אין משלם אלא חצי נזק.

טז הכה את האשה ויצאו ילדיה - משלם נזק צער רפוי שבת ובשת לאשה, וולדות לבעל, שנאמר (שמות כא): "ונגפּו אשה הרה"; מה תלמוד לומר הרה? ולדות - לבעל הריון. נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת לזה, היתה מעברת מגר ועבד משחרר, ולדות של גר ועבד משחרר, לפיכך אם מת - הרי זה זכה.

טח החובל בעבדו ושפחתו העברים, בינו לבינו - הרי אלו נשבעין ונוטלין. החובל בעבדו ושפחתו הנכנענים בינו לבינו - פטור, מפני שהוא קנס. המכה את עבדו, מכרו לאחר ומת - פטור, שנאמר (שמות כא): "והכהו ומת תחת ידו", עד שתהא מכתו ומיתתו ברשותו. עבד שחבל בעצמו - יוצא לחרות, ונותן לרבו. האשה שחבלה בבעלה - אין מפסדת כתבתה כלום. וכשם שאי אפשר לה למכור כתבתה והיא תחתיו - כך אין מפסדת כתבתה והיא תחתיו.

טט עבד שאמר לרבו: "הפלת את שיני וסמית את עיני - תן לי דמי עיני". הרב אומר: "סמית את עיניך והפלתי את שניך - טול דמי שניך"; עבד נשבע ונוטל. המוכר את עבדו, בין מתכונן לו ובין שאין מתכונן לו, יצא בן חורין. הנה רבי שמעון בן גמליאל אומר: במתכונן - יוצא בן חורין, ובשאין מתכונן - לא יצא בן חורין. רבו רופא

הִכְהוּ בְּאַחַר יְדוּ, בְּנִיר, וּבְפִנְקֶס, בְּעוֹרוֹת שְׂאִין עֲבוּדִין, בְּטִמוּס שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׂבִידוֹ - נוֹתֵן אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז, וְלֹא מִפְּנֵי שְׂמִכָּה שֶׁל צַעַר, אֲלֵא מִפְּנֵי שְׂמִכָּה שֶׁל בְּדִיוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים ג): "קוֹמָה ה' הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבָי" וְגו'. (מִיכָה ד): "בְּשִׁבְטְ עַל הַלְחָי" וְגו' (יִשְׁעְיָה ג): "גֹּי נִתְחִי לְמַכִּים" וְגו'.

וְכֶשֶׁם שֶׁחִיב עַל נְזִקֵי חֲבֵרוֹ - כֵּן הוּא חִיב עַל נְזִקֵי עֲצָמוֹ. הֵרֵק וְטָשׁ בְּפָנָיו כְּנֶגֶד חֲבֵרוֹ, וְתָלַשׁ בְּשַׁעְרוֹ, מִקְרַע אֶת כְּסוּתוֹ, מִשְׁבַּר אֶת כְּלָיו, מִפְּזֹר אֶת מְעוֹתָיו בְּחֻמְתּוֹ - פְּטוּר מִדִּינֵי אֲדָם וְדִינוֹ מִסוּר לְשָׂמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ט): "וְאִךְ אֶת דְּמָכֶם לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם מִיַּד נַפְשׁוֹתֵיכֶם אֲדָרוּשׁ".

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר מִשֶּׁם רַבִּי חֵלְפָאִי בֶּן אַגְרָא שֶׁאָמַר מִשֶּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִתְּלַשׁ בְּשַׁעְרוֹ, מִקְרַע אֶת כְּסוּתוֹ, מִשְׁבַּר אֶת כְּלָיו, מִפְּזֹר אֶת מְעוֹתָיו בְּחֻמְתּוֹ - יְהֵא בְּעֵינֶיךָ כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאֵלוֹ אָמַר לוֹ יִצְרוּ: לֵךְ וְעַבְד עֲבוּדַת כּוֹכָבִים - הִזְיָה עוֹבֵד, שְׂכָף הִיא עֲבוּדָתוֹ שֶׁל יִצְר הַרְעָה.

הָאוֹמֵר: "סִמָּא אֶת עֵינֵי שְׁהִזְיקְתָנִי"; "קָטַע אֶת יָדֵי שְׁהִזְיקְתָנִי" - פְּטוּר. אֲנִסְהוּהוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְנִטְלוּ מִמוֹנוֹ בְּפָנָיו - פְּטוּר. נִטַּל וְנִתֵּן לָהֶן - הֵרֵי זֶה חֲזִיב.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק עֲשִׂירִי

י, א הגזול את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגזול את הרחל ונטענה אצלו וגזוזה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז וחלבה אפלו ארבעה וחמשה פעמים - משלם כשעת הגזולה. רבי שמעון אומר: רואין אותן כאלו הן שומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקהו. אבנים ושיפן - משלם כשעת הגזולה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזול - יד הגזול על העליונה. רצה - משלם כשעת הגזולה. רצה - אומר לו: "הרי שלך לפניך".

וְאָמַר לוֹ: "רַפָּא אֶת עֵינֵי זוּ", וְסִמָּאָה. "שְׂנִי זוּ", וְעַקְרָה - שֶׁחָק בּוֹ וַיֵּצֵא בֶּן חוֹרִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: לֹא יֵצֵא בֶּן חוֹרִין. וְכָלֵן, אִם אָמַר לְאַחַר לַעֲשׂוֹת לוֹ כֵּן - לֹא יֵצֵא בֶּן חוֹרִין. הִכְהוּ נֶגֶד עֵינָיו וְאִינוּ רוֹאֶה, נֶגֶד אָזְנוֹ וְאִינוּ שׁוֹמֵעַ - לֹא יֵצֵא בֶּן חוֹרִין, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִכְהוּ" - עַד שִׁיעֲשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה. עַל עֵינָיו וְאִינוּ רוֹאֶה, עַל אָזְנוֹ וְאִינוּ שׁוֹמֵעַ - יֵצֵא בֶּן חוֹרִין.

הִכְהוּ עַל מַחוּ וַיִּרְדּוּ מִים וְחָפּוּ אֶת עֵינָיו, וַיֵּצֵאוּ בְּנוֹת מֶלֶךְ וְסִמָּא אֶת עֵינָיו - יֵצֵא בֶּן חוֹרִין. הִכְהוּ עַל עֵינָיו וְכִהְתָּה, עַל שֵׁנוֹ וְנִדְדָה, אִם הִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן - לֹא יֵצֵא בֶּן חוֹרִין. וְאִם לֹאוּ - יֵצֵא בֶּן חוֹרִין. הִיתָה עֵינּוֹ כִּהָּה וְסִמָּאָה, שֵׁנוֹ נִדְוּדָה וְעַקְרָה, אִם הִיָּה יָכוֹל לְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶן לְשַׁעֲבֵר - יֵצֵא בֶּן חוֹרִין. אִם לֹאוּ - לֹא יֵצֵא בֶּן חוֹרִין.

ט, החובל בחברו ומת - יתנו הוירשין. מת הנחבל - יתן לוירשיו. הנחבל, בין שיש שם טענה ובין שאין שם טענה - הרי זה נשבע ונוטל. רבי יהודה היה קורא אותה הפחפח, וכל זמן שהן חוככין זה את זה - הרי אלו נשבעין ונוטלין. היה נשוף, מקום שאין יכול לישוף את עצמו - נוטל שלא בשבועה. לאחר זמן, זה אומר חבלת וזה אומר לא חבלתי - הרי זו כאחת מכל הטענות.

ט, יא החובל בחברו, אף על פי שלא בקש החובל מן הנחבל - הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים, שנאמר (בראשית כ): "ויתפלל אברהם אל האלהים".

וכן אתה מוצא ברעי איוב, שנאמר (איוב מב): "ועתה קחו לכם שבעה פרים ושבעה אילים", מה הוא אומר? (איוב מב): "וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו" וכו'.

רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: הרי הוא אומר (דברים יג): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" וכו', זה סימן יחיד. כל זמן שאמתה רחמן - הרחמן מרחם עליך.

יב גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתנגע, מטבע ונפסל, זין ונתגלה, זין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתנגע ונתצו. מטבע ונשוף. זין ונתגלה ושפכו. זין ונתנסף ושפכו. תרומה ונטמאת ושרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו. בהמה ונעבדה בה עברה ונסקלה - משלם כשעת הגזלה.

זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מבריתה - אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מבריתה - משלם כשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם כשעת הגנבה.

הגזול את המריש ובנאו בפירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שוה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

יג היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אמר: תן לי עצי ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שמין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

יד נגר שקבע מסמר בשדה בתכה ובמגדל ונשפר - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שחר. נתן לחרש לעשות לו כסא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כסא - יד הבעלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שיד הבעלים על העליונה.

והמוליך חטין לטחון ולא לתתן, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאו פת נפולין. בשר לטבח והקדיחו - חייב לשלם מפני שהוא כנושא שחר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמן - פטור. הדיוט - חייב. ונושא שחר - בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שחר.

יז, הגוזל את חברו שוה פרוטה, ונשבע לו יולייכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו, אבל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר ליורשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה גזל, לפיכך אם שלח הלה ונטלה - הרי זה זכה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אבל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה משלם קרן וחמש בבית דין, ומביא אשם על השבועה.

יח פרוטה בקרן - מעכב. חצי פרוטה - אין מעכב. חמש - כלו אין מעכב. מי שזקף החמש - הרי הוא כחמש לכל דבר. הגוזל את חברו ונשבע לו - הרי זה משלם קרן וחמש, ומביא אשם. מת הנגזל - משלם הגוזל ליורשי הנגזל. קרן וחמש ומביא אשם, מת הגוזל - יורשי הגוזל משלמין לנגזל קרן ופטורין מן החמש, ומן האשם. מתו הגוזל והנגזל - יורשי הגוזל משלמין ליורשי הנגזל. קרן ופטורין מן החמש ומן האשם.

יט ראה גזלתו של חברו בתוך ביתו, ואבדתו של חברו בתוך ביתו, ואמר: איני יודע, ונעלמו ממנו, בשעה שנשבע - פטור; שנאמר (ויקרא ה): "ונשבע על שקר" וגו'. אמר לבניו: גזלה זו של פלוני היא, אבדה זו של פלוני היא, בזמן שנשבעין על דעת אביהן - חייבין, על דעת עצמן - פטורין.

מעילתו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. מצורע שהביא חטאתו קדם לאשמו - לא יהא ממרס בדמו, עד שיביא אשמו, אלא תעבר צורתו ותצא לבית השרפה.

י, גזל והחליף, גזל והקדיש, גזל ונתן במתנה, גזל ונתן בהקפה, גזל ופרע את חובו, גזל ושלח סכלונות לבית חמיו - הרי זה חיב. והמקבל ממנו - הרי זה פטור. הגזל ומאכיל לבנו ובתו הקטנים, לעבדו ושפחתו הכנענים - פטורין מלשלם. הניח להן אביהן דבר שיש בו אחריות - חיבין לשלם. לבנו ובתו הגדולים, לעבדו ושפחתו העברים - חיבין לשלם. ואם אמרו גדולים: אין אנו יודעים מה חשבון עשה עמכם אבא - פטורין מלשלם.

י, אינ פורטין, לא מתבת המוכסין ולא מפסי של גביין, ואין נוטלים מהן צדקה. אבל פורט הוא לו דינר ומחזיר לו את השאר. נתחלפו לו כלים בבית האמן - אינו רשאי להשתמש בהן, וילך הלה ויבקש את כליו. בבית האבל ובבית המשטה רשאי להשתמש בהם, וילך הלה מיד ויבקש את כליו.

י, גנב שנטל מזה ונתן לזה - מה שנטל נטל, ומה שנחן נתן. שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה, אם נתאשו הבעלים - הרי אלו שלהם, אם היו הבעלים מרדפין אחריהן, או שהיו במקום אחר - הרי אלו של בעלים.

י, ג שפך זה את יינו והציל דבשו של חברו - נתן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר לו: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חיב לתן לו. פרק זה את עציו והציל פשתנו - נתן לו שכרו דמי השב אבדה. ואם אמר: על מנת שאטל דמי שלי מתוך שלך - חיב לתן לו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: תנאי בית דין הוא, שיהא זה שופך את יינו ומציל דבשו של חברו, ונטל דמי יינו מתוך דבשו של חברו. ושיהא זה מפרק עצו ומציל

י, ח הגזל את הרבים - חיב להחזיר לרבים. חמר גזל הרבים מגזל היחיד, שהגזל את היחיד - יכול לפיסו ולהחזיר לו גזלו. הגזל את הרבים - אין יכול לפיסו ולהחזיר להן גזלם. הגזל את הנכרי - חיב להחזיר לנכרי. חמר גזל הנכרי מגזל ישראל מפני חלול השם. הגזל את הנכרי, ונשבע לו ומת - אינו מתכפר לו, מפני חלול השם.

י, ט דרש רבי יוסי הגלילי בגזל את הגר, והיה עולה לירושלים, ומעותיו ואשמו בידו, ומצאו, וקפּו עליו במלנה. הביא את אשמו ואחר כך מת הגר - יצא. לא הספיק להביא את אשמו עד שמת הגר - הרי זה צריך להביא. והמעות - זכה בהן. וחכמים אומרים: לא עשה כלום, עד שיתנם לו ויחזרו לטלם ממנו. דרש רבי עקיבה כשבא מזפרן: בגזל את הגר ונשבע לו, והיה עולה לירושלים ומעותיו ואשמו בידו, ומת בדרך - הפסך ינתן לבניו, ואשם ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה, שנאמר (במדבר ה): "מלבד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו", מי שצריך כפרה, יצא זה שאין צריך כפרה.

נתן את הכסף לאנשי משמר ומת - אין היורשין יכולין להוציא מידם, שנאמר (במדבר ה): "איש אשר יתן לפהן לו יהיה", נתן הכסף ליהויריב ואשם לידעיה - יחזיר הכסף אחר האשם; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אשם אחר הכסף. אמר רבי: אם כדברי רבי יהודה - יקריבו בני יהויריב את האשם, לא נתכפר לו אלא אם כן קים אשם, יחזיר הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו. עבר משמרו של יהויריב - יחזיר האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה, ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו.

הביא אשמו ולא הביא גזלו - לא יהא ממרס בדמו עד שיביא גזלו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. הביא אשמו ולא הביא מעילתו - לא יהא ממרס בדמו עד שיביא

פּשְׁתָּנוּ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי עֲצוֹ מֵתוֹךְ פּשְׁתָּנוּ שֶׁל חֲבֵרוֹ.

מֵאִמְתִּי זוֹכָה אָדָם בְּנִחִיל שֶׁל דְּבוּרִים? מִשְׁתַּכְּנֵס לְקַרְפִּיפוֹ. הָרִי שְׂיָרֵד נִחִילוֹ לְתוֹךְ גִּנְתּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְאֵין בַּעַל הַגֶּנֶה מְנִיחוֹ לְהַכְּנֵס, שְׁלֵא לְשַׁבֵּר אֶת יָרְקוֹ - הָרִי זֶה יוֹרֵד עַל כְּרָחוֹ וּמְצִיל נִחִילוֹ. וְאִם הִזִּיק - מִשְׁלֵם מֵה שֶׁהִזִּיק. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיְהִי זֶה קוֹצֵץ אֶת הַסֶּפֶה וּמְצִיל נִחִילוֹ וְנוֹטֵל דְּמִים, שְׁעַל מִנֵּת בֶּן הַנִּחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בָּאֵין בַּמִּדְבָּר, בֵּיד זֶה חֲבִית שֶׁל מִים וּבֵיד זֶה חֲבִית שֶׁל דָּבֶשׁ, נִסְדָּקָה חֲבִית שֶׁל מִים - תְּנָאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיְהִי זֶה שׁוֹפֵף אֶת דָּבֶשׁוֹ וּמְצִיל מִמִּיּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּכְשִׁיגִיעַ לְיִשׁוּב - נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי דָּבֶשׁוֹ, שֶׁהַמִּים מִחֵיהַ בַּמִּדְבָּר, וְאֵין הַדָּבֶשׁ מִחֵיהַ בַּמִּדְבָּר.

פּוֹעֵל וְעֹנֵי שְׁעָלוֹ בְּאֵילָן, וְשַׁבְּרוּ אֶת הַסֶּפֶה, אִם עָלוּ בְּמָקוֹם שְׁדָרְךָ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לַעֲלוֹת בּוֹ - פְּטוּרִין. וְאִם לֹא - חֲתִיבִין. הַגּוֹזֵל אֶת הַשְּׂדֵה וְנִטְלָה אָנֹס - יֹאמֵר לוֹ: הָרִי שְׁלֶךְ לְפָנֶיךָ.

יֶד הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ, אוֹ שְׁלוֹהַּ הַיִּמְנוֹ, אוֹ שֶׁהִפְקִיד לוֹ בְּיִשׁוּב - לֹא יִחְזִיר לוֹ בַּמִּדְבָּר. אֲבָל מִחְזִיר לוֹ בְּשִׁירָה. וְהָאֲבָדָה - חוֹזֶרֶת לְבַעֲלִים בְּכָל מָקוֹם. מִי שֶׁבָּא בְּדָרְךָ, וְהָיָה בֵּידוֹ מְעוֹת, וְרָאָה אָנֹס בָּא כְּנֶגְדּוֹ, וְאָמַר לוֹ: בֵּא טוֹל אֶת אֵלוֹ, שְׁאֲנִי חֲתִיב לָךְ. אִם קָבַל עָלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֲתִיב. מִשְׁכֵּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכֵּן לוֹ שְׂדֵה, וְרָאָה דִּלְקָה מִמִּשְׁמַשְׁתּוֹ וּבָאָה בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, אָמַר לוֹ: בּוֹא וְהַצַּל אֶת שְׁאֲנִי חֲתִיב לָךְ, אִם קָבַל עָלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֲתִיב.

יֶטוּ הַגּוֹנֵב טְלָה מִן הַדִּיר וְהִחְזִירוֹ, וְאַחַר כֵּךְ נִגְנַב כָּל הַדִּיר כְּלוֹ, אִם הוֹדִיעֵנו בּוֹ לְבַעֲלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֲתִיב. הַגּוֹנֵב חֲבִית מִן הַמֶּרְתֵּף, וְהִחְזִירָהּ לְמֶרְתֵּף, וְאַחַר כֵּךְ נִגְנַב כָּל הַמֶּרְתֵּף כְּלוֹ, אִם הוֹדִיעֵנו בּוֹ לְבַעֲלִים - פְּטוּר.

וְאִם לֹא - חֲתִיב. הֵטָה אֶת הַחֲבִית וְנִטַּל מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה - אֵינוֹ מִשְׁלֵם אֲלָא רְבִיעִית. הַגְּבִיָּה וְנִטַּל מִמֶּנָּה רְבִיעִית, וְנִשְׁבְּרָה, אוֹ שֶׁחֲתִיבָהּ - מִשְׁלֵם אֶת הַכֹּל.

הַגּוֹנֵב סֵלַע מִן הַכִּיס וְהִחְזִירָהּ לְכִיס, וְאַחַר כֵּךְ נִגְנַב כָּל הַכִּיס כְּלוֹ, אִם הוֹדִיעַ בָּהּ לְבַעֲלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֲתִיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהִחְזִירָהּ לְצִוְרוֹתָהּ, אֲבָל נִטְלָה מִן הַכִּיס וְהִחְזִירָהּ לְצִוּוֹר, מְצִוּוֹר וְהִחְזִירָהּ לְכִיס - הָרִי זֶה חֲתִיב. הַגּוֹנֵב כִּיסוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְהִחְזִירוֹ לוֹ כְּשֶׁהוּא יֵשֵׁן, וְנִעַר, וְהָרִי כִּיס בֵּידוֹ! אִם מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֲתִיב. הַגּוֹנֵב סֵלַע מִחֲבֵרוֹ בְּלֹא יוֹדַע, וְהִבְלִיעָהּ לוֹ בְּחֻשְׁבוֹן - יֵצֵא. "לֹא תִגְנְבוּ" - עַל מִנֵּת לְמִיקֵט. "לֹא תִגְנְבוּ" - עַל מִנֵּת לְשֵׁלֶם תְּשִׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְתְשִׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה.

יֶטוּ בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר: לֹא יִגְנוּב אָדָם אֶת שְׁלוֹ מִבֵּית אַחֲרִים, שְׁמָא יִרְאֶה כְּנִגְבּוֹ. וְכֵן הָיָה בֶּן בַּג אוֹמֵר: לֹא יִגְנוּב אָדָם אֶת שְׁלוֹ מִבֵּית הַנִּגְבּוֹ, שְׁמָא אִף הוּא יִרְאֶה כְּנִגְבּוֹ, אֲלָא מִשְׁבַּר אֶת שְׁנָיו וּמוֹצִיא אֶת טְלִיתוֹ מִדָּו.

גִּנְבִים שֶׁנִּכְנְסוּ בַּמַּחְתֶּרֶת וְעָשׂוּ תְּשׁוּבָה - כֻּלָּן חֲתִיבִין לְהִחְזִיר. עֲשֵׂה אַחַד מֵהֵן תְּשׁוּבָה - אֵין חֲתִיב לְשֵׁלֶם אֲלָא עַל חֲלָקוֹ בְּלִבָּד. אִם הָיָה מוֹצִיא וְנוֹתֵן לְפָנֵיהֶם - חֲתִיב לְשֵׁלֶם עַל הַכֹּל. טַל דְּמֵי פֶרֶתְךָ, טוֹל דְּמֵי טְלִיתְךָ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. בְּאֲמַת נִגְנְבוּ אוֹ אֲבָדוּ - נוֹתֵן לוֹ דְּמִיָּהּ.

מִסְכַּת בְּבָא קָמָא פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

יֹא, אֵין אֵין מְקַבְּלִין פְּקוּדוֹת, לֹא מִן הַנְּשִׁים וְלֹא מִן הַעֲבָדִים, וְלֹא מִן הַקֶּטְנִים. קָבַל מִן הָאִשָּׁה - יִחְזִיר לְאִשָּׁהּ. מֵתָהּ - יִחְזִיר לְבַעֲלָהּ. קָבַל מִן הָעֶבֶד - יִחְזִיר לְעֶבֶד. מֵת - יִחְזִיר לְרַבּוֹ. קָבַל מִן הַקֶּטָן - עוֹשֶׂה לוֹ בֵּהֵן סְגָלָה. מֵת - יִחְזִיר לְאָבִיו. וְכֻלָּן, אִם אָמְרוּ בְּשַׁעַת מִיתָהּ - יִנְתֵּן לְפָלוּנֵי שְׁהֵן שְׁלוֹ - יַעֲשֶׂה מִפְּרָשׁ כְּפִירוֹשׁוֹ. הֵבֵן שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן מִשְׁלֵם אָבִיו. וְכֵן הָעֶבֶד שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן מִשְׁלֵם רַבּוֹ - הָרִי הֵן שֶׁל

אָב, הָרִי הֵן שֶׁל רַבּוֹ. אִם אָמְרוּ בִשְׁעַת מִיתָה יִנְתְּנוּ לְפָלוֹנִי שֶׁהֵן שְׁלוֹ - יַעֲשֶׂה מִפְּרֵשׁ כְּפִרוּשׁוֹ.

יא,ב הָאוֹמֵר 'תְּנוּ מְאֵתִים דִּינָר לְבֵית הַכְּנָסָת', תְּנוּ סֵפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַכְּנָסָת' - יִנְתְּנוּ לְבֵית הַכְּנָסָת הַרְגִיל בּוֹ. וְאִם הָיוּ שְׁנַיִם וְהָיָה רְגִיל בְּשִׁמְיָהֶן - יִנְתְּנוּ לְשִׁמְיָהֶן. הָאוֹמֵר 'תְּנוּ מְאֵתִים דִּינָר לְעֵנְיִים' - יִנְתְּנוּ לְעֵנְיֵי אוֹתָהּ הָעִיר. רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: לְעֵנְיֵי כָּל יִשְׂרָאֵל. הָאוֹמֵר 'תְּנוּ שְׂדֵה פְּלוֹנִית לְעֵנְיִים'. לְקֵט שִׁכְחָה וּפְאָה - לְעֵנְיֵי אוֹתָהּ הָעִיר, 'לְעֵנְיֵי עִיר פְּלוֹנִית' - לְקֵט שִׁכְחָה וּפְאָה לְעֵנְיֵי עִיר אַחֲרָת. הַבֵּן שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל אָבִיו וּבֵן שֶׁהָיָה אוֹכֵל מִשֶּׁל רַבּוֹ, קוֹצֵץ וְנוֹתֵן פְּרוּסָה לְבָנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְעַבְדּוֹ שֶׁל אוֹהָבוֹ, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גְּזוּלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁכָּךְ נִהְגָּו.

יא,ג לּוֹקְחִין מִן הַנְּשִׁים כְּלֵי צִמְר בִּיהוּדָה, וְאִין לּוֹקְחִין פְּרוֹת יֵינּוֹת שְׁמָנִים וְסֵלְתוֹת, לֹא מִן הַנְּשִׁים לֹא מִן הָעַבְדִּים וְלֹא מִן הַקְּטָנִים. אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: לּוֹקְחִין מִן הָאִשָּׁה בְּחֻמְשָׁה דִּינָרִין, כְּדִי שִׁתְּקַח בָּהֶן כֶּפֶה לְרֵאשָׁה. גִּבְיָא צְדָקָה נוֹטְלִין מֵהֵן דְּבָר מוֹעֵט בְּצַדְקָה, אָבָל לֹא דְבָר מֵרַבָּה.

יא,ד אִין לּוֹקְחִין, לֹא שָׁמֵן בְּמוֹעֵט, וְלֹא זֵיתִים בְּמוֹעֵטִין, אָבָל לּוֹקְחִין מֵהֵן שָׁמֵן בְּמֵדָה וְזֵיתִים בְּמֵדָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לּוֹקְחִין מִן הַנְּשִׁים זֵיתִים בְּגִלְגִּיל הָעֵלְיוֹן, שְׁפַעְמִים שְׂאָדָם בּוֹשׁ הַלְיוֹת יוֹשֵׁב עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ, וְנוֹתֵן לְאִשְׁתּוֹ וּמוֹכְרָהּ. הַבֵּן שְׂמוּכָר בְּשׁוּק, וְכֵן הָעַבֵּד שְׂמוּכָר בְּשׁוּק - מִתֵּר לְקַח מֵהֵן. וְכֵלָן שְׂאֵמְרוּ לְהִטְמִין אֶסוּר.

שׁוֹמֵר פְּרוֹת יוֹשֵׁב וּמוֹכֵר וְסָלוּ לְפָנָיו, יוֹשֵׁב וְשׁוֹקֵל וְתוֹרְטְנֵי לְפָנָיו - מִתֵּר לְקַח מֵהֵן. וְכֵלָן שְׂאֵמְרוּ לְהִטְמִין אֶסוּר. אִין לּוֹקְחִין מִן הַרוֹעֵצִין, לֹא עֵזִין וְלֹא גִזִּיין וְלֹא תְלוּשִׁין שֶׁל צִמְר, אָבָל לּוֹקְחִין מֵהֵן תְּפוּרִים - שֶׁהַתְּפוּרִים שֶׁלָּהֶן. וְלוֹקְחִין מֵהֵן חֲלָב וּגְבִינָה בְּמִדְּבָר אָבָל לֹא בִישׁוּב. בְּכָל מְקוֹם לּוֹקְחִין מֵהֵן אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה צֵאן. אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה גִזִּיין,

אָבָל לֹא שְׁתֵּי צֵאן וְלֹא שְׁתֵּי גִזִּיין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לּוֹקְחִין מֵהֵן בֵּיתוֹת וְאִין לּוֹקְחִין מֵהֵן מְדַבְּרִיּוֹת. כִּלְלוּ שֶׁל דְּבָר, כָּל שְׂגוּבַת הַרוֹעֵצָה וְאִין בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ אֶסוּר לְקַח מִמֶּנּוּ. וְכָל שְׂאֵי אִפְשָׁר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בּוֹ - מִתֵּר לְקַח אוֹתוֹ.

אִין שׁוֹכְרִין בְּהֵמָה מִן הַרוֹעֵצִין, וְלֹא כְלָיִם מִן בַּעֲלֵי אֲמִנְיּוֹת. אִין שׁוֹאֲלִין בְּהֵמָה מִן הַרוֹעֵצִין, וְלֹא כְלָיִם מִן בַּעֲלֵי אֲמִנְיּוֹת - הֵן עֲצָמָן מִתְרִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. וְכְלָיִם הַנִּמְכָּרִים לְשֵׁם תְּדֻשִׁים - אֶסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן.

יא,ה אִין לּוֹקְחִין מִן הַגְּרָדִי - לֹא קוֹצִין, וְלֹא עִירִין, וְלֹא סְנֻקָּאִין, וְלֹא שִׁירֵי פְּקַעִיּוֹת. אָבָל לּוֹקְחִין מִמֶּנּוּ בְּגַד מִנְמָר שְׁתֵּי טוּוִי וְאָרוּג. אִין לּוֹקְחִין מִן הַצְּבָע, לֹא אוֹתוֹת וְלֹא דְגָמָאוֹת, וְלֹא תְלוּשִׁין שֶׁל צִמְר. אָבָל לּוֹקְחִין הַיִּמְנוּ צִמְר צְבוּע - טוּוִי שְׁתֵּי וְעָרַב. אִין לּוֹקְחִין מִן הַסּוֹרֵק, מִפְּנֵי שְׂאִינָן שְׁלוֹ. מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה לְהִיּוֹת שְׁלוֹ - הָרִי אֵלָיו שְׁלוֹ. בְּכָל מְקוֹם לּוֹקְחִין מִמֶּנּוּ כֹר מְלֵא מוֹכִיץ, וְכִסֵּת מְלֵאָה מִסְּפָחוֹת, וְלוֹקְחִין מִן הַכּוֹבֵס, מוֹכִיץ מִפְּנֵי שֶׁהֵן שְׁלוֹ. וְלֹא יִסְרֹק אֶת הַבְּגָד לְשִׁתּוֹ אֲלֵא לְעָרְבוֹ. וְלֹא יֵהָא נוֹתֵן בְּכַגְד יֵתֵר מִשְׁלֵשָׁה חוּטִין, וְשְׁנֵי חוּטִין הָעֵלְיוֹנִין - הָרִי אֵלָיו שְׁלוֹ. אִם הָיָה שְׁחוּר עַל גְּבִי לְבָן - נוֹטֵל אֶת הַכָּל וְהֵן שְׁלוֹ. יִשְׁעִיָּה אִישׁ טִירְאָה הָיָה נוֹהֵג בְּחִסְדוֹת וְנוֹטֵל אֶת הַכָּל. אִם עֲתִיד לְהִשְׁוֹתוֹ, אָפְלוּ מוֹתֵר - מִשְׁוֵהוּ לְאָרְכוֹ וְאִין מִשְׁוֵהוּ לְרַחְבוֹ, מֵה שְׁחָרֵשׁ - מוּצִיא בְּמַעֲצָד. וְהַנְּפִסָּק בְּמַגְרָה - הָרִי אֵלָיו שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מִתַּחַת הַמַּקְדָּח וּמִתַּחַת הַרְהִיטֵי וְנִגְרַר בְּמַגְרָה - הָרִי אֵלָיו שְׁלוֹ. הַנוֹתֵן עוֹרוֹת לְעַבֵּד. הַקְּצוּצִין וְהַתְלוּשִׁין - הָרִי אֵלָיו שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְהַיּוֹצֵא עִם שֵׁטֶף הַמַּיִם - הָרִי אֵלָיו שְׁלוֹ. הַחִטִּי שְׂשִׁיר מִן הַחוּט פָּחוֹת מִמְּלֵא מַחֵט, וּמִטְלִית פָּחוֹתָהּ מִשְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ, וְהַנוֹתֵן עוֹרוֹת לְעַבְדָּן, כֵּלָן אֲצֵל בַּעַל הַבַּיִת - הָרִי אֵלָיו שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מִסְתַּתִּי אָבְנִים, מִפְּסָקֵי גַפְנִים, מִקַּפֵּי הַגִּיץ, מִנְכַּשֵׁי זֶרְעִים, בּוֹמָן שְׁבַעַל הַבַּיִת מִקְפִּיר עֲלִיָּהֶן - אֶסוּרִים

משום גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן - מתרין משום גזל. השוכר את הפועל לנקף עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו, של בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. ואין משנין ממנהג המדינה.

מסכת בבא מציעא פרק ראשון

א, שנים אוחזין בטלית, זה נוטל עד מקום שתפוס, וזה נוטל עד מקום שתפוס. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תופסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן - המוציא מחברו עליו הראיה. זה אומר: 'כלה שלי', וזה אומר: 'שלי שלי'. האומר כלה שלי - ישבע שאין לו בה פחות מחמשה חלקים. והאומר שלי שלי - ישבע שאין לו בה פחות משתות. כללו של דבר, אין נשבע אלא על חצי טוענו בלבד.

אב, שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור, או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג כמדה הזאת; רבי יהודה אומר: המושך את הגמל והמנהיג את החמור - הרי זה זכה.

אג, האומר יזכה לי ביתי במציאה שתפל לתוכו היום לא אמר כלום יצא לו שם מציאה דבריו קמיין.

אד, מצא שטרי חוב שאין בהם אחריות נכסים, בזמן שלוה מודה - יחזיר למלוה. אם לא - לא יחזיר לא לזה ולא לזה; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו אחריות נכסים - גובה מנכסים משעבדין, ושאין בו אחריות נכסים - גובה מנכסים בני חורין. וחכמים אומרים: זה וזה לא יחזיר, מפני שזה וזה גובה מנכסים משעבדין.

אה, מצא גט אשה, בזמן שהיא שטר מודה - יחזיר לאשה. אם לאו - לא יחזיר לא לזה ולא זה. גט שחרור, בזמן שהרב מודה - יחזיר לעבד. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. ואינקלוסיא בזמן שהלוה מודה -

יחזיר למלוה. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. דיתקאות, ופתיקאות, ומתנות בזמן שהנותן מודה - יחזיר למקבל. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. שטרי מקח וממכר, שטרי אריסות וקבלנות בהמה - הרי זה לא יחזיר, לא לזה ולא לזה.

או, גזרי דין ופרוזבולין - הרי זה יחזיר, לפי שכתובין על שמו, בין שמצאן בשוק, ובין שמצאן בין שטרותיו של אביו. כללו של דבר: אם יש עמהן סמפונות - יעשה מה שבסמפונות. הודאת בעל דין כמאה עדים אימתי בזמן שטענו והודה, אבל אם הודה מפי עצמו - יכול לחזור בו, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. הודאת בעל דין כמאה עדים. והשליש נאמן משניהן. זה אומר כך, וזה אומר כך, והשליש אומר כך - השליש נאמן. אימתי? בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו, אין השלישות יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מכל אדם.

נאמן בעל המקח לומר: 'לזה מכרתי את מקחי'; אימתי? בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו. אין המקח יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מכל האדם. נאמן הדין לומר: 'לזה זכיתי ולזה חזבתי'; אימתי? בזמן שהדין לפניו, אבל אין הדין לפניו - הרי הוא כאחד מכל האדם.

אז, וסמפון שיש עליו עדים מתקנים בחותמיו, ושאין עליו עדים ויוצא מתחת ידי שלישי, אחר חתום שטרות - כשר. איזהו אחר חתום שטרות? איך אני פלוני בן פלוני מקבל אני עלי כל מה שכתוב בשטר זה, והעדים למטה - כשר.

אח, איזו היא אגוד של שטר? שלשה קשורין זה בזה. איזהו תכריך של שטר? כל שחוט או משיתקה או דבר אחר כרוף עליו מבחוץ. איזו חפיסה? - זו חמת קטנה. שנים שהיו תפוסים בשטר, זה אומר: 'שלי הוא ואבד ממני', וזה אומר: 'בנידי הוא ופרעתי לך' - יתקנים שטר בחותמיו; דברי רבי. ורבי שמעון בן גמליאל אומר: יתלקו.

שְׁלוֹ. מַת - יִנְתֵּן לְיֹדְרֵשׁיוּ. וְאִם אָמַר בְּשַׁעַת מֵיתָהּ יִנְתְּנוּ לְפָלוּנִי שֶׁהֵן שְׁלוֹ - יַעֲשׂוּ מִפְּרָשׁ כְּפִרוּשׁוֹ.

הַמְּלוּהָ אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמְּשֻׁכּוֹן, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נִתְּתִי לָךְ מִכֵּן עַד יוֹם פְּלוּנִי - אֵין לִי בִּידֶךָ כְּלוּם. הַגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן - הַגִּיעוּ. מִשְׁכּוֹן, בֵּין רַע בֵּין יְפֵה. לְוָה הֵימְנוּ אֶלְף דִּינָר בְּשֹׁטֵר וּפְרַע לֹו מֵהֵן שְׁמָנָה מֵאוֹת זֹזוּ - הָרִי זֶה מְקַרַע לֹו שֹׁטֵר הָרֵאשׁוֹן, וְכוֹתֵב לֹו שֹׁטֵר שֶׁל מֵאֲתִים זֹזוּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַשֹּׁטֵר בְּמִקּוּמוֹ וְהֵלָה כּוֹתֵב לֹו הַתְּקַבְּלָתִי מִמֶּךָ שְׁמָנָה מֵאוֹת זֹזוּ - מִפְּנֵי שְׁמֵרַע כַּחוֹ בְּשֵׁנֵי דְבָרִים, שְׂאִינוּ כּוֹפֵה אֶת לְבוֹ לְפָרְעֵן לֹו, וְשְׂאִין יְכוֹל לְגָבוֹת מִנְכָּסִים מִשְׁעַבְדִּין.

שְׁנַיִם שְׁלוֹו בְּשֹׁטֵר אֶחָד, וּפְרַע אֶחָד מֵהֵן אֶת שְׁלוֹ, הַשֹּׁטֵר בְּמִקּוּמוֹ וְהֵלָה כּוֹתֵב לֹו הַתְּקַבְּלָתִי אֶת שְׁלֹךְ.

א, ט שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַצְמוּ זֶה בְּזֶה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֵן לְחֲבֵרוֹ: אִם לֹא בָאתִי מִכֵּן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי, יֵהָא לָךְ בִּידֵי כֶּךָ וְכֶךָ. הַגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - יִתְקִים הַתְּנַאי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זֹכֵה בְּדָבָר שֶׁלֹא בָא לְתוֹךְ יְדוּ? אֵלֹא יִנְתַּחֲנוּ. מִשְׁכֵּן לֹו בֵּית, מִשְׁכֵּן לֹו שְׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נִתְּתִי לָךְ מִכֵּן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי - אֵין לִי בִּידֶךָ כְּלוּם. הַגִּיעַ הַזְּמַן וְלֹא נָתַן - יִתְקִים הַתְּנַאי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זֹכֵה זֶה בְּדָבָר שְׂאִינוּ שְׁלוֹ? אֵלֹא יִנְתַּחֲנוּ. מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי, בְּשֵׁנַיִם שֶׁהֵיוּ עוֹרְרִין עַל הַבַּיִת וְעַל הַשְּׂדֵה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֵן: אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי אֵין לִי בִּידֶךָ כְּלוּם, הַגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - בְּאֵמַת אָמְרוּ שְׂאֵבַד אֶת זְכוּתוֹ.

הַנּוֹתֵן עֲרֻבוֹן לְחֲבֵרוֹ עַל הַבַּיִת וְעַל הַשְּׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נִתְּתִי לָךְ מִכֵּן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי אֵין לִי בִּידֶךָ כְּלוּם, וְהֵלָה כּוֹתֵב לוֹ: אִם אֶחָד בָּךְ - הָרִינִי כּוֹפֵל לָךְ עֲרֻבוֹנֶךָ, וְהַגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן - יִתְקִים הַתְּנַאי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זֹכֵה זֶה בְּדָבָר שְׂאִינוּ שְׁלוֹ? אֵלֹא נּוֹתֵן לֹו עֲרֻבוֹן שְׁלוֹ.

אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׂאֵמַר לֹו עֲרֻבוֹנִי יְקוֹן, אֲבָל לְקַח הֵימְנוּ בֵּית אוֹ שְׂדֵה בְּמֵאָה מְנָה, אֶפְלוּ לֹא נָתַן לֹו מֵהֵן אֵלֹא שְׁלֵשָׁה מְנָה - הָרִי הַשְּׂדֵה קְנוּיָהּ לֹו, וּמְחִזִּיר לֹו אֶת הַשְּׂאָר. אֶפְלוּ לְאַחַר שְׁלֹשׁ שְׁנַיִם.

הַנּוֹתֵן עֲרֻבוֹן לְחֲבֵרוֹ עַל הַבַּיִת, וְעַל הַשְּׂדֵה, כָּל הַמְּשַׁנֶּה וְכָל הַחֹזֵר בּוֹ - יְדוּ עַל הַתְּחַתּוּנָה. חֹזֵר בּוֹ הַמוֹכֵר - יְד הַלוֹקַח עַל הָעֲלִיוּנָה. רְצָה לְטוֹל רְבִיעַ בְּקֶרֶקַע - נוֹטֵל. רְבִיעַ בְּמַעוֹת - נוֹטֵל. וְהַשְּׂאָר גּוֹבָה מִן הָעֲדִיּוֹת. חֹזֵר בּוֹ לוֹקַח - יְד מוֹכֵר עַל הָעֲלִיוּנָה. רְצָה לְתֵן רְבִיעַ בְּקֶרֶקַע - נּוֹתֵן. רְבִיעַ בְּמַעוֹת - נּוֹתֵן, וְהַשְּׂאָר גּוֹבָה מִן הַזְּבוּרִית.

א, י המפקיד שטרות אצל חֲבֵרוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂאִינָן כְּתוּבִין בְּשֵׁמוֹ - הָרִי זֶה יִחְזִיר אֶת

<p>12</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כ"א 21</p>	<p>עלות השחר _____ 6:54 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 סקיעה _____ 6:39 בבלי: נזיר כג • ירושלמי: פאה כג • תוספתא: בבא קמא ו נ"ך: זכריה יב-יג • רמב"ם: סנהדרין יב</p>
<p>13</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כ"ב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 6:53 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 סקיעה _____ 6:41 בבלי: נזיר כא • ירושלמי: פאה כד • תוספתא: בבא קמא ד נ"ך: זכריה יד • מלאכי א • רמב"ם: סנהדרין יג</p>
<p>14</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כ"ג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 6:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סקיעה _____ 6:42 בבלי: נזיר כב • ירושלמי: פאה כה • תוספתא: בבא קמא ח נ"ך: מלאכי ב-ג • רמב"ם: סנהדרין יד</p>
<p>15</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כ"ד 24</p>	<p>עלות השחר _____ 6:50 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סקיעה _____ 6:43 בבלי: נזיר כג • ירושלמי: פאה כו • תוספתא: בבא קמא ט נ"ך: משלי א-ב • רמב"ם: סנהדרין טו</p>
<p>16</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ"ה 25</p>	<p>עלות השחר _____ 6:49 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:29 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סקיעה _____ 6:44 בבלי: נזיר כד • ירושלמי: פאה כז • תוספתא: בבא קמא י נ"ך: משלי ג-ד • רמב"ם: סנהדרין טז</p>
<p>17</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כ"ו 26</p>	<p>עלות השחר _____ 6:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סקיעה _____ 6:45 בבלי: נזיר כה • ירושלמי: פאה כח • תוספתא: בבא קמא יא נ"ך: משלי ה-ו • רמב"ם: סנהדרין יז</p>
<p>18</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כ"ז 27</p>	<p>משפטים, שקלים, מבה"ח Sabbos Shkolim עלות השחר _____ 6:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 סקיעה _____ 6:47 בבלי: נזיר כו • ירושלמי: פאה כט • תוספתא: בבא מציעא א נ"ך: משלי ז-ח • רמב"ם: סנהדרין יח</p>

מברכים חודש אדר המולד: מאנטאג נאכמיטאג 40 מינוט און 11 חלקים נאך 12

אלעס וואס א מענטש האט געלערנט אויף דער וועלט און ער האט נישט פארשטאנען די ריכטיגע פונד פון דעם לימוד, וועט ער זוכה זיין עס צו פארשטיין אויף יענע וועלט.
(ספר המדות אות לימוד סימן ח')